

**Sprawozdanie z realizacji Uchwały Nr XLI/1281/09
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 19 listopada 2009r.
w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z
organizacjami pozarządowymi w roku 2010**

Wstęp

Roczny program współpracy został uchwalony w dniu 19 listopada 2009r. na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Uchwała Rady Miejskiej Wrocławia w swych intencjach miała na celu przede wszystkim:

- uregulowanie współpracy organizacji pozarządowych z Miastem w zakresie realizacji zadań publicznych;
- określenie priorytetów zadań publicznych zleczanych do realizacji organizacjom pozarządowym;
- określenie innych form współpracy, m.innymi powołanie wspólnych zespołów inicjatywnych i doradczych;
- merytoryczne wsparcie organizacji pozarządowych.

Szczególne role samorządu terytorialnego jako podmiotu inspirującego aktywność obywateli, jego pozycja w kształtowaniu ładu społecznego opartego na wspólnych działaniach, więzach społecznych oraz inicjatywach społeczności lokalnych stanowi klucz do rozwiązywania problemów społecznych. Trzeci sektor, biorąc pod uwagę podstawowe zasady współpracy z Miastem, jest partnerem w rozwiązywaniu tych problemów oraz we wspomaganiu społeczności lokalnych.

Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi na zasadach partnerstwa, uczciwej konkurencji i jawności jest priorytetem w realizacji zadań publicznych.

Wrocław, marzec 2011 r.

Spis treści:		str.
I.	Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Wrocławia.....	5
II.	Finansowe formy współpracy.....	6
III.	Pozafinansowe formy współpracy.....	15
III.1.	Serwis informacyjny na stronach internetowych Urzędu Miejskiego Wrocławia.....	16
III.2.	Elektroniczna baza danych o organizacjach pozarządowych realizujących zadania publiczne oraz rejestr organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację z budżetu Miasta na realizację zadań publicznych	16
III.3.	Wrocławska mapa aktywności NGO.....	17
III.4.	Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w sferze organizacyjnej.....	17
III.5.	Inne formy współpracy.....	19
III.5.1.	Konsultowanie projektów aktów prawnych z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ich celami statutowymi.....	19
III.5.2.	Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego.....	19
III.5.3.	Opiniowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie rekomendacji.....	20
III.5.4.	Użytkowanie lokali użytkowych w trybie bezprzetargowym przez organizacje pozarządowe.....	20
III.5.4. 1.	Lokale będące w zarządzie ZZK.....	20
III.5.4. 2.	Lokale będące w zarządzie jednostek oświatowych.....	21
III.5.4. 3.	Nieruchomości Departamentu Nieruchomości UM.....	21
III.5.5.	Udzielanie pomocy w przygotowaniu aplikacji programów, których realizacja wymaga współpracy kilku podmiotów oraz wspomaganie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej.....	21
III.5.5. 1.	Zrealizowane zadania publiczne w ramach otwartych konkursów ofert.....	21
III.5.5. 2.	Udzielanie pomocy merytorycznej organizacjom pozarządowym.....	23
IV.	Sprawozdanie z realizacji zadań będących przedmiotem współpracy.....	24
IV.1.	Pomoc społeczna.....	24
IV.1. 1.	Prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży.....	24
IV.1. 2.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej w formie klubów środowiskowych.....	26
IV.1. 3.	Ośrodki wsparcia i mieszkania chronione.....	32
IV.1. 4.	System pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej.....	34
IV.1. 5.	Wrocławskie centrum wolontariatu.....	35
IV.1. 6.	Rozwój aktywności i samodzielności osób starszych, w szczególności wspieranie samopomocowych form aktywizacji tych osób.....	35
IV.1. 7.	Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.....	36
IV.1. 8.	Środowiskowe Domy Samopomocy.....	40
IV.1. 9.	Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz realizacja programów wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.....	40
IV.1. 10.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej.....	41
IV.1. 11.	Pomoc osobom starszym z ograniczoną sprawnością.....	41
IV.1. 12.	Organizowanie pomocy osobom bezdomnym, tworzenie systemu wychodzenia z bezdomności, angażowanie osób wykluczonych społecznie do poprawy swojej sytuacji, pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.....	41
IV.1. 13.	Program prac społecznie użytecznych na rzecz miasta Wrocławia „Praca dla Wrocławia – PER SALDO”.....	42

IV.1. 14.	Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Uzależnień w formie twórczych działań środowiskowych i studyjnych oraz zajęć rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie Ponownie w Grze.....	43
IV.1. 15.	Step by step - młodzieżowe centrum informacji i rozwoju na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej młodzieży.....	43
IV.1. 16.	Domy Pomocy Społecznej.....	43
IV.1. 17.	Prowadzenie poradnictwa rodzinnego w różnych rejonach Wrocławia.....	44
IV.1. 18.	Program wrocławskich mediacji 2010.....	44
IV.1. 19.	Prowadzenie Ośrodków Poradnictwa Obywatelskiego.....	45
IV.1. 20.	Inne działania, w tym na rzecz: repatriantów, mniejszości narodowych i etnicznych.....	45
IV.2.	Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe.....	48
IV.2.1.	Zadania publiczne w sferze kultury, w tym m.in.: projekt muzyczny, projekt plastyczny, projekt teatralny, projekt interdyscyplinarny.....	48
IV.2.2.	Kontynuacja projektów wieloletnich, których organizatorzy zostali wyłonieni w konkursach ogłoszonych w 2008 i 2009 roku.....	51
IV.2.3.	Inne projekty i wydarzenia w sferze kultury.....	53
IV.2.4.	Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane w obiektach zabytkowych.....	56
IV.3.	Ochrona i promocja zdrowia.....	58
IV.3.1.	Popularyzowanie wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób, szczególnie zakaźnych i cywilizacyjnych.....	58
IV.3.2.	Kluby Abstynenta.....	59
IV.3.3.	Poradnictwo, psychoterapia, działania środowiskowe, punkty konsultacyjne, dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin.....	59
IV.3.4.	Prowadzenie programu redukcji szkód narkotykowych w okolicy Dworca Głównego PKP	60
IV.3.5.	Program zapobiegania i zwalczania HIV/AIDS we Wrocławiu.....	60
IV.3.6.	Program ochrony zdrowia psychicznego oraz wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego i osób z doświadczeniem choroby psychicznej.....	60
IV.3.7.	Program wsparcia dla osób z problemami psychogeriatrycznymi.....	61
IV.3.8.	Prowadzenie punktu informacyjno – konsultacyjnego oraz udzielanie wsparcia psychiatrycznego osobom doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, ich rodzinom i opiekunom.....	62
IV.3.9.	Opracowanie i realizacja programu szkoleń dla personelu medycznego oraz opiekunów formalnych i nieformalnych osób przewlekle i nieuleczalnie chorych.....	63
IV.3.10.	Wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia w ramach Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie.....	63
IV.3.11.	Koordynacja i monitorowanie działań Wrocławskiego Programu Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie w 2010 roku.....	63
IV.3.12.	Realizacja we wrocławskich szkołach programów profilaktyki uzależnień, rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	65
IV.3.13.	Program szkoleń dla społeczności przedszkolnej i szkolnej z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki chorób i uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy i agresji.....	65
IV.3.14.	Opracowanie i realizacja programu szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz przeciwdziałania zagrożeniom zdrowotnym w środowisku nauczania i wychowania.....	67
IV.3.15.	Program edukacji zdrowotnej dla społeczności przedszkolnych i szkolnych, dotyczący zdrowego odżywiania „Smak zdrowia”.....	68
IV.3.16.	Stacjonarna opieka hospicyjna dla dorosłych.....	69
IV.3.17.	„Realizacja działań profilaktycznych zachowań ryzykownych (uzależnień, żebractwa, prostytucji nieletnich) w ramach realizacji Programu zapobiegania zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży FALOCHRON”.....	69
IV.3.18.	Pozostałe projekty.....	70
IV.4.	Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem.....	71
IV.5.	Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i krajoznawstwa.....	72
IV.5.1.	Działania na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu mieszkańców Miasta, w tym osób niepełnosprawnych oraz ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.....	72
IV.5.2.	Działania w zakresie tworzenia i doskonalenia systemu szkolenia sportowego w różnych dyscyplinach sportu, ze szczególnym uwzględnieniem zespołowych gier sportowych.....	72
IV.5.3.	Działania mające na celu równomierny rozwój sportu, na obszarze Miasta Wrocławia	72
IV.5.4.	Tworzenie warunków pozwalających na osiągnięcie wysokiego poziomu sportowego, zwłaszcza w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży.....	73
IV.5.5.	Młodzieżowe Centra Sportu.....	73
IV.5.6.	Wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych.....	73

IV.5.7.	Działania związane z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców Miasta w trakcie imprez sportowych i na obiektach sportowych.....	74
IV.5.8.	Wykorzystanie walorów sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i krajoznawczych rzeki Odry.....	74
IV.5.9.	Wspieranie organizacji imprez krajoznawczych i rekreacyjnych na terenie Miasta.....	74
IV.5.10.	Peleton rowerowy - „od stadionu do stadionu” w ramach kampanii IV Wrocławskie Dni Promocji Zdrowia	74
IV.5.11.	Wrocławianie na polanie.....	75
IV.5.12.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie ferii letnich i zimowych	75
IV.5.13.	Zadania związane z realizacją przygotowań do EURO 2012.....	76
IV.6.	Bezpieczeństwo i porządek publiczny.....	77
IV.6.1.	Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa we Wrocławiu.....	77
IV.6.2.	Realizacja zadania „Kobieta bezpieczna”.....	78
IV.7.	Edukacja.....	78
IV.7.1.	Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży.....	78
IV.7.2.	Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży.....	81
IV.7.3.	Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży.....	82
IV.7.4.	Prowadzenie szkoły międzynarodowej oraz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów tej szkoły w latach 2006-2011	82
IV.7.5.	Rozszerzenie oferty edukacyjnej przedszkoli.....	83
IV.7.6.	Program zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci: „Young Dj Project”.....	84
IV.7.7.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie nie ujętym w uchwale (poza trybem otwartych konkursów ofert).....	84
IV.8.	Działalność wspomagająca organizacje pozarządowe.....	92
IV.8.1.	Pozarządowy Ośrodek Kariery.....	92
IV.8.2.	Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3.....	93
IV.8.3.	Wzmocnienie potencjału i profesjonalizacja wrocławskich organizacji pozarządowych....	96
IV.9.	Działania proekologiczne.....	101
IV.9.1.	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży.....	101
IV.9.2.	Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt.....	102
IV.10.	Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości.....	103
IV.11.	Współpraca międzynarodowa.....	104
IV.11.1.	Organizacja przedsięwzięć i działań zmierzających do poszerzenia współpracy z Europą Wschodnią.....	104
IV.11.2.	Działania w obszarze współpracy międzynarodowej realizowane w SEKTORZE 3.....	104
IV.11.3.	Realizacja programu "Europejski Dom Spotkań".....	106
IV.11.4.	Przygotowanie i budowa Pomnika upamiętniającego profesorów lwowskich zamordowanych w 1941 roku.....	106
IV.12.	Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.....	107
IV.12.1.	Prowadzenie Punktu Informacji o Nadodrze - Infopunkt Łokietka 5.....	107
IV.12.2.	Współorganizacja Europejskiego Dnia Sąsiada.....	107
IV.12.3.	Promocja działań wrocławskich społeczności lokalnych.....	108
IV.12.4.	Festyn Rodzinny w ramach marszu rodzin. Święto ulicy św. Antoniego.....	108
IV.13.	Wsparcie techniczne.....	108
IV.13.1.	Realizacja zadania na wsparcie techniczne polegające na budowie boiska piłkarskiego o sztucznej nawierzchni „Wychowanie przez sport”.....	108
IV.13.2.	Działania mające na celu rozbudowę i poprawę jakości posiadanej przez Miasto bazy sportowej i rekreacyjnej.....	109

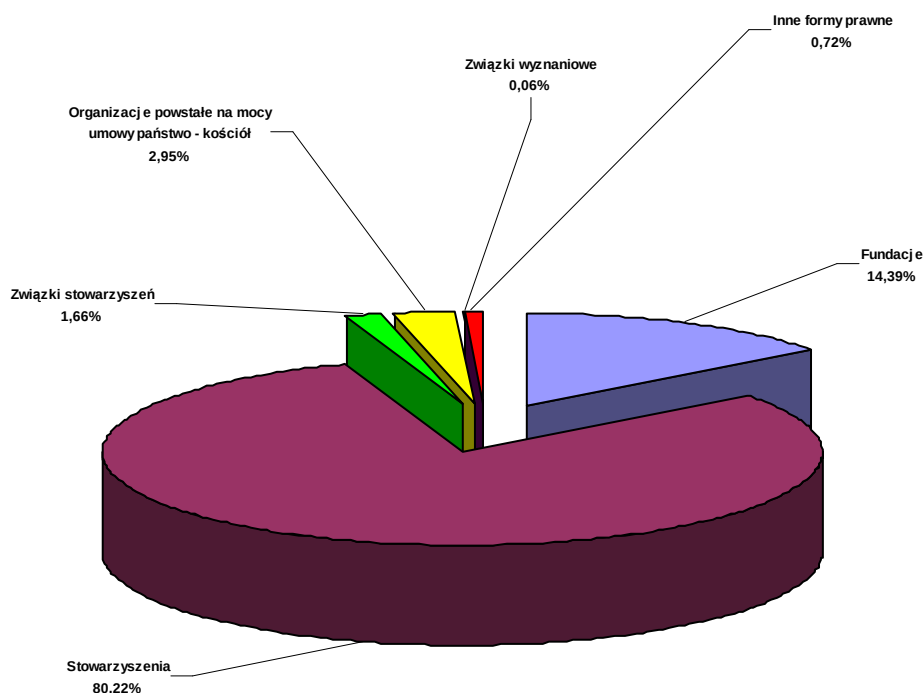
I. Charakterystyka organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta Wrocławia

Prezydent Wrocławia sprawuje nadzór* nad **3 028** organizacjami pozarządowymi z siedzibą we Wrocławiu.

W bazie organizacji pozarządowych prowadzonej przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi według stanu na dzień 31.12.2010r. zaewidencjonowanych jest: 459 fundacji, 2559 stowarzyszeń, 53 związków stowarzyszeń, 94 organizacje powstałych na mocy umowy państwo – kościół, 2 związki wyznaniowe i 23 organizacje o innych formach prawnych, co łącznie składa się na **3190** organizacji, z których 212 posiada siedzibę poza Wrocławiem, a w bazie znajdują się z uwagi na to, iż współpracują z Miastem poprzez realizację umów dotacyjnych.

Strukturę organizacji pozarządowych znajdujących się w bazie ewidencyjnej Miasta według formy prawnej prezentuje rysunek nr 1.

Rys. nr 1 Struktura organizacji pozarządowych znajdujących się w bazie ewidencyjnej Miasta według stanu na dzień 31.12.2010r. (według formy prawnej)

* na podstawie: ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, ustawy z dnia 25 czerwca 2010r. o sporcie i ustawy z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach.

Wzrost ilości organizacji pozarządowych w bazie o 243,9% w stosunku do roku 2009 wynika z planowanego połączenia bazy ewidencyjnej organizacji współpracujących z Miastem i bazy organizacji prowadzonej do celów nadzorczych.

Dla Krajowego Rejestru Sądowego wydanych zostało:

- **129** opinii w sprawie rejestracji stowarzyszeń;
- **93** opinii w sprawie wpisu zmian do statutów już zarejestrowanych stowarzyszeń.

Po uprzedniej opinii organu nadzorującego sąd rejestrowy zawiadomił organ nadzorujący o:

- wpisie **61** stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej;
- wpisie zmian **40** stowarzyszeń do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Sąd rejestrowy zawiadomił o wpisie oraz wpisie zmian w **104** statutach fundacji do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Wpłynęło **11** informacji o utworzeniu stowarzyszenia zwykłego, w tym 8 zostało przyjętych do wiadomości i nie wystąpiono do sądu o zakazanie działalności stowarzyszeń, a pozostałe 3 stowarzyszenia nie usunęły braków formalnych w wyznaczonym terminie, w związku z powyższym złożona informacja została uznana za niespełniającą wymogów ustawowych.

Wydano **8** decyzji w sprawie wpisu klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej do ewidencji klubów sportowych prowadzonych przez Prezydenta Wrocławia.

Wydano **4** decyzje w sprawie wykreślenia klubów sportowych z ewidencji klubów sportowych nieprowadzących działalności gospodarczej.

Wydano **2** decyzje o wpisie uczniowskich klubów sportowych do ewidencji uczniowskich klubów sportowych prowadzonej przez Prezydenta Wrocławia.

Wydano **1** decyzję w sprawie wykreślenia uczniowskich klubów sportowych z ewidencji uczniowskich klubów sportowych.

II. Finansowe formy współpracy

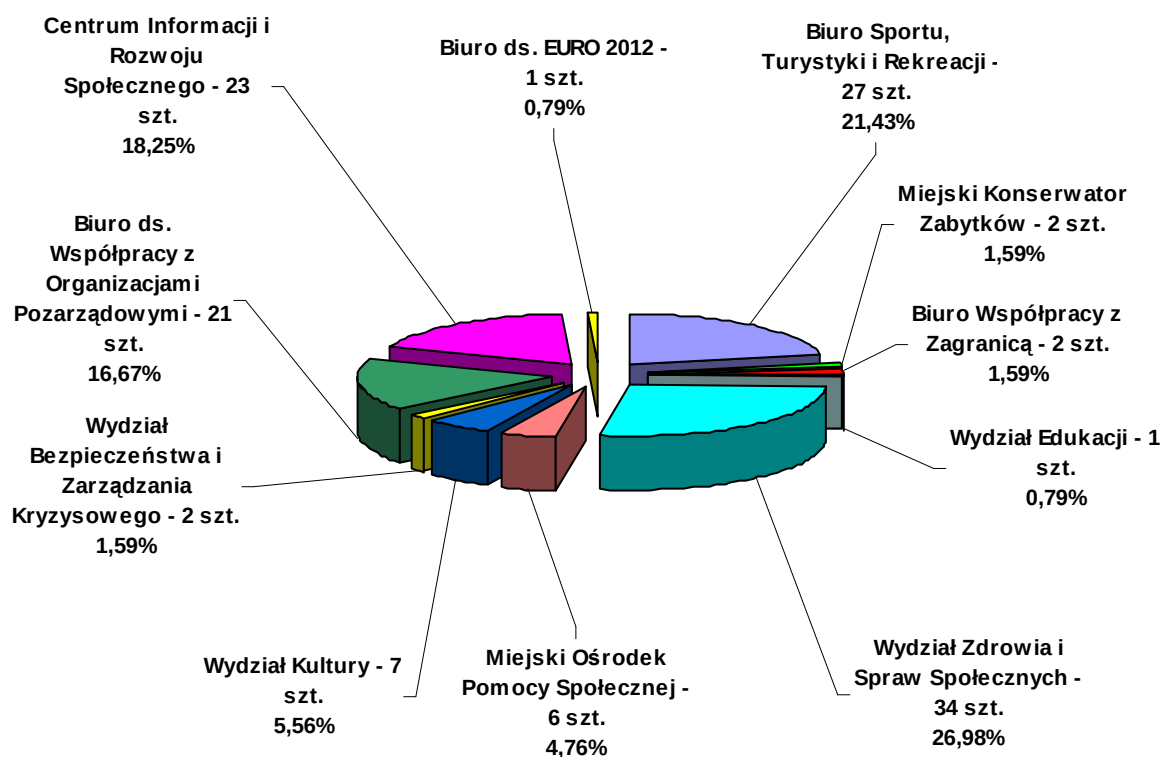
W roku 2010 zadania publiczne zlecane były na podstawie:

- ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Łącznie w ubiegłym roku zostało ogłoszonych **126 konkursów**.

Rysunek nr 2 przedstawia strukturę konkursów 2010 roku według wydziałów/komórek organizacyjnych, odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

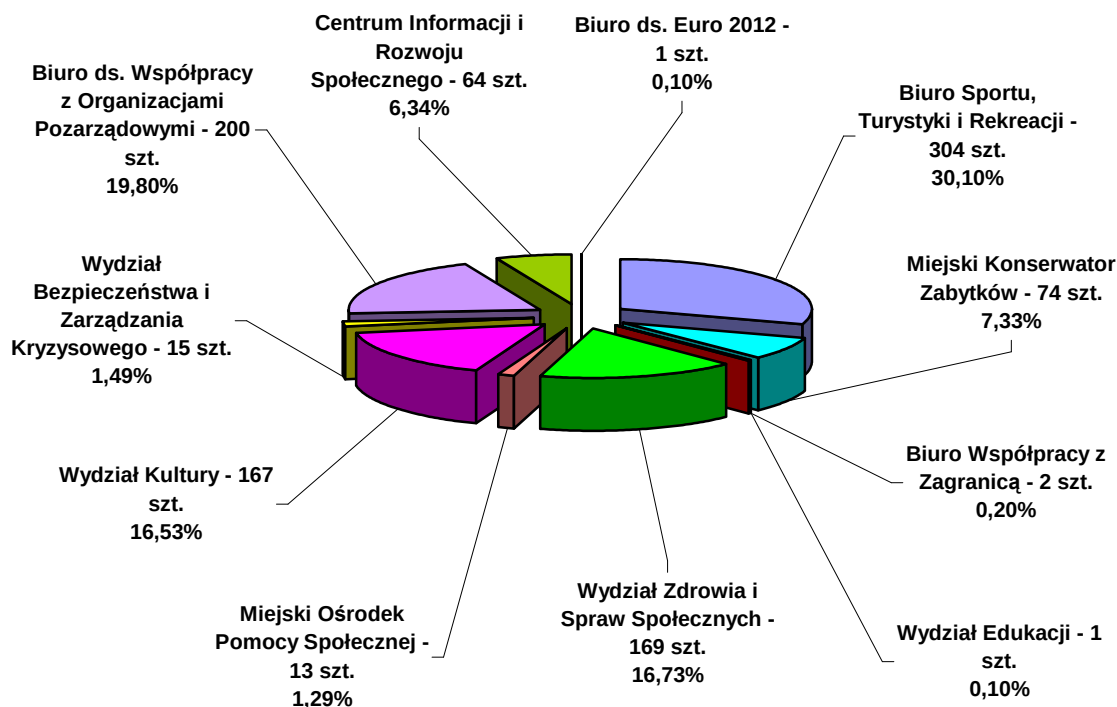
Rys. nr 2 Otwarte konkursy ofert w 2010 roku

W w/w konkursach złożono łącznie **1 010 ofert**.

Rysunek nr 3 przedstawia strukturę ofert 2010 roku według wydziałów/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

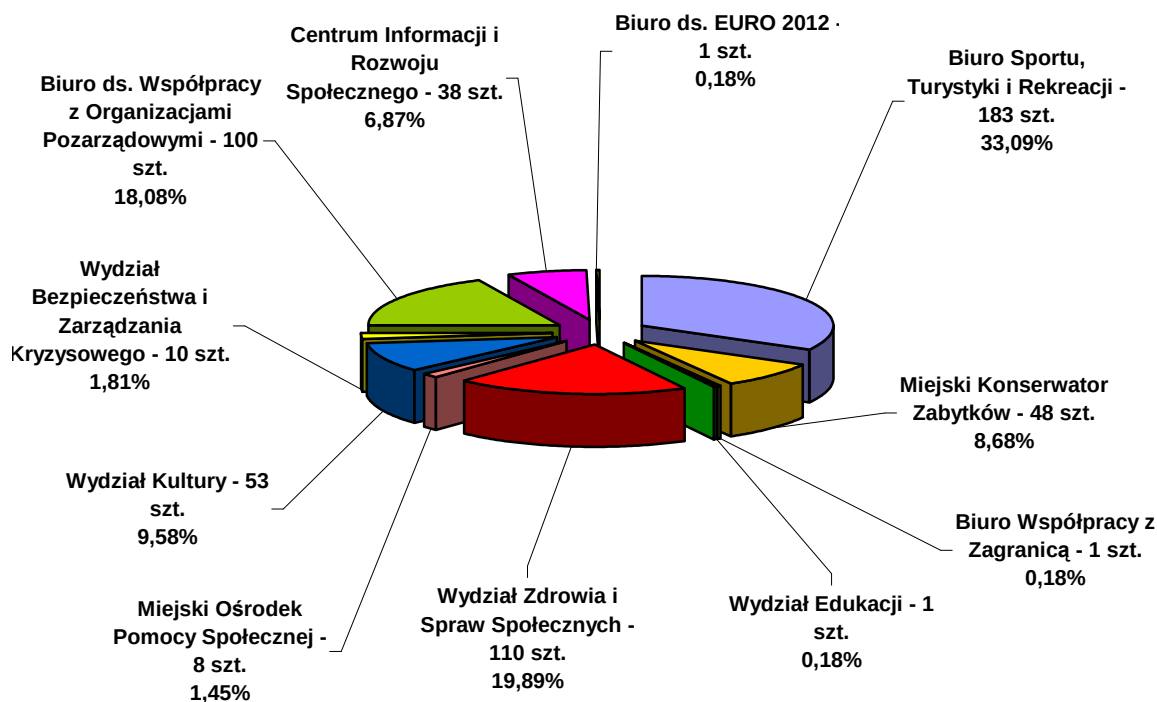
Rys. nr 3 Struktura złożonych ofert w 2010 roku

Łącznie w 2010 roku w wyniku w/w konkursów podpisanych zostało **553 umowy dotacyjne**.

Strukturę umów według wydziałów/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym przedstawia rysunek nr 4.

Rys. nr 4 Struktura umów podpisanych w 2010 roku

Dane ilościowe do rysunków nr 2, 3 i 4 przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1

Zadania według wydziałów/jednostek merytorycznych	Dane dotyczące ogłoszonych konkursów		Dane dotyczące złożonych ofert		Dane dotyczące podpisanych umów	
	ilość	% udział	ilość	% udział	ilość	% udział
Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji	27	21,43%	304	30,10%	183	33,09%
Miejski Konserwator Zabytków	2	1,59%	74	7,33%	48	8,68%
Biuro Współpracy z Zagranicą	2	1,59%	2	0,20%	1	0,18%
Wydział Edukacji	1	0,79%	1	0,10%	1	0,18%
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	34	26,98%	169	16,73%	110	19,89%
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	6	4,76%	13	1,29%	8	1,45%
Wydział Kultury	7	5,56%	167	16,53%	53	9,58%
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	2	1,59%	15	1,49%	10	1,81%
Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	21	16,67%	200	19,80%	100	18,08%
Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego	23	18,25%	64	6,34%	38	6,87%
Biuro ds. EURO 2012	1	0,79%	1	0,10%	1	0,18%
Razem	126	100,00%	1 010	100,00%	553	100,00%

Wyjaśnienie dotyczące sposobu ujęcia wszystkich struktur w rysunkach zawartych w niniejszym rozdziale

Wszystkie konkursy są ogłaszane przez Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, tam również są składane oferty i podpisywane wszystkie umowy. Oprócz tego Biuro prowadzi m.innymi samodzielnie merytorycznie część zadań, stąd pokazany merytoryczny wkład Biura w zadaniach.

Gdyby z kolei dokonać prezentacji struktury w/w zadań według miejsca wykonywania w/w czynności tj. ogłaszania konkursów, składania ofert i podpisywania umów – we wszystkich wypadkach Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi miałyby 100%.

Z kolei tabela nr 2 prezentuje zestawienie ilościowe wszystkich obowiązujących w 2010 umów dotacyjnych, tj. jednorocznych i wieloletnich, zawartych na podstawie otwartych konkursów ofert.

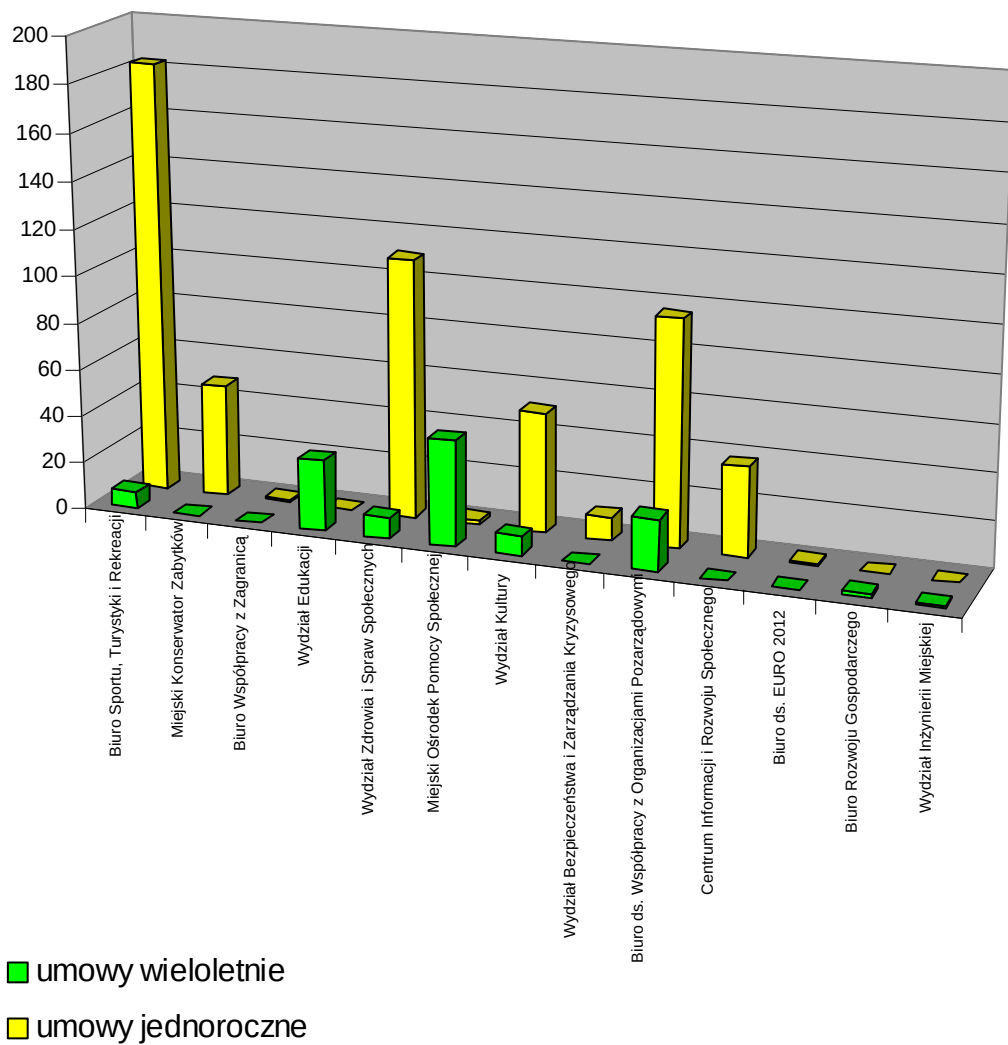
Tabela nr 2

Zestawienie umów obowiązujących w 2010 roku według wydziałów/jednostek merytorycznych	Umowy jedno - roczne	Umowy wieloletnie			Łącznie umowy (2+5)
		rok rozpoczęcia 2010	rok rozpoczęcia przed 2010	Łącznie (3+4)	
1	2	3	4	5	6
Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji	183	0	7	7	190
Miejski Konserwator Zabytków	48	0	0	0	48
Biuro Współpracy z Zagranicą	1	0	0	0	1
Wydział Edukacji	0	1	29	30	30
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	110	0	9	9	119
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2	6	39	45	47
Wydział Kultury	51	2	6	8	59
Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego	10	0	0	0	10
Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi	96	4	18	22	118
Centrum Informacji i Rozwoju Społecznego	38	0	0	0	38
Biuro ds. EURO 2012	1	0	0	0	1
Biuro Rozwoju Gospodarczego	0	0	2	2	2
Wydział Inżynierii Miejskiej	0	0	1	1	1
Razem	540	13	111	124	664

Rysunek nr 5 przedstawia strukturę umów jednorocznych i wieloletnich za rok 2010 według wydziałów/komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zadania pod względem merytorycznym.

Rys. nr 5 Struktura umów jednorocznych i wieloletnich według wydziałów / jednostek merytorycznych za rok 2010

szt.

Ponadto, na podstawie art. 19 a ustawy dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zawartych zostało 12 umów dotacyjnych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Zadania zrealizowane w tym trybie prezentuje tabela nr 3.

Tabela nr 3

L.p.	Zadania zrealizowane w 2010 roku na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie tj. z pominięciem otwartego konkursu ofert	Kwota dotacji (zł)
1	Program Zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci "Young Dj Project"	3 733,60
2	Opracowanie i realizacja programów szkoleń dla personelu medycznego, opiekunów formalnych i nieformalnych	9 099,00
3	Projekt kulturalny adresowany do dzieci, młodzieży pn. "Klub pod Brzozami"	10 000,00
4	Edukacja Kulturalna dzieci i młodzieży Festiwal Poezji Śpiewanej "MIMOZA 2010"	9 600,00
5	Sprawny umysł, sprawne ciało- uzależnienia w każdym wieku są szkodliwe	6 500,00
6	Rozwijanie zdolności, zainteresowań i kompetencji społecznych osób niepełnosprawnych. Zajęcia w Centrum Terapeutyczno-Rehabilitacyjnym "OSTOJA"	8 000,00
7	Zorganizowanie wydarzeń artystyczno-promocyjnych z okazji obchodów Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych	6 500,00
8	Wzmacnianie funkcji poznawczych u osób z doświadczeniem choroby psychicznej i u osób starszych	10 000,00
9	XXVI Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w Brydżu Sportowym	2 000,00
10	Turniej Finalny 2010	10 000,00
11	KOBIETA BEZPIECZNA	6 500,00
12	Mikołajkowo- Świąteczne zawody Nordic Walking pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia Nordic Walking	7 500,00
Ogółem		89 432,60

Podsumowanie ilości umów 2010 roku:

Łączna ilość umów 2010	Ilość (szt)
Umowy na podstawie otwartych konkursów ofert	664
Umowy z pominięciem otwartych konkursów ofert	12
Ogółem	676

Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczonych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku (w szczególności według klasyfikacji budżetowej) za 2010 rok prezentuje tabela nr 4.

Tabela nr 4

L.p.	Dział	Rozdział	Wyszczególnienie	Dotacje celowe		
				Plan wg uchwały budżetowej (po zmianach)	Wykonanie za 2010 rok	% wyk. planu 8 : 7
1	2	3	4	5	6	7
1	630	63003	Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	364 000,00	331 847,85	91,2
2	710	71095	Pozostała działalność	1 495 000,00	1 495 000,00	100,0
3	750	75023	Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	60 000,00	60 000,00	100,0
4	750	75075	Promocja jednostek samorządu terytorialnego	490 000,00	490 000,00	100,0
5	754	75415	Zadania ratownictwa górskiego i wodnego	40 000,00	40 000,00	100,0
6	754	75495	Pozostała działalność	60 000,00	59 954,95	99,9
7	801	80104	Przedszkola	140 000,00	140 000,00	100,0
8	801	80195	Pozostała działalność	441 253,00	435 818,95	98,8
9	851	85149	Programy polityki zdrowotnej	718 099,00	707 469,00	98,5
10	851	85152	Zapobieganie i zwalczanie AIDS	35 000,00	35 000,00	100,0
11	851	85153	Zwalczanie narkomanii	528 000,00	528 000,00	100,0
12	851	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	8 637 706,00	8 397 298,64	97,2
13	851	85156	Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	106 332,00	104 739,40	98,5
14	852	85201	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	11 176 982,00	11 166 623,04	99,9
15	852	85202	Domy pomocy społecznej	6 602 902,00	6 597 375,43	99,9
16	852	85203	Ośrodki wsparcia	2 403 557,00	2 378 917,26	99,0
17	852	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	324 800,00	324 800,00	100,0
18	852	85218	Powiatowe centra pomocy społecznej	80 841,00	80 840,45	100,0
19	852	85219	Ośrodki pomocy społecznej	349 121,00	323 521,22	92,7
20	852	85220	Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	623 130,00	623 124,00	100,0

21	852	85226	Ośrodki adopcyjno - opiekuńcze	113 400,00	113 400,00	100,0
22	853	85334	Pomoc dla repatriantów	100 000,00	100 000,00	100,0
23	853	85395	Pozostała działalność	6 061 464,00	5 815 673,55	95,9
24	900	90013	Schroniska dla zwierząt	2 028 000,00	2 028 000,00	100,0
25	900	90019	Wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska	253 872,00	124 285,00	49,0
26	900	90095	Pozostała działalność	40 000,00	39 500,00	98,8
27	921	92105	Pozostałe zadania w zakresie kultury	4 300 000,00	4 300 000,00	100,0
28	921	92120	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	5 680 076,00	5 550 929,70	97,7
29	921	92195	Pozostała działalność	5 627 215,00	5 608 846,90	99,7
30	926	92605	Zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu	4 938 500,00	4 876 935,80	98,8
R A Z E M				63 819 250,00	62 877 901,14	98,5

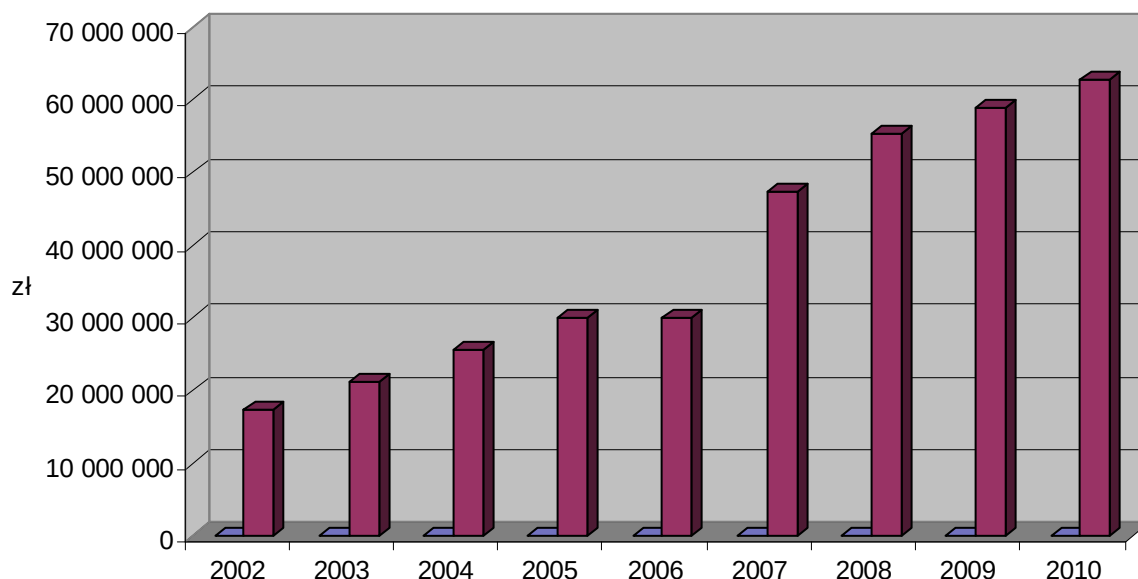
Ujęcie dynamiczne (w latach 2002 – 2010) wykonania planu dotacji dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku prezentuje tabela nr 5 oraz rysunek nr 6.

Przedstawione poniżej dane, w perspektywie 9 - letniej, pokazują jednoznacznie tendencję wzrostową ilości środków finansowych przekazywanych z budżetu Gminy na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Tabela nr 5

Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku w ujęciu dynamicznym w latach 2002 - 2010	
2002	17 243 894 zł
2003	21 132 895 zł
2004	25 657 000 zł
2005	30 000 000 zł
2006	30 127 980 zł
2007	47 508 961 zł
2008	55 466 939 zł
2009	58 909 981 zł
2010	62 877 901 zł

Rys. nr 6 Wykonanie planu dotacji dla podmiotów nie zaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku w latach 2002 - 2010

III. Pozafinansowe formy współpracy

W celu polepszenia współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi w 2007 roku powołano Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego. Biuro powstało jako wyraz reakcji Urzędu Miejskiego na sygnały ze strony organizacji pozarządowych, dotyczące trudności w realizacji zadań publicznych.

Podstawowym założeniem wprowadzanych zmian organizacyjnych tj. utworzenia Biura, było umożliwienie przedstawicielom organizacji dokonywania wszystkich formalności związanych z dokumentacją rejestrową, składaniem ofert konkursowych, podpisywaniem umów i sprawozdawczością w jednym miejscu.

Doświadczenie funkcjonowania Biura pokazuje, iż przyjęty kierunek był właściwy, funkcjonuje uaktualniana na bieżąco baza ewidencji podmiotów (organizacji pozarządowych) realizujących zadania Gminy, ujednolicono tryb i zasady ogłaszania konkursów, wprowadzono jednolite wzory dokumentów, prowadzone są też projekty dotyczące sektora pozarządowego. Biuro ogłasza konkursy, przyjmuje oferty konkursowe, zawiera umowy ze zleceniobiorcami (organizacjami pozarządowymi) na realizację zadań publicznych. W Biurze składane są również sprawozdania z realizacji tych zadań.

Ponadto Biuro prowadzi szereg działań koordynujących oraz wspierających rozwój Trzeciego sektora, jak akcje promocyjne, szkoleniowe, konferencje itp.

III.1. Serwis informacyjny na stronach internetowych Urzędu Miejskiego Wrocławia

W celu ułatwienia dostępu organizacjom pozarządowym do informacji, na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa dla organizacji pozarządowych, na oficjalnej stronie Urzędu Miejskiego Wrocławia i w Biuletynie Informacji Publicznej (obecnie dostęp do witryny jest szybszy i łatwiejszy – prowadzi z głównej strony www.wroclaw.pl), której merytorycznym administratorem jest Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi. Na stronie można znaleźć m.in.:

- ogłoszenia konkursowe,
- dział aktualności,
- możliwość autopromocji i wymiany informacji dla wrocławskich organizacji pozarządowych - „*Jak promować NGO na www.wroclaw.pl”*,
- informację o kampanii 1 % pod hasłem - „*Niech Twój 1 % zostanie podatku zostanie we Wrocławiu. Wesprzyj wrocławskie organizacje pozarządowe*”,
- konsultacje społeczne,
- akty prawne i adresy internetowe dotyczące organizacji pozarządowych,
- protokoły z posiedzeń Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego,
- informacje o organizacjach pożytku publicznego,
- informacje o zewnętrznych możliwościach finansowania projektów i zadań oraz różnego rodzaju tematy związane z działalnością organizacji pozarządowych, jak np. wolontariat, prezentacje i projekty wrocławskich organizacji pozarządowych, najem lokali użytkowych, informacje o Wrocławskim Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Sektor 3.

III.2. Elektroniczna baza danych o organizacjach pozarządowych realizujących zadania publiczne oraz rejestr organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację z budżetu Miasta na realizację zadań publicznych

Baza danych powstała w 2005 roku z inicjatywy ówczesnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Biurze Sportu i z założenia miała służyć wszystkim komórkom organizacyjnymi Urzędu, które współpracują z organizacjami pozarządowymi.

Tak naprawdę dopiero z chwilą utworzenia Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, które wzięło do swoich kompetencji m.in. sporządzanie wszystkich umów dotacyjnych oraz prowadzenie bazy, zaczęła ona być w pełni uzupełniana i wykorzystywana.

W chwili obecnej w bazie znajdują się następujące kompletne dane:

- informacje rejestrowe organizacji pozarządowych,
- informacje o konkursach (ogłoszenia i rozstrzygnięcia konkursowe),
- informacje o zawartych umowach,
- informacje o złożonych sprawozdaniach,
- skany dokumentów itp.

W 2010 roku kontynuowano działania w zakresie uaktualniania bazy oraz w zakresie jej rozbudowy i udoskonalania narzędzi przetwarzania informacji o

konkursach i rozliczeniach w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dane, które się w niej znajdują, zależą w dużej mierze od samych organizacji pozarządowych, które powinny aktualizować informacje np. teleadresowe.

III.3. Wrocławska mapa aktywności NGO

W 2010 roku opracowywano Mapę Aktywności Organizacji Pozarządowych, tj. wyszukiwarkę organizacji pozarządowych na mapie Wrocławia. Informacja zawiera dane teleadresowe organizacji, cele i pola działalności, realizowane zadania (zlecane przez Gminę Wrocław). Mapa Aktywności Organizacji Pozarządowych prowadzona jest w wersji elektronicznej, zamieszczona na miejskiej stronie internetowej www.wroclaw.pl.

Aby umożliwić pełne wykorzystanie mapy w 2010 roku dokonano również planowanego połączenia bazy ewidencyjnej organizacji współpracujących z Miastem i bazy organizacji prowadzonej do celów nadzorczych.

III.4. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi w sferze organizacyjnej

Konferencje, fora tematyczne i szkolenia

W 2010 roku zorganizowano i przeprowadzono szeroki wachlarz konferencji, szkoleń, seminariów, konsultacji oraz warsztatów, adresowanych przede wszystkim do przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym m.in.:

- Najważniejsze wydarzenia:

Luty

- o Projekt SENSOR - warsztaty prowadzone przez zagranicznych wolontariuszy, w których wzięło udział ponad 50 studentów wrocławskich. Trenerzy pochodzący z 11 różnych krajów świata, takich jak Chiny, Meksyk, Australia, Gruzja, Nowa Zelandia czy Malezja przygotowali 5 interesujących szkoleń, które odbywały się w języku angielskim.

Marzec

- o Wieczór Wschodni pt. „RAZEM. NOWE SPOJRZENIA NA WSCHÓD”. W czasie wieczoru została zaprezentowana kultura i tradycja państw Europy Wschodniej: Azerbejdżanu, Armenii, Gruzji, Kirgistanu oraz Ukrainy.
- o Projekt Babie Lato dla osób po 50 roku życia.

Kwiecień

- o Konferencja podsumowująca projekt „Centrum Sektor 3 w latach 2007-2009”.

Czerwiec

- o Projekt STUDY TOURS TO POLAND (STP) - program spotkań, wykładów, warsztatów i wizyt grupy Rosjan z Riazania we wrocławskich organizacjach pozarządowych oraz instytucjach samorządowych. Study Tours to Poland powstało w 2004 roku i jest częścią Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Przemiany w Regionie” – RITA realizowanego od 2000 roku przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Od 2007 roku koordynatorem STP jest Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego z Wrocławia.

- o Konferencja popularno – naukowa „Kresy jakich nie znamy” w ramach projektu Etnoimpresje – wielokulturowe spotkania młodych. Projekt miał na celu zwrócenie uwagi młodzieży, ale również mieszkańców obszaru objętego projektem na problematykę kulturowo-etniczną w Polsce i na świecie.

Wrzesień

- o Projekt 12 kroków do budowania kapitału finansowego organizacji. Projekt współfinansowany z FIO. W ramach projektu uczestnicy brali udział w 12 szkoleniach, 2 wizytach studyjnych, 1 grupowym spotkaniu monitorującym i 1 godzinie indywidualnego doradztwa. Celem projektu było przygotowanie przez uczestników strategii budowania kapitału finansowego dla swojej organizacji.

Październik

- o Spotkanie „Razem czy osobno? Czyli spotkanie „Poza – samo – rządowe”.
- o Wizyta studyjna studentów socjologii z Uniwersytetu w Halle.
- o Spotkanie z przedstawicielami ukraińskiej administracji samorządowej i środowisk pozarządowych.

Listopad

- o Ogólnopolski Projekt „Temat: Rzeka”.
- o Konferencja Biura ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego - społeczne konsultacje programu współpracy miasta Wrocław z organizacjami pozarządowymi w roku 2011.

Grudzień

- o Zabawa integracyjna w ramach II edycji projektu Babie Lato. W programie znalazły się zabawy integracyjne, wspólne śpiewanie podczas karaoke oraz taneczne wibracje. Organizatorami imprezy byli wolontariusze z grupy 50+.
- Zorganizowano i przeprowadzono seminaria, szkolenia, konsultacje i warsztaty, adresowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych, w tym m.in. w zakresie:
 - współpracy Miasta z organizacjami pozarządowym, w tym w szczególności w zakresie sporządzania ofert konkursowych i sprawozdań z wykonania zadań publicznych, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych grup tematycznych;
 - nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - księgowości, kadr i płac dla organizacji pozarządowych;
 - fundraisingu jako metody skutecznego pozyskiwania funduszy dla organizacji pozarządowych;
 - pozyskiwania funduszy unijnych;
 - pozyskiwania środków z krajowych źródeł publicznych;
 - pozyskiwania środków ze źródeł prywatnych;
 - współpracy z darczyńcami indywidualnymi;
 - współpracy z biznesem;
 - roli kompetencji psychologicznych w skutecznym zarządzaniu organizacją;
 - zagadnień podatkowych w organizacjach pozarządowych;
 - bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - tworzenia i zarządzania projektem, zarządzania finansami i rozliczania projektów;
 - działalności gospodarczej w organizacji pozarządowej;
 - budowania partnerstw;
 - public relations w organizacji pozarządowej;
 - Word, Excel - praktyczne narzędzia pracy;

- zarządzania zespołem w organizacji pozarządowej;
- treningu kreatywności;
- wzmacniania osobowości Lidera: planowania i realizacji celów, asertywności oraz negocjacji i mediacji;
- wolontariatu.

Ogółem w szkoleniach organizowanych przez Biuro oraz organizacje pozarządowe w ramach realizowanych przez nie zadań publicznych - udział wzięło ok. **2.271 uczestników**.

III.5. Inne formy współpracy

III.5.1. Konsultowanie projektów aktów prawnych z organizacjami pozarządowymi zgodnie z ich dziedzinami działalności statutowej

W 2010 roku z organizacjami pozarządowymi konsultowane były dwa projekty uchwał:

- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- projekt uchwały Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2011.

III.5.2. Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Zarządzeniem Nr 2290/07 Prezydenta Wrocławia z dnia 13 grudnia 2007 r. powołano Wrocławską Radę Działalności Pożytku Publicznego w składzie:

- 1) sześciu przedstawicieli Prezydenta:
 - a) Władysław Sidorowicz
 - b) Sławomir Piechota
 - c) Marcin Urban
 - d) Aldona Wiktorska -Świąćka
 - e) Marek Mutor
 - f) Dominik Golema
- 2) sześciu przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na terenie Wrocławia i na rzecz jego mieszkańców:
 - a) Bohdan Aniszczuk
 - b) Jacek Bednarek
 - c) Krzysztof Bojda
 - d) Błażej Krasoń
 - e) Maria Lewandowska - Mika
 - f) Krzysztof Smolnicki

Obsługę administracyjno – biurową posiedzeń WRDPP pełni Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

W 2010 roku Wrocławska Rada Działalności Pożytku Publicznego odbyła 2 posiedzenia, podczas których omówione zostały m.in. następujące tematy:

- wydano opinię do dokumentu pod nazwą „Sprawozdanie z realizacji Uchwały Nr XXIX/1002/08 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 30 grudnia 2008r. w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2009”,
- omówiono stan realizacji projektu „Wrocław przyjazny NGO”, projekt realizowany przez Dolnośląską Federacją Organizacji Pozarządowych.

W dniu 13 grudnia 2010r. upłynęła trzyletnia kadencja Wrocławskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego.

III.5.3. Opiniowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie rekomendacji

Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2010 przygotowało **102** opinie w sprawach organizacji pozarządowych dla:

- Zarządu Zasobu Komunalnego (85);
- Wydziału Mienia Komunalnego i Skarbu Państwa (8);
- Młodzieżowego Centrum Sportu (5);
- Skarbnika Miasta (1);
- Spółki Wrocławskie Mieszkania Spółka z o. o. (1);
- Wydziału Lokali Mieszkalnych (1);
- Departamentu Nieruchomości (1).

III.5.4. Użytkowanie lokali użytkowych przez organizacje pozarządowe

III.5.4. 1. Lokale będące w zarządzie ZZK

Według danych podanych przez Zarząd Zasobu Komunalnego, na dzień 31.12.2010r. - w użytkowaniu przez organizacje pozarządowe było **206** lokali użytkowych, o łącznej powierzchni użytkowej **23.583 m²**, których właścicielem jest Miasto.

Z powyższych tytułów saldo zadłużenia na dzień 31.12.2010r. wynosi: **255.217,64 zł**, w tym:

- z tytułu czynszu i mediów	- 171.328,19 zł
- z tytułu odsetek od czynszu i mediów	- 63.054,97 zł
- z tytułu zawartych porozumień	- 20.834,48 zł

(dla porównania za 2009 rok zadłużenie ogółem wynosiło 579.190,09 zł).

Lokale według formy prawnej użytkowania - ogółem **206 szt**:

- najem - 182 szt,
- dzierżawa - 2 szt,
- użyczenie - 12 szt,
- odszkodowanie za bezumowne korzystanie z lokalu - 5 szt,
- inne (administracja zlecona) 5 szt.

W 2010 roku ZZK w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi zawarł 34 umowy najmu, z czego:

- w trybie bezprzetargowym - 31 szt,

- w trybie przetargowym – 3 szt.

Ponadto przeprowadzonych zostało 13 renegotiacji warunków umów najmu.

W 2010 roku ZZK przeprowadziło **27** wizyt w lokalach, a Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi przeprowadziło **117** wizytacji gminnych lokali użytkowych, których użytkownikami są organizacje pozarządowe.

III.5.4. 2. Lokale będące w zarządzie jednostek oświatowych

W 2010 roku w ok. **100** obiektach oświatowych będących w zasobach Gminy organizacje pozarządowe użytkowały pomieszczenia na działalność skierowaną do dzieci i młodzieży, na podstawie różnego typu umów. Były to m.innymi:

- Międzyszkolny Klub Sportowy " MOS" - w ok. 20 placówkach,
- WKS "Śląsk" UKS , SKS, itd. - w ok. 40 placówkach,
- Fundacja "Familiijny Poznań" - w 12 placówkach,
- pozostałe stowarzyszenia i fundacje - w ok. 30 placówkach.

III.5.4. 3. Nieruchomości Departamentu Nieruchomości UM

W 2010 roku we władaniu organizacji pozarządowych było **43** nieruchomości, będących w zarządzie Departamentu Nieruchomości Urzędu Miejskiego, w tym: zabudowanych, niezabudowanych, lokali mieszkalnych, użytkowych, budynków oraz innych obiektów, np. port żeglarsko - motorowy - na podstawie różnego typu umów, w tym:

- umowy użytkowania - 10 szt.
- umowy użyczenia - 16 szt.
- umowy użytkowania wieczystego - 7 szt.
- umowy dzierżawy - 9 szt.
- bezumowne korzystanie z lokalu - 1 szt.

W obiektach tych prowadzone były różnego typu działalności, np. wychowawcza, oświatowa, lecznicza, opiekuńcza, sportowa, pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, pomocy osobom znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, dla dzieci niepełnosprawnych, warsztaty terapii zajęciowej, noclegownie, itp.

III.5.5. Udzielanie pomocy w przygotowaniu aplikacji programów, których realizacja wymaga współpracy kilku podmiotów oraz wspomaganie organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej i innych zewnętrznych instrumentów finansowych

III.5.5. 1. Zrealizowane zadania publiczne w ramach otwartych konkursów ofert

W ramach przeprowadzonego w 2010 roku konkursu ofert na wspólną realizację zadań w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych lub innych zewnętrznych instrumentów finansowych w roku 2010 z budżetu Miasta została

zaplanowana kwota 300.000 zł. Na ogłoszony konkurs wpłynęły 2 oferty. W efekcie udzielono dotacji na realizację dwóch projektów w łącznej wysokości 62.525 zł.

W ramach pierwszego projektu zorganizowano kolejną edycję Festiwalu z udziałem kilkudziesięciu zespołów, odbyły się 3 koncerty gwiazd oraz koncert konkursowy oraz koncert laureatów.

Koncerty gwiazd jak i koncert konkursowy stały na bardzo wysokim poziomie muzycznym oraz artystycznym. Przegląd doskonale promował kulturę i twórczość studencką. Młodym zespołom umożliwiono występ przed szerszą, licznie zgromadzoną publicznością, zaś z drugiej strony wrocławska publiczność miała okazję wysłuchać jednych z ciekawszych zespołów z kręgu kultury studenckiej i poezji śpiewanej. Do udziału w koncertach zaproszono 150 wykonawców.

Koncerty łącznie obejrzało ponad **1800 osób**. Przy realizacji zadania pomagało **100 wolontariuszy**.

Drugi projekt o nazwie „My dla świata” miał na celu aktywizację młodzieży szkolnej do działań wolontariackich na rzecz społeczności lokalnej. Polegał na tworzeniu przy szkołach wrocławskich i dolnośląskich - grup wolontariuszy, podejmujących różnorodne działania pomocowe, zgodnie z lokalnymi potrzebami, potencjałem oraz zainteresowaniami zaangażowanych uczniów. W ramach projektu utworzono sieć 91 grup wolontariatu z terenu całego Dolnego Śląska, z czego 56 wrocławskich, skupiających od kilkunastu do stu kilkudziesięciu wolontariuszy każda, co łącznie dało liczbę ok. **3 000** wolontariuszy, w tym ponad **1 500** z terenu Wrocławia .

W związku z tym, iż na realizację zadania p.n.: „Wspólna realizacja zadań w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych lub innych zewnętrznych instrumentów finansowych w roku 2010” udzielono dotacji w kwocie niższej, niż zaplanowano w budżecie na rok 2010, ogłoszono II edycję konkursu. W ramach II edycji udzielono dotacji na realizację dwóch projektów w łącznej wysokości 65.418 zł.

Pierwszy projekt skierowany był do wrocławskich organizacji pozarządowych, w tym do pracowników, wolontariuszy, działaczy organizacji pozarządowych oraz osób „nowych” rozpoczynających działalność w obszarze trzeciego sektora. Dzięki udziałowi w projekcie pracownicy organizacji pozarządowych, wolontariusze, działacze podwyższyli swoje kompetencje osobiste i zawodowe, co skutkowało zwiększeniem profesjonalizacji kadry trzeciego sektora. Efektem działań było podniesienie kwalifikacji i umiejętności kadry wrocławskich organizacji pozarządowych. Projekt odznaczał się wysoką innowacyjnością, gdyż powstające organizacje i organizacje już działające poprzez udział w szkoleniach miały możliwość rozwoju osobistego oraz zostały wyposażone w kompetencje, które są przydatne w pracy pozarządowej. Działania projektu zgodnie z założeniami miały pozytywny wpływ na zwiększenie efektywności działania organizacji (poprzez nabycie nowych twardych i miękkich kompetencji uczestników), popularyzowanie działalności organizacji w środowisku lokalnym (dzięki udziałowi w warsztatach realizowanych w ramach projektu uczestnicy nabyli umiejętności popularyzacji swoich działań w środowisku lokalnym). Podsumowanie działań w projekcie stanowił Dolnośląski Kongres Organizacji Pozarządowych, w którym wzięło udział **137** beneficjentów. Był okazją do wymiany myśli, poglądów i spostrzeżeń uczestników.

Celem drugiego projektu o nazwie „Razem dla Wrocławia” było wdrożenie Europejskiej Karty Równości Kobiet i Mężczyzn w życiu lokalnym przez Gminę

Wrocław, rozwijanie sieci współpracy obywateli na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych, aktywizacja społeczna kobiet i mężczyzn, rozwijanie współpracy z różnymi środowiskami lokalnymi, akademickimi i obywatelskimi, włączanie kobiet i organizacji kobiecych do dyskursu publicznego. W ramach projektu przeprowadzono cykl debat obywatelskich, w których uczestniczyli członkowie organizacji pozarządowych, członkowie rad osiedli, kandydaci na stanowisko Prezydenta Miasta, członkowie partii politycznych oraz osoby interesujące się tematyką samorządową, w sumie **ok. 150 osób**. Ponadto zorganizowano warsztaty i seminaria, w których udział wzięły **72 osoby**. W ramach projektu odbyła się również konferencja poświęcona wdrażaniu Europejskiej Karty Równych Praw kobiet i Mężczyzn w życiu lokalnym, licząca sobie **46 uczestników**.

III.5.5. 2. Udzielanie pomocy merytorycznej organizacjom pozarządowym

W zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania dla wrocławskich organizacji pozarządowych prowadzone były następujące działania:

- konsultacje dotyczące możliwości finansowania działalności bieżącej organizacji i projektów innowacyjnych,
- wsparcie merytoryczne w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie,
- koordynacja działań w procesie opracowania wniosków partnerskich z wieloma podmiotami,
- współfinansowanie przez Gminę projektów planowanych do realizacji w ramach wkładu własnego lub kosztów niekwalifikowalnych.

Konsultacje i wsparcie merytoryczne:

- opracowano ramy projektów w obszarach: wyrównania szans edukacyjnych uczniów, aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, rozwoju dialogu obywatelskiego,
- udzielono wsparcia merytorycznego przy konstruowaniu wniosków o dofinansowanie projektów dla licznych organizacji pozarządowych,
- złożono projekty partnerskie pt:
 1. „Drużyna Euro 2012”.
 2. „Stawiam na innowacje! Skuteczny transfer wiedzy i technologii z uczelni do przedsiębiorstw”.
 3. „Nowa jakość praktyk pedagogicznych”.
 4. „Oddział wczesnego wspomaganie dziecka przy Przedszkolu nr 30 BAJLANDIA we Wrocławiu miejscem wyrównywania szans edukacyjnych”.
 5. „Myśl Eko, Żyj Eko”.
 6. „Do zatrudnienia jeden krok”.
 7. „EURO-Poligrafia – Profesjonalna poligrafia w usługach Euro 2012”.
 8. „EURO-Hotelarz: Europejski standard hotelarski EURO 2012”.
 9. „Poprzez praktykę do profesjonalizmu – nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja”.
 10. „Europejski standard w taksówce”.
 11. „Network Sunrise – Dolnośląska Sieć Współpracy Nauki i Biznesu”.
 12. „Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3”.

IV. Sprawozdanie z realizacji zadań będących przedmiotem współpracy

Zgodnie z Uchwałą Nr XLI/1281/09 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 listopada 2009r. w sprawie programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi w roku 2010, zostały określone zadania publiczne do realizacji przez podmioty nie zaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku.

Realizacja zadań ujętych w uchwale przedstawia się m.innymi następująco:

IV.1. Pomoc społeczna

IV.1. 1. Prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży

Liczba zawartych umów: **37**.

W **42** świetlicach środowiskowych, usytuowanych w różnych rejonach miasta objętych jest opieką ponad **2000 dzieci** w wieku 6-18 lat.

Celem działalności świetlic jest wsparcie rodzin, szczególnie znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w wychowaniu dzieci i młodzieży oraz w organizowaniu im opieki w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Program działania świetlicy obejmuje pomoc w nauce oraz zajęcia rozwijające zainteresowania (plastyczne, muzyczne, teatralne, fotograficzne, sportowe i inne). Organizowane są również wyjścia do kina, teatru, na koncerty i wystawy oraz wycieczki. Rodzice otrzymują pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. W miarę możliwości świetlice zapewniają dzieciom dożywianie w formie suchego prowiantu (kanapki, jogurty, owoce). Niektóre świetlice organizują również półkolonie letnie i zimowe w ramach rocznego dofinansowania i wyjazdu na zimowiska i kolonie finansowane z innych źródeł, np. częściowej odpłatności rodziców.

Od 2009 roku wszystkie świetlice mają obowiązek realizowania całorocznego programu profilaktycznego, rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, autorskiego lub opracowanego przez Zespół Merytoryczny pt.: „Lubię siebie-lubię innych” realizowanego w wymiarze jednej godziny zajęć tygodniowo.

Program profilaktyczny ma na celu ochronę dzieci i młodzieży przed zagrożeniami zdrowotnymi oraz zapobieganie dysfunkcjonalnym zachowaniom poprzez uczenie umiejętności społecznych, sposobów radzenia sobie z emocjami, dostarczanie wiedzy na temat negatywnego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka.

Świetlice czynnie uczestniczyły w kilku ogólnopolskich kampaniach społecznych m.in. „Młodzi bez alkoholu” (zajęcia dla dzieci i rodziców, rozprowadzanie ulotek i in. materiałów informacyjnych, wizyty w sklepach sprzedających alkohol, informowanie sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży alkoholu nieletnim-rozdawnictwo materiałów informacyjnych), „STOP-18” (zajęcia dla dzieci i rodziców, rozprowadzanie ulotek i materiałów informacyjnych, wizyty w sklepach sprzedających papierosy, informowanie sprzedawców o konsekwencjach sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom nieletnim, itp.

Z inicjatywy jednej z organizacji prowadzącej świetlicę przeprowadzono w miesiącach letnich społeczną kampanię informacyjną pod hasłem „Samochód myję sam”. Celem kampanii było uwrażliwienie kierowców na problem społeczny,

jakim jest mycie szyb w samochodach podczas postoju na światłach lub w korkach ulicznych przez dzieci i młodzież, a także motywowanie mieszkańców do reagowania na to zjawisko przez powiadomienie Straży Miejskiej i Policji. Rozdawana kierowcom ulotka informacyjna zachęcała do wspierania organizacji pozarządowych zajmujących się dziećmi i młodzieżą, zamiast dawania pieniędzy na ulicy.

We współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych słuchaczki Kolegium Pracowników Służb Społecznych w ramach projektu socjalnego zorganizowały wystawę prac plastycznych na temat „ Tu żyję, mieszkam, uczę się, wypoczywam, pracuję...” oraz twórczości dzieci i młodzieży uczęszczających do Ogniska Wychowawczego Nr 3, świetlic i klubów środowiskowych w rejonie Osiedli Nadodrże, Ołbin i Kleczków. Wernisaż wystawy odbył się 3.12.2010r. w Infopunkcie przy ulicy Łokietka 5 i połączony był z występami artystycznymi dzieci. Inicjatywa ta miała charakter integrujący świetlice i kluby środowiskowe działające na tym terenie.

Od roku 2008 organizatorzy świetlic i klubów środowiskowych, wychowawcy, rodzice oraz dzieci i młodzież mogą korzystać z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w ramach programu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dofinansowywanego przez Miasto. Z oferty programu korzysta również Zespół Ognisk Wychowawczych. W 2010r. z programu wsparcia psychologiczno-pedagogicznego skorzystało **1235** osób w tym: **85** osób z grup wsparcia, **21** osób z grupy dla rodziców, **40** dzieci z zajęć w grupach profilaktycznych, **21** osób z konsultacji doraźnych, **246** z konsultacji i porad, **760** uczniów z warsztatów interwencyjno-mediacyjnych w szkołach, **30** ze szkoleń oraz **22** osoby z konsultacji indywidualnych i zespołowych dla kadry zatrudnionej w świetlicach i klubach środowiskowych.

W 2010r. odbyły się **4** spotkania zespołu merytorycznego ds. dzieci i młodzieży uczęszczających do świetlic środowiskowych. Podczas jednego z nich wygłoszony został wykład nt. ról podejmowanych przez dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, ich rozpoznania i metod pracy w poszczególnych przypadkach. Wymieniono również doświadczenia w zakresie form i technik wykorzystywanych podczas zajęć plastycznych. Kolejne dotyczyło możliwości starania się o wolontariat międzynarodowy. Dzięki uprzejmości Fundacji PROM, w spotkaniu wzięły udział 2 wolontariuszki z Włoch i Turcji, uczestniczki Programu „Młodzież w działaniu”. Nawiązano współpracę ze Stowarzyszeniem „Nowa Idea”, które prowadzi projekt ekologiczny dla dzieci i ich rodzin pn.: „Świat i Ja”. Projekt dotyczy 6 obszarów tematycznych, które się wzajemnie uzupełniają i budują świat dziecka. Zarówno prowadzący, jak i dziecko mają możliwość swobodnego wyboru tematów. Mogą też korzystać z zalecanych „ścieżek” tematycznych. Wszystkie tematy są obecne w pakietach dla prowadzących, dzieci i rodzin.

- **Zdrowie** (higiena osobista, mycie owoców, gimnastyka, ruch, umiar w oglądaniu telewizji, zdolność samodzielnego wykonania zabawki, radość z małych rzeczy).
- **Zakupy** (własna torba na zakupy, kupowanie z rozmysłem nie pod wpływem impulsu, czytanie etykiet, unikanie zbędnych opakowań).
- **Rzeczy** (segregacja odpadów, wybieranie produktów z surowców wtórnych, odnoszenie żarówek kompaktowych do sklepu, unikanie baterii na rzecz akumulatorów, przedkładanie roweru i publicznego transportu nad samochód, ograniczanie zużycia energii przez urządzenia elektroniczne).

- **Rodzina** (zalety wspólnych posiłków, dzielenie się obowiązkami, czytanie bajek, wspólne planowanie, rodzinne świętowanie, opieka nad zwierzętami domowymi, pomaganie osobom potrzebującym).
- **Rówieśnicy** (umiejętność słuchania innych, mówienia o uczuciach, zdolność odmawiania udziału w niebezpiecznych zabawach, wstawianie się za krzywdzonymi rówieśnikami, współpraca w grupie, unikanie agresji, szanowanie wspólnie podjętych decyzji).

Przedstawiciel Stowarzyszenia przedstawił projekt na jednym ze spotkań Zespołu Merytorycznego, kilka świetlic zadeklarowało udział w programie.

Z oferty Centrum Aktywizacji Mieszkańców Jerzmanowo skorzystało **220** mieszkańców Jerzmanowo i sąsiednich osiedli, w tym **75** seniorów.

W 2010r. przeprowadzono **30** wizytacji realizujących program w świetlicach.

IV.1.2. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży szkolnej w formie klubów środowiskowych

Liczba umów: **17**

1. Caritas Archidiecezji Wrocławskiej

Odbiorcami projektu były dzieci i młodzież w wieku 7-16 lat, które pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych. Caritas miał otwarte 2 kluby: ul. Jemiołowa działająca od poniedziałku do piątku w godzinach 15-19, która obejmuje młodzież gimnazjalną. Klub na ul. Słowiańskiej czynny od godz. 14 do 18 i obejmuje opieką dzieci w wieku szkoły podstawowej. W zajęciach klubowych uczestniczyło **około 40 osób**.

Prowadzone zajęcia:

- dydaktyczno - wychowawcze (zajęcia w zakresie materiału objętego programem nauczania, gry i zabawy edukacyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne i teatralne),
- zajęcia specjalistyczne (zabawy z uwzględnieniem treści terapeutycznych, psychodrama, gry i zabawy zespołowe, warsztaty tematyczne, psychologiczno-pedagogiczne, terapeutyczne, pogadanki),
- imprezy okolicznościowe i działania jednorazowe: wycieczki, wyjścia do kina, teatru, muzeum, Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Dziecka, Dzień Babci i Dziadka, Andrzejki, Mikołajki, zabawa Karnawałowa,
- zajęcia turystyczne i rekreacyjne: rajdy, biwaki, zimowiska, kolonie.

2. Dolnośląski Ośrodek Młodzieżowy Jana Bosko

Uczestnictwo w różnych formach zajęć pozwalających na osobisty i społeczny rozwój młodych ludzi. Objęta jest młodzież w wieku szkoły gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Działalność prowadzona jest w formie:

- spotkania informacyjno-edukacyjne (wykłady, warsztaty, treningi),
- spotkania formacyjne w małych grupach,
- praca indywidualna, pomoc wychowawcza,
- rekreacja: codzienna możliwość korzystania ze sprzętu rekreacyjnego, siłownia, basen, wycieczki i wyjazdy,
- koła zainteresowań (zespół muzyczny, język angielski, język migowy, taniec, aikido),
- korepetycje,
- tworzenie wspólnoty (zabawy, koncerty, uroczystości).

Zajęcia odbywają się od poniedziałku do soboty. Poniedziałki od 18:30-21:30, wtorki od 18:00-21:30, środy, czwartki i piątki 17:30-21:30. W soboty zajęcia przed południem oraz po południu.

3. Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Sportów Wodnych i Rowerowych Pegaz

Działania klubu obejmowały dni powszednie w godz. 14 – 18 oraz dwa tygodnie ferii zimowych i letnich w godz. 10 - 15. Oferta skierowana była do grupy **30 dzieci**.

Prowadzone zajęcia:

- warsztaty edukacyjne i twórcze – poświęcone ekologii, promowaniu zdrowego stylu życia,
- zajęcia tematyczne i językowe – warsztaty komputerowe,
- zajęcia żywego słowa i inscenizacje dramatyczne – 1 raz w tygodniu jedna godzina,
- zajęcia sportowo-rekreacyjne – gry i zabawy ruchowe, turnieje i spartakiady,
- kiermasze – 2 kiermasze: wielkanocny i bożonarodzeniowy,
- wystawy – 12 wystaw,
- konkursy,
- spotkania integracyjne,
- wycieczki – zorganizowano 7 wycieczek: Drezno, Mroźów, ZOO, Park Brochowski, Ogród Botaniczny, 2 wycieczki po Wrocławiu,
- plenery,
- imprezy.

4. Stowarzyszenie Klubów Środowiskowych „Azyl”

Zadanie obejmowało organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez kompleksowe oddziaływania mające na celu wspieranie pełnego rozwoju młodych ludzi. Zajęcia odbywają się w klubie przy ul. Sztabowej 71 od poniedziałku do piątku w godz. 17:00 do 21:00 oraz w soboty w godz. 16:00 do 21:00. Działania klubowe:

- korepetycje i pomoc w nauce,
- oglądanie filmów edukacyjnych i artystycznych,
- rozwijanie uzdolnień i talentów na zajęciach plastycznych, konserwatorskich i muzycznych,
- zajęcia sportowe (basen, aerobik, siłownia, tenis stołowy),
- zajęcia „Profilaktyka uzależnień”.

5. Fundacja Barbary Witowskiej Pomocy dzieciom i Młodzieży Pozbawionej Opieki Dorosłych „Pomaluj mi świat”

Do klubu uczęszczało **60 dzieci**. Praca odbywała się w systemie całorocznym z wyłączeniem wakacji od poniedziałku do piątku w godzinach od 16 do 20.

Podstawowym celem placówki było stworzenie optymalnych warunków do rozwijania zainteresowań dzieci oraz prezentacja alternatywnych form spędzania czasu wolnego i wypoczynku. Zajęcia prowadzone w klubie:

- edukacyjne – częstotliwość zajęć uzależniona od potrzeb dzieci,
- kulinarne – dwa razy w tygodniu po godzinie. Głównym celem było poznanie zasad zdrowego odżywiania i jego znaczenie dla rozwijającego się organizmu, zdobywanie umiejętności gotowania prostych dań obiadowych, przygotowanie sałatek i surówek, kanapek, samodzielności,

zasad higieny w kuchni, zdobywanie praktycznych umiejętności kulinarnych niezbędnych w dorosłym życiu,

- z żonglerki – raz w tygodniu przez dwie godziny, ogólny rozwój motoryczny uczestników, poprawienie ich sprawności,
- plastyczne – dwa razy w tygodniu, ukierunkowane na twórcze rozwijanie inicjatywy, czerpanie przyjemności i radości z procesu tworzenia, wzbogacania kontaktu ze sztuką oraz otoczeniem i rówieśnikami,
- aktorskie – dwa razy w tygodniu przez godzinę, wzbogacanie wiedzy o teatrze i aktorstwie, zajęcia dramatyczne, literackie, poprawiające wymowę oraz pamięć,
- rekreacyjne,
- prozdrowotne i profilaktyka uzależnień – cykliczne zajęcia związane z tematyką zdrowia, wzbogacenie wiedzy o zdrowiu własnym i innych, tworzenie warunków do promowania zdrowego stylu życia oraz nabywanie umiejętności dbania o zdrowie,
- taneczne – od trzech do pięciu razy w tygodniu po 2 godziny,
- rekreacyjno - kulturalne,
- zajęcia z bezpieczeństwa.

Przeprowadzono **820** godzin zajęć. Zorganizowano **17** wyjść lub imprez kulturalno-rekreacyjnych, zorganizowano **5** wycieczek.

6. Fundacja Alert

Adresatami zadania są dzieci i młodzież szkolna. Klub otwarty od poniedziałku do piątku w godz. 14 - 19. Placówka była czynna **200** dni. Zadania klubu:

- pomoc w nauce i nabywanie nowej wiedzy,
- rozwijanie zainteresowań,
- rozwój umiejętności i talentów,
- rozwijanie kultury osobistej,
- poprawa sprawności fizycznej i refleksu,
- wycieczki,
- rozwój umiejętności interpersonalnych,
- rozbudzanie świadomości ekologicznej.

W klubie odbywały się zajęcia: dydaktyczno – naukowe, sportowe, plastyczno-techniczne. Raz w miesiącu odbyła się wycieczka oraz spotkanie w ramach zajęć pogłębiających znajomość zasad bezpieczeństwa. Odbyły się także: konkursy, turnieje, zawody.

Ogólna liczba wychowanków zapisanych do klubu: **65 osób**.

7. Parafia Ducha Świętego

Działania klubu były kontynuacją zadań rozpoczętych w ubiegłych latach. Klub ma już stały cykl zajęć, które realizuje w ciągu roku, są one zawsze dopasowane do potrzeb uczestników. Klub otwarty jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 15 do 19. Zajęcia prowadzone w klubie:

- zajęcia grupowe: poniedziałek – rekreacyjno-zdrowotne, tenis, stołowy, plastyczno-manualne; wtorek – sportowe, gry i zabawy dydaktyczno-wychowawcze, komputerowe; środa – literackie, teatralne; czwartek – muzyczne, plastyczno-manualne, sportowe; piątek – gry i zabawy dydaktyczno-wychowawcze, zajęcia artystyczne,
- zajęcia prozdrowotne i wychowawcze – prowadzono zajęcia z życia zdrowego i z dala od uzależnień,
- imprezy okolicznościowe (Mikołaj, Andrzejką itp.),
- wycieczki i wyjścia rekreacyjno – kulturalne.

Z oferty skorzystało **53** osoby.

8. Kościół Chrześcijan Baptystów

Odbyło się **38** spotkań piątkowych. W spotkaniu jednorazowo uczestniczyło **56 osób**. Prowadzone zajęcia:

- edukacyjno-wychowawcze; prowadzone w trzech grupach wiekowych, uczono: właściwych postaw i zachowań, promowany był zdrowy styl życia, przekazywane były wartości ogólnoludzkie,
- teatralne: celem było wspomaganie rozwoju dziecka oraz przybliżenie problematyki i istoty teatru,
- sportowe,
- komputerowe: celem zajęć była zabawa oraz nauka podstaw informatyki i kształtowanie właściwych postaw i świadomości oraz poszanowanie dostępnych narzędzi i programów komputerowych.

Odbyły się także: wyjście do kina oraz do aquaparku.

9. Stowarzyszenie „Życ Inaczej”

Adresatami zadania są dzieci i młodzież w wieku szkolnym od 8 do 18 lat. Klub czynny jest od poniedziałku do piątku od 12 – 18. Zajęcia prowadzone w klubie:

- zajęcia i warsztaty plastyczne – rozwijanie zdolności manualnych oraz kultura estetyczna,
- zajęcia edukacyjno – wyrównawcze – pomoc w nauce, odrabianie lekcji,
- zajęcia informatyczno – dziennikarskie – wyrównanie poziomu wiedzy i umiejętności dzieci i młodzieży poprzez naukę komputera, Internetu, programów komputerowych, graficznych itp.,
- zajęcia sportowo - integracyjne – rozwijanie sprawności fizycznej poprzez gry zespołowe, mecze i turnieje,
- warsztaty multimedialne – nauka i doskonalenie umiejętności obsługi aparatu cyfrowego,
- zajęcia i warsztaty ekologiczne – wrażliwość na dbałość o ochronę środowiska, kreowanie postaw ekologicznych,
- imprezy okolicznościowe – wigilia, mikołajki, Dzień Babci i Dziadka, Dzień Dziecka.

Miesięcznie na zajęciach było ok. **30 dzieci**. Rocznie skorzystało z oferty ok. **100** osób.

10. Parafia Św. Elżbiety

Klub prowadził zajęcia od poniedziałku do piątku od 16 do 18:45. W okresie ferii i wakacji czynna była pracownia komputerowa. W klubie zapisanych było **81 osób**. Prowadzone zajęcia: sportowe, muzyczne, kulturalne, plastyczne, komputerowe, turystyczne.

W zajęciach wyrównujących poziom nauczania z języka polskiego brało udział **10** dzieci, w zajęciach komputerowych **15** dzieci, pomoc w nauce ok. **20** dzieci, w zajęciach wokalnych brało udział **18** dzieci, w zajęciach muzycznych **7** dzieci, w zajęciach plastycznych **7** dzieci, w grach i zabawach **15** dzieci. Przedział wiekowy dzieci 8 – 15 lat.

11. Parafia św. Jana Apostoła

Klub czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach od 15 do 19. Oferta kierowana do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 18 lat. Do klubu zapisanych zostało **30 dzieci**, miesięcznie ok. 25 dzieci. Zajęcia prowadzone w klubie:

- zajęcia artystyczno-plastyczne,
- komputerowo-internetowe,
- teatralne,
- wokalnoinstrumentalne,
- języka obcego,
- gry i zabawy ruchowe,
- imprezy kulturalne,
- kiermasze przedświąteczne,
- uroczystości okolicznościowe,
- integracyjne, konkursy plastyczne.

12. Fundacja Hobbit

Zadanie realizowane było na: Placu Świętego Macieja 5A, ulicy Połbina na Kozanowie oraz zajęcia w terenie na Osobowicach – teren „Mariny Wrocław”. Uczestnikami zajęć są dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich; wiek od 8 do 19 lat. Zajęcia były realizowane od poniedziałku do piątku w godz. 15:30 do 19:30. Od 1 kwietnia do 31 października zajęcia odbywały się na przystani także w soboty i niedziele w godzinach 10 do 16. Program zajęć klubowych: edukacja, kultura, sztuka, działania sportowo - rekreacyjne, ekologia i profilaktyka uzależnień. Prowadzone zajęcia:

- kulturalno - muzyczne,
- plastyczne,
- rekreacyjno - sportowe,
- ekologiczne.

W różnych zajęciach brało udział od **186** do **339** osób, a w festynach i rajdach ok. **1000** osób.

13. Stowarzyszenie Larum

Uczestnikami zajęć są dzieci i młodzież szkolna w wieku 8 – 15 lat. Klub jest otwarty od poniedziałku do piątku w godz. 15 - 19. Podstawowe zadania klubu: pomoc w nauce, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych, rozwój umiejętności interpersonalnych, prowadzenie zajęć tematycznych: profilaktyka zdrowia i uzależnień.

Formy pracy:

- edukacyjne: odrabianie lekcji, wyrównywanie braków w nauce, zajęcia informatyczne, nauka gry na gitarze, nauka języka angielskiego,
- zajęcia rozwijające twórczą zainteresowania: plastyczne, muzyczne, taneczne, teatralne,
- zajęcia sportowe: zajęcia z instruktorem LA, gry zespołowe, nauka pływania,
- zajęcia turystyczne i rekreacyjne: wycieczki turystyczne, wycieczki śladami patronów Dolnego Śląska,
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych: wyjścia do kina, muzeum, udział w konkursach, wystawach, poznawanie zabytków Wrocławia,
- zajęcia grupowe: gry i zabawy integrujące grupę, rozwijające umiejętności współpracy w grupie i zabawy świetlicowe,
- zajęcia psychoedukacyjne: gry i zabawy pogłębiające umiejętności z zakresu komunikacji, radzenia sobie z uczuciami i emocjami, radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych, zachowania asertywne,
- organizowanie imprez okolicznościowych, konkursów, zawodów,

- działania na rzecz środowiska lokalnego: organizowanie festynów, śniadań wielkanocnych, kolacji wigilijnych, zabaw mikołajkowych.

14. Stowarzyszenie Na Rzecz Promocji Zdrowia Curatus

Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach 15:30 do 19:30. W zajęciach uczestniczyło **58** dzieci. Zajęcia były prowadzone w trzech grupach wiekowych: 6-9 lat, 10-13 lat, 13 i wzwyż.

- Poniedziałek – zajęcia dla grupy najstarszej: zajęcia edukacyjne, socjoterapeutyczne, komputerowe, pogadanki, warsztaty teatralne.
- Wtorek i środa- najmłodsza grupa: zajęcia plastyczne, parateatralne, fotograficzne, muzyczne.
- Czwartek – grupa średnia: pogadanki, zajęcia integracyjne, plastyczne, fotograficzne.
- Piątek – dla dzieci w różnym wieku: zajęcia w modelarni oraz zajęcia ruchowo taneczne.

Codziennie można było korzystać z pomocy w odrabianiu lekcji. Zorganizowano 3 jednodniowe wycieczki: do Książa, Jaworzyny Śląskiej i Barda Śląskiego. Każda z grup była 2 razy w kinie. Zorganizowano imprezy: bal maskowy, zabawa karnawałowa, festyn z okazji Dnia Dziecka, festyn integracyjny z okazji Międzynarodowych Dni Ochrony Zdrowia Psychicznego, spotkanie ze św. Mikołajem, spotkanie wigilijne.

15. Stowarzyszenie p.w MBNP „Przyjaciele Seniorów”

Projekt skierowany był do dzieci w wieku 2,5 – 6 lat. Klub funkcjonował od poniedziałku do piątku w godz. 7 – 17. Działalność klubu ukierunkowana była na wszechstronny rozwój dzieci – naukę poprzez zabawę ze szczególnym uwzględnieniem indywidualnych możliwości i zainteresowań każdego dziecka. Z zajęć klubowych skorzystało **41** dzieci.

Prowadzono zajęcia:

- tematyczne mające na celu poznanie środowiska naturalnego,
- plastyczno – manualne mające na celu tworzenie własnych zabawek, rekwizytów,
- zajęcia wykorzystujące elementy arteterapii,
- rytmiczne, zabawy ruchowe,
- język angielski,
- elementy kinezylogii,
- logopedyczne,
- integracja międzypokoleniowa-seniorzy,
- integracja pokoleniowa dzieci,
- wyjścia kulturalno-rekreacyjne,
- wycieczki integracyjne.

16. Stowarzyszenie „Urim”

W projekcie wzięły udział dzieci i młodzież w wieku 7-19 lat pochodząca z rodzin dysfunkcyjnych zamieszkujące na osiedlu Nowy Dwór. Klub czynny był od poniedziałku do piątku w godzinach od 14 do 18. Zajęcia podzielone były na 2 bloki:

- zajęcia edukacyjne (14-15:30) – odrabianie lekcji i nadrabianie zaległości szkolnych,
- zajęcia tematyczne (16-18) – zajęcia ukierunkowane na rozwój pasji i zainteresowań podopiecznych. Prowadzone były zajęcia: plastyczne, teatralne, taneczne, rekreacyjne i sportowe.

Odbywały się także wyjazdy weekendowe na terenie Dolnego Śląska oraz działania na rzecz środowiska lokalnego: sprzątanie osiedla, akcja „śpiewanie kolęd”, zbiórka żywności.

Zajęcia objęły **56** podopiecznych. Średnio miesięcznie w projekcie wzięło udział **20** beneficjentów.

17. Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej

Zajęcia klubowe prowadzone były w lokalu przy ul. Pomorskiej oraz na terenie Harcerskiego Ośrodka Wodnego „Zatoka” przy ul. Długiej. Przy ul. Pomorskiej dwa razy w tygodniu – wtorki i soboty w godz. 17-21. Przy ul. Długiej sześć razy w tygodniu – od wtorku do piątku od 16 do 20 oraz w soboty 10-16.

Prowadzone zajęcia: artystyczne, plastyczne, rekreacyjne, sporty wodne, modelarskie, szkatulnicze, edukacyjne, historyczne, patriotyczne, marynistyczne. Zajęcia były kierowane do dzieci w wieku 12- 18 lat. Miesięcznie uczestniczyło **ok. 300** osób.

IV.1.3. Ośrodki wsparcia i mieszkania chronione

• placówki opiekuńczo – wychowawcze

W 2010 roku prowadzono działania nad rozwijaniem rodzinnych form opieki zastępczej. W placówkach prowadzonych przez 7 organizacji pozarządowych dysponowano w minionym roku **386** miejscami. W ciągu roku skorzystało z pobytu w tych placówkach **603** dzieci.

• mieszkania chronione

W zależności od zdiagnozowanych potrzeb i problemów osób wymagających pomocy oraz wsparcia w minionym roku działało na terenie Wrocławia 5 rodzajów mieszkań chronionych. Przeznaczone były one przede wszystkim dla osób dorosłych (z zaburzeniami psychicznymi, niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla kobiet matek z dziećmi i kobiet w ciąży). W drugiej połowie roku uruchomiono kolejną placówkę przeznaczoną dla kobiet znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zagrożonych bezdomnością. Mieszkania chronione zostały utworzone także dla wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze. Ilość placówek na przestrzeni roku wzrosła z 3 do 7, a liczba miejsc w mieszkaniach chronionych zwiększyła się z 72 do **120**. Łącznie w ciągu roku z zamieszkania w warunkach mieszkań chronionych skorzystało **138** osób.

• mieszkania chronione dla osób starszych, niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi

Dla osób z różnymi rodzajami schorzeń psychofizycznych funkcjonował zespół mieszkań chronionych z ilością **36** miejsc. Przeznaczony był dla użytkowników, znajdujących się w przejściowo trudnej sytuacji życiowej, które uniemożliwiały samodzielne funkcjonowanie w środowisku. W minionym roku z usług tej placówki skorzystało **41** użytkowników.

Podejmowane działania zespołu interdyscyplinarnego ukierunkowane były na udzielenie użytkownikom pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Celem tych działań było umożliwienie samodzielnego życia w warunkach zbliżonych do

domowych a także samodzielnego funkcjonowania w środowisku otwartym w integracji ze społecznością lokalną.

- **mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych intelektualnie**

Mieszkania w założeniu mające służyć usamodzielnianiu osób niepełnosprawnych intelektualnie z racji sytuacji powodziowej stanowiły przejściowo tymczasowe miejsce zakwaterowania dla rodzin powodziaków. W placówce posiadającej **6** miejsc w ciągu minionego roku przebywało ogółem **11** osób.

Celem mieszkań chronionych tego typu było zapewnienie całodobowej opieki osobom niepełnosprawnym intelektualnie pozbawionym opieki rodzicielskiej w przypadku m.in. konieczności hospitalizacji członka rodziny sprawującego opiekę. Usytuowanie mieszkań w obiekcie domu pomocy społecznej świadczącego usługi na poziomie obowiązującego standardu nie sprzyjało realizowaniu programu usamodzielnienia osób tam kierowanych. Z końcem roku 2010 mieszkania chronione uległy likwidacji. Pokoje mieszkalne zwiększyły o 4 liczbę stałych miejsc w domu pomocy społecznej. Użytkownicy mieszkań chronionych z niepełnosprawnością intelektualną zostali zakwalifikowani do domu pomocy społecznej.

- **mieszkania dla kobiet matek z dziećmi oraz kobiet w ciąży**

Mieszkania chronione dla wymienionych kategorii osób stanowiły niezwykle istotny element systemu zabezpieczenia społecznego dla osób znajdujących się przejściowo w sytuacji kryzysowej, która wymagała zapewnienia schronienia i specjalistycznej pomocy w zakresie działań interwencyjnych. W czasie pobytu osoby przebywające - przy wsparciu specjalistów - realizowały Indywidualny Plan Pracy, na podstawie którego ustalany był kontrakt socjalny. Zadaniem Indywidualnego Planu Pracy było dążenie do uzyskania samodzielności i niezależności życiowej. Z mieszkań chronionych przeznaczonych na **30** miejsc skorzystały w minionym roku **43** osoby.

- **mieszkania chronione dla wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych**

W ostatniej dekadzie grudnia 2010 r. zostały uruchomione **2** mieszkania chronione dla **18** wychowanków opuszczających rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze mające na celu zapewnienie pod opieką specjalistów warunki do samodzielnego funkcjonowania w środowisku w integracji ze społecznością lokalną. Z zamieszkania w nowo uruchomionych mieszkaniach zamieszkało **14** wychowanków.

- **mieszkania chronione dla bezdomnych**

Mieszkania chronione zostały utworzone z myślą o bezdomnych kobietach i matkach z dziećmi, które wcześniej trafiły na okres przejściowy do Specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. W okresie działań interwencyjnych i wspierających, kobiety oczekujące na przydział mieszkania komunalnego lub lokalu socjalnego miały możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym na okres niezbędny do ich pełnego usamodzielnienia lub otrzymania własnego mieszkania, przy założeniu utrzymania ich aktywności i samodzielności życiowej. Niezbędnym warunkiem zamieszkania było podpisanie kontraktu

socjalnego z każdą z mieszkanki. W 2 zespołach mieszkań przeznaczonych dla **30 osób** zamieszkiwało **29 osób**, w tym 17 kobiet i 12 dzieci. W okresie pobytu zostało zrealizowanych z mieszkankami 9 Indywidualnych Planów Pracy, 2 mieszkanki otrzymały lokale socjalne. Mieszkania chronione opuściło 6 osób (3 kobiety i 3 dzieci).

IV.1.4. System pomocy osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej

Specjalistyczny Ośrodek Interwencji Kryzysowej ma w strukturze dwie jednostki:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (dla osób z terenu woj. Dolnośląskiego).

W każdej z placówek wyodrębniono po 10 pokoi interwencyjnych, przeznaczonych łącznie dla **60 osób**, w których całodobowo ze schronienia mogły skorzystać osoby w sytuacji kryzysowej z terenu Gminy Wrocław i woj. dolnośląskiego.

Celem Specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej było udzielanie specjalistycznej, indywidualnej pomocy i schronienia osobom w sytuacji kryzysowej, zagrożonych przemocą i doświadczających przemocy.

Funkcjonowanie Ośrodka poprzez zapewnienie całodobowych dyżurów pracowników merytorycznych umożliwiało udzielanie niezbędnej pomocy każdej osobie znajdującej się w sytuacji kryzysowej oraz zapewnienie jej poczucia bezpieczeństwa. Poza koniecznością udzielenia schronienia Ośrodek zapewniał zaspokajanie niezbędnych potrzeb m.in. takich jak pomoc żywnościowa i rzeczowa zarówno dla osób dorosłych jak też dzieci w różnym wieku.

Zakres działań Ośrodka uzależniony był od rodzaju sytuacji kryzysowej, który wymagał albo ambulatoryjnej pomocy specjalistycznej albo pomocy stacjonarnej. Ambulatoryjna pomoc specjalistyczna obejmowała udzielenie niezbędnej pomocy, m.in. takiej, jak:

- pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna,
- prawna,
- terapeutyczna dla dzieci i poradnictwo dla rodziców.

W minionym roku pomocą ambulatoryjną objęto **814 osób**.

Natomiast bezpłatna pomoc interwencyjna i schronienie dla osób, których czas pobytu trwał ponad 3 m-ce z powodu braku możliwości powrotu do dotychczasowego miejsca pobytu bądź zagrożenia bezdomnością koncentrowały się na uregulowaniu sytuacji:

- prawnej,
- socjalnej,
- zatrudnienia,
- mieszkaniowej,
- opieki nad dziećmi.

Głównym narzędziem pracy z mieszkankami ośrodka był indywidualny plan pracy kończący się zawarciem kontraktu między mieszkanką a specjalistą ds. współpracy z rodziną. Kontrakt w trakcie jego realizacji był weryfikowany i modyfikowany tworząc indywidualny program wsparcia.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie działający w strukturze Specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej obejmował swoją działalnością każdą z osób będącą ofiarą przemocy bądź zagrożoną

przemocą w miejscu swojego dotychczasowego zamieszkania. Osoby trafiające do Ośrodka były objęte wszechstronną pomocą ze strony specjalistów ds. pracy z rodziną wspieranych innymi specjalistami – pedagogiem, logopedą, psychiatrą, pracownikiem socjalnym.

Mieszkanki, które wymagały dłuższego pobytu dla uregulowania ich spraw życiowych, były kierowane do zespołu mieszkań chronionych dla matek, kobiet z dziećmi oraz kobiet w ciąży lub mieszkań chronionych dla osób bezdomnych. Z każdą z tych osób zawierany był kontrakt.

Ze Specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej przeznaczonego dla **60 osób** skorzystało w roku 2010 **175** kobiet i ich dzieci tj. 70 rodzin, w tym:

- ze Specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystało 46 rodzin tj. **114** osób (46 par i 68 dzieci),
- z Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystało **61** osób tj. 24 rodziny (24 kobiet i 37 dzieci).

Indywidualną pomocą (pedagogiczną, logopedyczną, psychologiczną, socjalną i terapeutyczną) zostało objętych **53** dzieci. Opieką pedagogiczną i realizacją programu korekcyjno-edukacyjnego objęto 6 rodzin. Wszystkie dzieci w wieku szkolnym w okresie pobytu w ośrodku były objęte obowiązkowym nauczaniem.

IV.1.5. Wrocławskie centrum wolontariatu

Wrocławskie Centrum Wolontariatu poprzez umieszczanie w swojej bazie ofert osób i organizacji potrzebujących pomocy a także poszukiwanie, szkolenie oraz przekazywanie wolontariuszy w konkretne miejsca, współpracowało w 2010 roku z **31** wrocławskimi organizacjami pozarządowymi. W prace organizacji aktywnie włączyło się **57** wolontariuszy.

IV.1. 6. Rozwój aktywności i samodzielności osób starszych, w szczególności wspieranie samopomocowych form aktywizacji tych osób

• Kluby Seniora

Celem zadania jest wspieranie działalności Klubów Seniora, a przez to przeciwdziałanie poczuciu bezradności i osamotnienia wśród osób starszych poprzez integrację środowiska seniorów i promowanie wśród nich aktywnego i zdrowego stylu życia oraz zmian postaw osób starszych wobec starzenia się. W ramach zadania przeprowadzono następujące zadania:

- działania promujące zdrowy styl życia (zajęcia edukacji zdrowotnej, zajęcia rehabilitacyjno-sportowe, konsultacje lekarskie, warsztaty z psychologiem),
- działania integracyjne (wspólne spotkania okolicznościowe, wieczorki taneczne, wycieczki edukacyjne, spotkania międzypokoleniowe),
- działania artystyczne, kulturalne (wieczorki artystyczne, wystawy, występy chórów, wyjścia do kina, teatru),
- działania samopomocowe ,
- działania promujące zainteresowania seniorów,
- działanie edukacyjno-informacyjne (prowadzenie m.in. porad kulinarnych, krawieckich, obsługi komputera i nowoczesnych narzędzi komunikacji),
- działania z zakresu poradnictwa w tym: poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne,

- działania inspirujące i kreujące postawy twórcze,
- wykłady o różnej tematyce,
- szkolenia dla wolontariuszy z zakresu opieki nad ludźmi starszymi,
- działalność informacyjna na rzecz seniorów.

Z działalności **18 Klubów Seniora** prowadzonych przez organizacje pozarządowe skorzystało ok. **10 000** osób.

• **Wrocławskie Centrum Seniora**

W ramach programu współpracy Miasta Wrocławia z organizacjami pozarządowymi Wrocławskie Centrum Seniora prowadzi działania mające na celu tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej, a w szczególności wspieranie wolontariatu osób w wieku 50+, między innymi związanych z istniejącymi oraz powstającymi Klubami Seniora, których liczba przekracza **70** aktywnie działających miejsc, poprzez proponowanie działań aktywizujących i mobilizujących, takich jak organizowanie wykładów, warsztatów, konsultacji, spotkań ze specjalistami niejednokrotnie będącymi członkami klubu chcącymi działać wolontaryjnie. Liczba proponowanych zajęć to średnio 10-20 propozycji miesięcznie. Kolejnym celem realizowanym w ramach współpracy i wspierania Klubów Seniora jest prowadzenie nowatorskich oraz efektywnych działań na rzecz mieszkańców poprzez organizację kampanii, imprez tematycznych, których w roku 2010 zorganizowano około 10, w których wzięło udział średnio **500 - 1000** osób w wieku 50+.

• **Babie Lato – centra aktywizacji lokalnej**

Organizacje pozarządowe prowadzą 3 centra aktywizacji lokalnej, udzielając wsparcia uczestnikom projektu - osobom po 50 roku życia. Do ich zadań należy organizacja warsztatów: podstawy obsługi komputera, rozwój osobisty, wolontariat, tworzenie projektów, wykłady i seminaria dotyczące kultur świata i zdrowego stylu życia. Do działań w ramach centrum są włączane także inne organizacje pozarządowe na zasadzie partnerstwa, w tym poprzez wspólne organizowanie festynów, wycieczek, organizowanie zajęć, udzielanie wolontariuszy.

IV.1. 7. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Liczba zawartych umów: **20**

1. Program poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin

Celem działania było uzupełnienie systemu integracji społecznej i poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz doświadczeniem choroby psychicznej i ich rodzin poprzez realizację programu wspomaganego zatrudnienia na otwartym rynku pracy. Przygotowanie osób pozostających bez pracy do podjęcia zatrudnienia, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy i ograniczenie skutków społecznych wynikających z bezrobocia.

Cele szczegółowe - realizacja programu wspomaganego zatrudnienia poprzez:

- stworzenie realnej szansy otrzymania stałej pracy zarobkowej dla osób najbardziej dyskryminowanych na rynku pracy,
- zatrudnianie osób niepełnosprawnych w systemie zatrudnienia wspomaganego według modelu Job Coaching,

- promocja idei zatrudnienia wspomaganego wśród pracodawców na otwartym rynku pracy,
- aktywizacja środowiska lokalnego skierowana na wdrażanie skutecznych metod przeciwdziałania marginalizacji osób niepełnosprawnych,
- tworzenie pozytywnego wizerunku osoby niepełnosprawnej jako pełnoprawnego członka społeczeństwa i wartościowego pracownika.

Z oferty skorzystało **ok. 30** osób niepełnosprawnych.

2. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Celem realizacji zadań były integracja i aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych, przygotowanie do uzyskania i wykonywania pracy, utrzymania zatrudnienia oraz awansu zawodowego.

We współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmowane są działania mające na celu profilaktykę, edukację, wsparcie oraz kształtowanie świadomości społeczności lokalnej na temat niepełnosprawności i możliwych form pomocy.

W ramach programów realizowanych przez Miasto prowadzone są m.in.

rehabilitacja, warsztaty rozwoju umiejętności psychospołecznych oraz aktywności twórczej. Prowadzone są działania informacyjne, poradnictwo i szkolenia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Z oferty skorzystało **10.879** osób niepełnosprawnych. Ponadto jeden z realizowanych projektów skierowany był do wszystkich mieszkańców miasta, turystów i osób zainteresowanych informacją dotyczącą dostępności obiektów użyteczności publicznej na terenie Wrocławia.

Zadania zlecane były zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 07 lutego 2008r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym (Dz.U. 29 poz. 172).

W ramach zadania realizowane były następujące działania:

- **Prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych w różnych typach placówek**

Liczba organizacji realizujących zadanie - **3**

Z oferty skorzystało **117** osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- prowadzenie ośrodka aktywizacji społecznej i zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizowanie autorskiego programu rehabilitacji, terapii, edukacji i wsparcia dla dzieci niesłyszących, ich rodziców i opiekunów,
- kompleksowa opieka dla osób upośledzonych: dzieci i młodzieży, u których upośledzenie umysłowe sprzężone jest z innymi wadami układu nerwowego i ruchowego; całodzienny pobyt w ośrodku pod opieką specjalistów realizujących program terapeutyczny ukierunkowany na poprawę funkcjonowania i rozwój samodzielności (rehabilitacja ruchowa, psychoterapia, terapia pedagogiczna, logopedyczna).
- **Organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby**

Liczba organizacji realizujących zadanie - **7**

Z oferty skorzystało **1.180** osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- prowadzenie warsztatów artterapeutycznych: teatroterapii, choreoterapii, muzykoterapii,
 - prowadzenie warsztatowych zajęć twórczych dla dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnością umysłową, we współpracy z wiodącymi instytucjami kultury i sztuki oraz specjalistami i artystami z różnych dziedzin, w tym: działania plastyczne, bibliotekarsko-dziennikarskie, teatralno - muzyczne, multimedialne,
 - przygotowanie integracyjnych warsztatów artystycznych w Galerii i Pracowni ArtBrut oraz wystawy prezentującej prace twórców niepełnosprawnych umysłowo w czasie uroczystych obchodów Światowego Dnia Osób Niepełnosprawnych,
 - prowadzenie Kawiarenki Muzycznej, będącej miejscem integracji mieszkańców Wrocławia i niepełnosprawnych intelektualnie podopiecznych fundacji; stworzenie tym ostatnim warunków do rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego,
 - przeprowadzenie cyklu warsztatów artystycznych, prowadzonych metodami artterapeutycznymi dla osób niepełnosprawnych: fotograficznych, plastycznych, choreoterapeutycznych, muzyczno-poetyckich,
 - organizowanie i prowadzenie szkoleń sportowych dla osób niepełnosprawnych w 11 różnych sekcjach, wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych poprzez sport, popularyzacja sportu osób niepełnosprawnych,
 - rozwijanie zdolności, zainteresowań i kompetencji społecznych młodzieży niepełnosprawnej celem podnoszenia poziomu jej samodzielności.
- **Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielanie informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej dla osób niepełnosprawnych**

Liczba organizacji realizujących zadanie - **4**

Z oferty skorzystało **8.114** osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- prowadzenie poradnictwa psychologicznego, nastawionego na poprawę kondycji psychicznej beneficjentów – osób niepełnosprawnych z dysfunkcją słuchu, budowanie, i podtrzymywanie motywacji do aktywizacji społecznej i zawodowej,
- prowadzenie poradnictwa prawnego w zakresie niezbędnym do rozumienia i stosowania przepisów prawa, wiedzy dotyczącej przysługujących ulg i uprawnień, nastawionego na pomoc w rozwiązywaniu problemów natury prawnej,
- świadczenie usług przez instruktorów-tłumaczy języka migowego w zakresie spraw życia codziennego,
- wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych poprzez udzielanie wsparcia psychologicznego oraz zapewnienie dostępu do możliwie pełnej

- informacji dotyczącej różnych obszarów aktywności osób niepełnosprawnych,
- uruchomienie we Wrocławiu punktu wsparcia i informacji dla osób niepełnosprawnych prowadzącego poradnictwo psychologiczne, społeczno-prawne, edukacyjne i zawodowe,
 - prowadzenie portalu informacyjno-doradczego dla osób niepełnosprawnych oraz rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych,
 - świadczenie porad osobom dotkniętym niepełnosprawnością wskutek choroby onkologicznej z zakresu rehabilitacji, spraw społecznych, kształtowania i poprawy wizerunku oraz stosowania metody Simontona, w celu poprawy jakości życia pomimo skutków ubocznych choroby i terapii,
 - prowadzenie poradnictwa psychologicznego i społeczno-prawnego.
- **Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć** w celu:
 - a) nabywania, rozwijania i podtrzymywania umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
 - b) rozwijania umiejętności sprawnego komunikowania się z otoczeniem osób z uszkodzeniami słuchu, mowy, z autyzmem oraz z niepełnosprawnością intelektualną,
 - c) usprawniania i wspierania funkcjonowania osób z autyzmem oraz z niepełnosprawnością intelektualną w różnych rolach społecznych i w różnych środowiskach.

Liczba organizacji realizujących zadanie - **4**

Z oferty skorzystało **1.418** osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- trening samodzielności, zwiększenie kompetencji osobistych i społecznych osób niepełnosprawnych poprzez pobyt w mieszkaniu wspieranym,
- organizowanie usług asystenckich dla osób niepełnosprawnych,
- rehabilitacja fizyczna oraz psychoterapia amazońek, druk informatora dla kobiet po operacyjnym leczeniu nowotworu złośliwego piersi,
- prowadzenie Klubu Aktywności „Po drodze” umożliwiającego dorosłym osobom z autyzmem równoprawne uczestnictwo w życiu społecznym.

- **Organizowanie i prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy**

Liczba organizacji realizujących zadanie - **1**

Z oferty skorzystało **1.418** osób niepełnosprawnych.

Zadania:

- prowadzenie indywidualnego poradnictwa zawodowo-społecznego,
- prowadzenie indywidualnego poradnictwa prawnego, ukierunkowanego na zagadnienia praw i obowiązków osób niepełnosprawnych,
- świadczenie usług przez specjalistę-asystenta ds. zatrudnienia.

- **Prowadzenie kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji**

Liczba organizacji realizujących zadanie - **1**

Oferta skierowana do zainteresowanych użytkowników Internetu.

Zadanie:

- zapewnienie dostępu do informacji dotyczącej przystosowania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez utworzenie internetowej mapy (bazy adresowej) na stronie internetowej www.wroclaw.pl.

IV.1. 8. Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe Domy Samopomocy mają za zadanie wspieranie uczestników w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, dążeniu do usamodzielnienia się i poprawy jakości życia oraz pełniejszego uczestnictwa w społeczeństwie.

Spośród zatrudnionego w placówkach personelu o różnych specjalnościach tworzony jest zespół wspierająco-aktywizujący, który wspólnie z uczestnikami opracowuje indywidualne plany pracy wspierająco-aktywizującej, w oparciu o które uczestnicy zostają włączani do prowadzonych w każdej placówce treningów, takich jak:

- trening umiejętności samoobsługowych i zaradności życiowej,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- trening budżetowy,
- trening umiejętności spędzania wolnego czasu,
- różne formy terapii zajęciowej.

Liczba 5 środowiskowych domów samopomocy działających na początku 2010 r. na terenie Wrocławia zwiększyła się o kolejną placówkę w wyniku otwartego konkursu ofert i na koniec roku funkcjonowało **6 ŚDS**, w tym: 4 typu A przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz 2 typu B przeznaczone dla osób niepełnosprawnych umysłowo. Liczba miejsc w tych placówkach wynosiła łącznie na koniec roku **165**. W ciągu roku skorzystało z tych placówek **191** osób.

IV.1.9. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz realizacja programów wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Liczba zawartych umów: 10

Cel ogólny: Udzielanie mieszkańcom Wrocławia systemowej pomocy wyjścia z kryzysu, szczególnie doświadczającym szkód ze strony osób nadużywających alkoholu;

Cele szczegółowe:

Udzielanie ambulatoryjnej pomocy prawnej, medycznej, psychologicznej i terapeutycznej osobom doświadczającym przemocy domowej, szczególnie:

- pomoc dzieciom i dorosłym zagrożonym przemocą,
- podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców Wrocławia na temat przemocy w rodzinie.

W ramach programu w 2010 roku z różnych form pomocy i wsparcia skorzystało **6.220** osób. W szkoleniach z zakresu problematyki przemocy uczestniczyło **307** osób. Pokój przesłuchań dla dzieci mieszczący się w Fundacji Non Licet,

użytkowany był 22 razy przez Prokuraturę oraz sądy rodzinne oraz 47 razy w celach terapeutycznych.

Zorganizowano 3 spotkania zespołu merytorycznego ds. przeciwdziałania przemocy. Celem spotkań było zidentyfikowanie potrzeb i problemów oraz wymiana doświadczeń. Organizacjom pozarządowym udzielano wsparcia w zakresie przygotowania dokumentacji rozliczeniowej. Omówiono realizację przeprowadzenia kampanii przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ukierunkowanej na pomoc dzieciom doświadczającym przemocy oraz działania profilaktyczne.

IV.1.10. Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej

W ramach zadania prowadzony jest Punkt Informacyjno-Edukacyjny dla mieszkańców osiedli Gądów Mały, Kosmonautów i Nowy Dwór. W 2010 roku z działalności Punktu skorzystało **589** osób. Udzielono **746** porad specjalistycznych w zakresie prawnym, socjalnym, psychologicznym i medycznym. Z oferty Punktu Informacyjno-Edukacyjnego korzystały osoby głuchonieme, którym wsparcia udzielał tłumacz języka migowego.

IV.1.11. Pomoc osobom starszym z ograniczoną sprawnością

Zadanie realizowane było poprzez dwa podmioty niepubliczne prowadzące ośrodki wsparcia w formie pomocy półstacjonarnej, służącej utrzymaniu osoby starszej w jej naturalnym środowisku.

Współpraca dotyczyła organizacji pozarządowych, które podjęły się prowadzenia dziennych domów pomocy społecznej i udzielania wsparcia osobom starszym, w tym także z deficytem pamięci. Działalność placówek koncentrowała się na zapewnieniu różnych form opiekuńczo-terapeutycznych a także zapewnieniu ciepłego posiłku. W wachlarzu form proponowanych przez placówki znalazły się treningi związane z usprawnianiem ruchowym i funkcjonowaniem osób w codziennym życiu, a także warsztaty psychoedukacyjne i organizacja czasu wolnego. Rezultatem podejmowanych oddziaływań opiekuńczo-terapeutycznych była poprawa jakości życia osób starszych, częstokroć schorowanych a także przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i izolacji społecznej.

Z placówek przeznaczonych docelowo na **50** miejsc skorzystało **36** osób starszych dotkniętych przede wszystkim otępieniem starczym, demencją i chorobą Alzheimera.

IV.1.12. Organizowanie pomocy osobom bezdomnym, tworzenie systemu wychodzenia z bezdomności, angażowanie osób wykluczonych społecznie do poprawy swojej sytuacji, pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym

Zadanie polegające na organizowaniu pomocy bezdomnym i osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym na terenie Wrocławia realizowane było poprzez zapewnienie miejsc noclegowych w **11** placówkach, takich jak schroniska i noclegownie. Łącznie placówki dysponowały **532** miejscami noclegowymi. Mimo określonej liczby miejsc w **9** schroniskach przeznaczonych dla **352** osób

oraz w **2** noclegowniach na **180** miejsc, w okresie mrozów i dotkliwych chłódów przebywało znacznie więcej osób bezdomnych, co było możliwe dzięki wykorzystaniu wszelkich pomieszczeń w placówkach i dostawianiu dodatkowych łóżek.

Organizacje zajmujące się osobami bezdomnymi zapewniały poza schronieniem, przede wszystkim zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych. Świadczyły także pomoc psychologiczną, terapeutyczną, prawną a w sytuacjach koniecznych - medyczną. Celem podejmowanych działań było przygotowanie osób bezdomnych i bezrobotnych do reintegracji społecznej – powrotu do życia w społeczeństwie i rodzinie.

Duża przepustowość osób bezdomnych i ich krótkotrwały pobyt nie zawsze przynosiły spodziewane efekty w skutecznej realizacji wychodzenia z bezdomności. Łącznie z noclegowni i schronisk w minionym roku skorzystały **3.462** osoby.

Placówki zapewniające schronienie osobom bezdomnym ściśle współpracowały z organizacjami, które w ramach zadań zleconych przez Gminę Wrocław prowadziły jadłodajnie i kuchnie charytatywne. Na terenie Wrocławia zadania zlecone przez Gminę Wrocław w formie posiłków realizowały 3 organizacje pozarządowe, prowadzące **4** jadłodajnie. Każdego dnia z posiłków korzystało **2.150** osób bezdomnych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz rodziny wielodzietne żyjące na skraju ubóstwa.

Wydatną pomoc żywnościową w ramach dotacji na zadania zlecone zapewniał w minionym roku Bank Żywności, z pomocy którego skorzystało około **10.000** osób.

IV.1.13. Program prac społecznie użytecznych na rzecz miasta Wrocławia „Praca dla Wrocławia – PER SALDO”

Cel programu: readaptacja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Programem objęci są skazani na karę ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne oraz pracy społecznie użytecznej na rzecz miasta Wrocławia.

W ramach programu osoby te w zorganizowanych i nadzorowanych grupach wykonywały drobne usługi remontowo-budowlane, prace porządkowe oraz ogrodowe na terenie 64 placówek edukacyjnych, służby zdrowia, opieki społecznej oraz instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą charytatywną na terenie Wrocławia.

W roku 2010 Zespoły Kuratorów Zawodowych ds. Dorosłych skierowały **575** wyroków orzekających karę ograniczenia wolności i pracę społecznie użyteczną (**496** mężczyzn, **79** kobiet).

Suma zasądzonych godzin w roku 2010 wyniosła **69.282**, odpracowanych zostało **28.450** godziny. Średnia ilość zasądzonych godzin dla jednego skazanego wynosiła ok. **129,8** godzin.

IV.1.14. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Uzależnień w formie twórczych działań środowiskowych i studyjnych oraz zajęć rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie Ponownie w Grze

Liczba umów: 1

W 2010 roku realizowano zadanie dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w formie twórczych działań środowiskowych i studyjnych oraz zajęć rekreacyjnych dla osób wykluczonych społecznie Ponownie w Grze.

Udział w zadaniu wzięły **74** osoby bezdomne.

Forma aktywizacji – udział drużyn piłkarskich w rozgrywkach piłki nożnej – we Wrocławiu, w kraju. Realizowane cele:

- przygotowanie uczestników do dalszego samorozwoju oraz poruszania się po rynku pracy,
- podjęcie prób wyjścia z bezdomności,
- spotkania ze specjalistami: psychologiem, terapeutą, prawnikiem,
- wzrost kondycji zdrowotnej i higieny osobistej.

IV.1.15. Step by step - młodzieżowe centrum informacji i rozwoju na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej młodzieży

W ramach projektu Step by Step miała miejsce współpraca z organizacjami pozarządowymi zakresie zagospodarowania czasu wolnego dla młodych ludzi w wieku od 15 do 25 lat zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenie 3 wrocławskich osiedli - Brochów, Leśnica, Śródmieście.

IV.1.16. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Wrocławia funkcjonowało w 2010 r. **7** domów pomocy społecznej prowadzonych przez zgromadzenia zakonne i fundacje. Podmioty niepubliczne prowadzące domy pomocy społecznej zapewniały na początku 2010 roku **363** miejsca. Jeden z podmiotów niepublicznych realizował program naprawczy, w wyniku którego liczba miejsc w tej placówce uległa zmniejszeniu. Dostosowanie normatywów powierzchniowych w placówce do wymaganych standardów spowodowało zmniejszenie ilości miejsc w placówce. Zrealizowanie programu naprawczego i uzyskanie zezwolenia Wojewody Dolnośląskiego na prowadzenie Domu możliwe było dzięki przyznaniu dodatkowych środków finansowych z budżetu państwa na przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych. Dom po osiągnięciu zezwolenia Wojewody zmienił charakter placówki przekształcając się z typu domu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w placówkę dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.

Inny z podmiotów niepublicznych po likwidacji zespołu mieszkań chronionych zwiększył ilość miejsc etatowych w prowadzonej w tym samym obiekcie placówce opieki całodobowej. Osoby przebywające w mieszkaniach chronionych zostały umieszczone w domu pomocy społecznej. W rezultacie na koniec 2010 r. liczba miejsc stacjonarnych w domach pomocy społecznej prowadzonych przez podmioty niepubliczne wynosiła **359**.

Wszystkie placówki opieki całodobowej miały charakter ponadlokalny i część osób kierowana była z innych województw. Łącznie do placówek różnego typu (w tym: dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle

psychicznie chorych) prowadzonych przez organizacje pozarządowe przyjęto **47** osób.

Wszystkie placówki prowadzone przez podmioty niepubliczne zatrudniały 235 osób, głównie na podstawie umowy o pracę, uzyskując wymagany w placówkach wskaźnik zatrudnienia.

IV.1. 17. Prowadzenie poradnictwa rodzinnego w różnych rejonach Wrocławia

Liczba zawartych umów: 12

Cel programu: Udzielanie wsparcia rodzinom, szczególnie znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w wypełnianiu ich podstawowych funkcji, w tym opiekuńczo-wychowawczej, poprzez zorganizowanie systemu specjalistycznego poradnictwa rodzinnego.

Zakres realizowanych zadań:

- diagnozowanie potrzeb oraz udzielanie pomocy psychologicznej, pedagogicznej, prawnej i socjalnej,
- prowadzenie edukacji w formie wykładów, szkoleń, warsztatów, szczególnie w zakresie podnoszenia kompetencji rodzicielskich oraz kształtowania i rozwijania umiejętności podtrzymywania więzi rodzinnych,
- pomoc rodzicom i opiekunom w radzeniu sobie z trudnościami w procesie opieki i wychowania dzieci i młodzieży,
- udzielanie wsparcia przy podejmowaniu ważnych decyzji życiowych, wyboru drogi życiowej i aktywnego przygotowania się do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie,
- prowadzenie edukacji w zakresie odpowiedzialnego rodzicielstwa i udzielanie pomocy, gdy istnieje potrzeba ochrony macierzyństwa,
- promowanie pozytywnego wizerunku rodziny pełnej, wielodzietnej i wielopokoleniowej,
- prowadzenie mediacji rodzinnych,
- pomoc osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz osobom współuzależnionym i rodzinom.

W ramach programu udzielono **5550** porad specjalistycznych dla osób indywidualnych, par i całych rodzin oraz przeprowadzono kilkanaście cykli warsztatów i wykładów.

Cyklicznie odbywały się spotkania zespołu merytorycznego ds. poradnictwa rodzinnego, w skład którego wchodzi przedstawiciele wszystkich realizujących zadanie organizacji oraz pracownik Centrum Pracy Socjalnej i Rodziny przy MOPS. W 2010 odbyły się **3** spotkania podczas których wymieniano doświadczenia z realizacji poszczególnych zadań oraz ustalano potrzeby mieszkańców Wrocławia w zakresie poradnictwa na 2011r.

IV.1. 18. Program wrocławskich mediacji 2010

Celem programu jest zapewnienie bezpłatnego dostępu do mediacji mieszkańcom Wrocławia oraz popularyzowanie tej formy rozwiązywania konfliktów na terenie Wrocławia, a także przybliżenie społeczeństwu idei

sprawiedliwości naprawczej oraz mediacji jako jednej z dziedzin, dzięki której istnieje możliwość rozwiązywania konfliktów i sporów na drodze pozasądowej. Dzięki programowi mediacji mieszkańcy Wrocławia i okolic z różnych grup społecznych mogli znaleźć wsparcie zarówno w sprawach karnych jak i cywilnych, pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, gospodarczych, lokalnych, sąsiedzkich. Program mediacji skierowany jest do osób dorosłych i nieletnich.

W ramach zadania przeprowadzono bezpłatne dyżury mediatorów, oferujących pomoc mieszkańcom Wrocławia i okolic. Szacuje się, że w 2010 roku przeprowadzono **40** spotkań mediacyjnych.

Ponadto w ramach zadania opracowano wspólnie z mediatorami niemieckimi z Berlina i Munster zasady prowadzenia mediacji transgranicznych dotyczących konfliktów w rodzinach dwunarodościowych, przeprowadzono prace nad stworzeniem strony internetowej będącej formą e – komunikacji z lokalną społecznością poszukującą alternatywnych sposobów dla długotrwałych procesów sądowych, czy też innych nieakceptowanych społecznie zachowań w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych, sąsiedzkich i rówieśniczych. Przeprowadzono prace nad organizacją i merytorycznym przygotowaniem V seminarium pt. „Polsko – niemieckie mediacje w rozwiązywaniu konfliktów” oraz obchodami Międzynarodowego Dnia Mediacji. Program mediacji społecznych promowany był podczas Dni Samorządu Wrocławskiego w sobotę 29 maja 2010 roku we wrocławskich Sukiennicach.

IV.1.19. Prowadzenie Ośrodków Poradnictwa Obywatelskiego

Celem zadania jest wszechstronne wspomaganie mieszkańców Wrocławia, poprzez realizację zadań w zakresie poradnictwa, w szczególności pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej, ułatwianie dostępu do informacji oraz bezpłatnej i bezstronnej pomocy prawnej oraz informowanie o przysługujących im uprawnieniach. W 2010 roku program realizowany był przez **8** organizacji w **17** lokalizacjach na terenie miasta.

Informację o działalności organizacji pozarządowych zajmujących się poradnictwem prawnym można było uzyskać podczas dni otwartych we wrocławskich sukiennicach podczas obchodów XX - lecia samorządu wrocławskiego w sobotę 29.05.2010r.

IV.1.20. Inne działania, w tym na rzecz: repatriantów, mniejszości narodowych i etnicznych

- **Program wspierania repatriantów**

Liczba zawartych umów: 1

Celem programu jest pomoc repatriantom zapraszanym przez Gminę Wrocław, w szczególności w zakresie adaptacji społecznej oraz aktywizacji zawodowej poprzez tworzenie warunków do osiedlenia się we Wrocławiu.

Działania w ramach programu obejmują:

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc prawna,

- współpraca z innymi instytucjami,
- organizacja spotkań integracyjnych i okolicznościowych,
- transport repatriantów do Wrocławia ,
- prowadzenie pracy socjalnej wg indywidualnego planu pomocy rodzinie,
- udzielanie niezbędnej pomocy repatriantom oraz członkom ich rodzin,
- aktywizacja zawodowa, wspieranie w poszukiwaniu zatrudnienia,
- zakup mebli i wyposażenia do mieszkań udostępnionych trzem kolejnym rodzinom repatriantów zaproszonym na podstawie uchwał Rady Miejskiej Wrocławia w sprawie zapewnienia warunków do osiedlenia się we Wrocławiu rodzinom polskiego pochodzenia.

Ilość osób objętych programem – ponad **70** .

- **Program na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych
Wrocławskie Bandurzystki i Zespół „Bud’mo”**

Celem programu jest organizowanie imprez artystycznych mających istotne znaczenie dla promowania kultury mniejszości, propagowanie wiedzy o mniejszościach, w celu wzmacniania tolerancji i szacunku wobec kultury i tradycji mniejszości narodowych, utrwalanie więzi i utrwalanie kontaktów między dziećmi należącymi do różnych narodowości, promocja Wrocławia jako miasta wielokulturowego.

W ramach realizacji programu zorganizowano cykl warsztatów (organizacja warsztatów gry na bandurze, warsztaty etnograficzne, taneczne, wokalne) i konkursów, a także przygotowano program artystyczny promujący kulturę mniejszości. Program ten zaprezentowano podczas festiwalu Kalejdoskopu Kultur i festiwalu Watrze oraz warsztatach w Żduni. W cotygodniowych warsztatach uczestniczyło około **25** uczestników. Konkurs zgromadził ok. **50** – uczestników oraz **100 – 120** widzów.

- **Festiwal Romski**

Zadanie ma na celu wzmacnianie tożsamości kulturowej i kultywowanie tradycji romskiej oraz aktywizację wrocławskich Romów do udziału w życiu społecznym Miasta. W ramach zadania zorganizowano i przeprowadzono festiwal muzyki romskiej we Wrocławiu w formie koncertu zespołów prezentujących kulturę romską w Rynku Wrocławskim w dniu 22 sierpnia 2010r. Szacuje się, iż w wydarzeniu udział wzięło około **5.000** osób.

- **Kalejdoskop kultur i festiwal mniejszości narodowych i etnicznych
w ramach Święta Wrocławia**

Zadaniem jest prezentacja szeroko pojętej kultury i tradycji mniejszości narodowych i etnicznych, m.in. mniejszości niemieckiej, ukraińskiej, greckiej, romskiej, łemkowskiej, żydowskiej, karaimskiej, bułgarskiej - w formie występów artystycznych, koncertów, pokazów rękodzieła i sztuki, warsztatów (m.in. strzelanie z tatarskiego łuku, plectenie sznurów, łemkowska krywulka) - służy kształtowaniu postaw otwartości, tolerancji i szacunku dla odmienności kulturowej, narodowej i religijnej. Festiwal KALEJDOSKOP KULTUR jest realizowany w ramach obchodów Święta Wrocławia.

20 czerwca 2010 r. pomiędzy godziną 14.00 a 22.30 na Wyspie Słodowej mieszkańcom Wrocławia zaprezentowały się: chór niemiecki DIE

HEIMATSÄNGER, zespół ukraiński BANDURA, zespół ukraiński BUDE FAJNO, zespół romski TERNE ROMANI BACHT, zespół grecki PERISTERI, zespół łemkowski ROZTOKA, zespół niemiecki ORKIESTRA DĘTA Z KOTULINA, zespół tatarski BUŃCZUK, zespół polski JEDLINIOK, zespół bułgarski Balkan Folk Acoustic, a także "gwiazdy wieczoru": BUBLICZKI Cashubian Klezmer Band, objawienie kaszubskiej sceny muzycznej (Polska), energetyczne HUCUL CALYPSO prosto z Ukrainy oraz ROMENGO - nowe brzmienie wschodnioeuropejskiej muzyki romskiej (Budapeszt). Rozpoczęcie festiwalu na Wyspie Słodowej poprzedziła parada z udziałem zespołów mniejszości o godz. 13.00 – 14.00 na trasie Rynek (Pierzeja Północna) – ul. Więzienna – pl. Uniwersytecki – Most Uniwersytecki – Wyspa Słodowa. Szacuje się, iż w wydarzeniu udział wzięło około **2.000** osób.

- **Prezentacja folkloru karaïmskiego, działania towarzyszące wystawie „Karaïmi w dawnej fotografii”**

Celem zadania było zaprezentowanie folkloru karaïmskiego Wrocławianom. W ramach zadania przygotowano prezentację folkloru karaïmskiego (degustacja kuchni karaïmskiej, wykłady o kulturze karaïmskiej). Prezentacja odbyła się w ramach wernisażu wystawy 11.10.2010 „Karaj jołary – karaïmskie drogi” w pomieszczeniach Muzeum Etnograficznego we Wrocławiu przy wsparciu organizacyjnym pracowników merytorycznych Muzeum.

Ponadto zaprezentowano 9 wykładów popularyzujących wiedzę o społeczności karaïmskiej będącej częścią wielokulturowej historii Wrocławia. Wystawę zwiedziło około **2.800** osób, w jej otwarciu udział wzięło **198** osób, a w finisażu **190** osób.

- **Romowie i Gadziowie**

Projekt „Romowie i Gadziowie na jednym podwórku” to cykl szkoleń i działań towarzyszących, który ma służyć aktywizacji środowiska romskiego, podniesienia ich kompetencji społeczno-zawodowych, poziomu edukacji oraz aktywizacji samego środowiska romskiego (np. zatrudnienie przedstawicieli społeczności Romskiej w projekcie). Zajęcia skierowane do Romów powierzone organizacjom pozarządowym (współfinansowane z EFS): kursy zawodowe (gotowanie, prawo jazdy, remontowo-budowlany), kursy z języka polskiego – **40** osób, warsztaty umiejętności codziennych (wypełnianie dokumentów urzędowych) – **40** osób, indywidualne doradztwo zawodowe – **40** osób, poradnictwo prawne, socjalne, zdrowotne i edukacyjne – **75** Romów, konkurs „Romowie moi sąsiedzi”, wystawa prac.

- **„Sybiracy w sercu i pamięci”**

Prezentacja i realizacja programu „Sybiracy w sercu i w pamięci” podczas Harcerskiej Akcji Letniej w Krzeczku – odbyły się : kampania informacyjna oraz prezentacja programu.

Bieg harcerski „Sybiracy w sercu i pamięci” – Patrole zgłoszone w biegu otrzymały w kopercie zadania do wykonania na trasie oraz testy do rozwiązania. Zadania były związane z historią Sybiraków, zsyłek Polaków na Sybir.

Prezentacja i realizacja programu „Sybiracy w sercu i pamięci” podczas Zlotu ZHP w Krakowie.

Sybiracy – podsumowaniem realizacji programu było spotkanie pokoleń – kombatantów oraz członków Związku Sybiraków z harcerzami, podczas którego

tematem dyskusji były m.in. patriotyzm w czasie wojny i dzisiaj, harcerstwo z okresu drugiej wojny światowej, wartości jakie reprezentował sobą harcerz. Spotkanie miało miejsce w Golgocie Wschodu, miejscu które łączy Sybiraków i wrocławskich harcerzy.

Wystawa prac wykonanych – Izba Pamięci w Golgocie Wschodu we Wrocławiu.

W ramach realizacji zadania odbywało się 5 przedsięwzięć programowych, w których bezpośrednio udział wzięło ok. **400** osób. Ponadto w działaniach realizowanych w ramach Zlotu w Krakowie uczestniczyło kilka tysięcy uczestników tej imprezy.

- **Ponadto, w wyniku współpracy z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowych w roku 2010 zorganizowano:**

1. Koncert „Połączył nas Wrocław – wieczór pieśni” z okazji międzynarodowej konferencji IPN pn.: „Internacjonalizm czy...? Działania organów bezpieczeństwa państw komunistycznych wobec mniejszości narodowych”.
2. Kampanię informacyjną - „Wielokulturowy Wrocław” – zaprojektowanie i dystrybucję ulotek informacyjnych.
3. Wykład na międzynarodowej konferencji w Lublinie z okazji piątej rocznicy funkcjonowania ustawy o mniejszościach i języku regionalnym.
4. Cykl wydarzeń propagujących wiedzę o mniejszościach podczas Dolnośląskiego Festiwalu Nauki.

IV.2. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe

IV.2.1. Zadania publiczne w sferze kultury, w tym m.in.: projekt muzyczny, projekt plastyczny, projekt teatralny, projekt interdyscyplinarny

Najważniejsze projekty:

- **Thanks Jimi Festival/Gitarowy Rekord Guinnessa**

Festiwal towarzyszy corocznej próbie ustanowienia nowego Gitarowego Rekordu Guinnessa. W 2010 r. w próbie bicia rekordu wzięło udział **4.597** gitarzystów, gwiazdą festiwalu był Ray Wilson. Rekord nadal należy do Wrocławia.

- **Avant Art Festival 24.09-04.10.2010**

Prezentacja najciekawszych obszarów nowej muzyki i sztuki awangardowej, eksperymentalnej, współczesnej muzyki elektronicznej i elektroakustycznej pochodzącej z całego świata. W programie obok projektów stricte operujących sztuką dźwięku można zobaczyć spektakle teatralne i taneczne, instalacje oraz performance. W 2010 wystąpili: Maja Ratkje, Arve Henriksen, OffOnOff, Franz Hautzinger, Alva Noto, Mats Gustafsson, Paal Nilssen-Love i Otomo Yoshihide.

- **Wrocławski Festiwal Gitarowy**

Ideą Festiwalu jest zaprezentowanie szerszej publiczności niezwykle różnorodności stylów, repertuaru oraz gatunków muzyki gitarowej – od gitarowej klasyki czy dawnej muzyki lutniowej, poprzez tradycję sztuki flamenco, aż po muzykę latynoską oraz jazz. Wszystko to w wykonaniu najwybitniejszych gitarzystów z całego świata. W 2010 roku wystąpili m.in: Tommy Emmanuel, Jesse Cook, Louis Winsberg, Cañizares.

- **Ethno Jazz Festival**

Prezentacja wyjątkowych i oryginalnych projektów muzycznych stylistycznie oscylujących wokół jazzu i muzyki etnicznej. Dobór artystów opiera się nie tylko na poszukiwaniach wewnątrz gatunków lecz na wyborze wartościowych, nietypowych składów, aranżacji, nowości muzycznych i projektów interdyscyplinarnych (muzyka, taniec, tradycja, obrzędowość). W 2010 roku wystąpili m.in: Mariza, Richard Bona, Basia Trzetrzelewska, Lizz Wright, Herbie Hancock, Jan Garbarek, Chris Botti.

- **Podwodny Wrocław**

Główną ideą festiwalu jest stworzenie szerokiego spektrum wrocławskiej sztuki – począwszy od koncertów, poprzez wystawy, performance, spektakle, pokazy video art., instalacje, pokazy mody, prezentacje sceny literackiej. Festiwal odbywa się w poindustrialnych wnętrzach Browaru Mieszczańskiego. Stanowi platformę spotkań najbardziej charakterystycznych, zaangażowanych i indywidualnych artystów środowiska twórczego Wrocławia.

- **Wrocław Industrial Festival**

Prezentacja sztuki industrialnej. Osią wydarzenia są audiowizualne koncerty o charakterze multimedialnym - łączące muzykę z obrazami video i performance art. Program odwołuje się do tradycji awangardy muzyki europejskiej od estetyki noise, ambient, muzyki medytacyjnej po typowo akustyczne neo folk. Festiwal jest jedynym tego typu przedsięwzięciem w Polsce.

- **Międzynarodowy Festiwal Artystów Ulicznych BUSKERBUS**

Festiwal Buskerbus jest jednym z bardziej kolorowych wydarzeń we Wrocławiu. Występuje w nim min. **80** wykonawców, głównie wędrownych artystów ulicznych z całego świata (buskerów), solistów i grup, reprezentantów różnych dyscyplin sztuki ulicznej: muzyków, klaunów, żonglerów, połykaczy ognia, magików, szcudlarzy, cyrkowców i tancerzy.

- **Międzynarodowy Festiwal Pantomimy i Tańca Kinema**

Festiwal łączy sztukę pantomimy z filmem oraz teatrem tańca. Do współpracy są zapraszani goście z Czech, Ukrainy, Niemiec, Białorusi, Rosji, Indii oraz polskie grupy teatralne. W ostatniej edycji wzięło udział ponad **2.500** widzów.

- **Festiwal Kina Amatorskiego i Niezależnego KAN**

Konkursy filmu fabularnego, dokumentalnego, animowanego, zagranicznego, 9 pokazów specjalnych. W sumie pokazanych zostało kilkaset filmów. Festiwalowi towarzyszyły wieczory muzyczne, warsztaty, spotkania, dyskusje. Po zakończeniu festiwalu, podobnie jak w latach poprzednich, pokazy pozafestiwalowe odbywają się w większych miastach Polski.

- **„Kontynuacja tworzenia regionalnej kolekcji sztuki współczesnej we Wrocławiu”**

Projekt polega na uzupełnianiu kolekcji nowej sztuki współczesnej o nowe eksponaty. Dodatkowo realizowane są liczne spotkania poświęcone sztuce współczesnej (warsztaty, spotkania z krytykami, warsztaty edukacyjne dla dzieci i młodzieży). Projekt podsumowuje doroczna wystawa zakupionych dzieł.

- **Międzynarodowy Festiwal Scenarzystów „Interscenario”**

Interscenario jest jedynym w Polsce festiwalem dedykowanym scenarzystom filmowym. Podczas festiwalu odbyły się: pokazy filmowe, szkolenia prowadzone przez trenerów i script doctorów, spotkania z twórcami z kraju i zagranicy, oraz panele dyskusyjne. Wśród gości festiwalu znaleźli się m.in.: Petr Zelenka, Cezary Harasimowicz, Iwan Wyrpajew, Sławomir Fabicki, Marcin Wrona, Bohdan Ślania, Jan Jakub Kolski, Wojciech Tomczyk, Radosław Piwowarski oraz Krzysztof Krauze. Liczba uczestników IV edycji Międzynarodowego Festiwalu Scenarzystów Interscenario 2010: **3.665** widzów.

- **Prowadzenie Teatru Komedia**

Jest to jeden z najbardziej popularnych wrocławskich teatrów niezależnych. W 2010 roku odbyło się 128 spektakli w których uczestniczyło **21.892** widzów.

- **„Prowadzenie Studium Musicalowego w latach 2008 – 2010”**

Prowadzenie Studium Musicalowego zakładało realizację zajęć z zakresu kształcenia muzycznego, wokalnego, aktorskiego i tanecznego. Studium kształciło w kierunku aktor scen muzycznych, specjalność wokalno-aktorska. Szkoła zapewniła zajęcia z profesjonalistami we wszystkich dziedzinach objętych kształceniem. Uczestnicy zajęć byli profesjonalnie przygotowywani do pracy artystycznej. Do największych osiągnięć studentów można zaliczyć brawurowe wejście do finału Konkursu PPA słuchaczki Studium – Ewy Szlempo.

IV.2.2. Kontynuacja projektów wieloletnich, których organizatorzy zostali wyłonieni w konkursach ogłoszonych w 2008 i 2009 roku

Wśród nich znalazły się takie projekty jak:

- **„Organizacja Międzynarodowego festiwalu prezentującego nieznane lub ginące kultury i tradycje z całego świata w latach 2009-2011”**

W 2010 roku podczas **Brave Festival** odbyły się prezentacje rdzennych artystów i przedstawicieli ginących kultur, pokazy rytualnych tańców i śpiewów towarzyszących autentycznym obrzędom. Gwiazdą edycji była Bi Kidude, legendarna wokalistka z Zanzibaru, w programie znalazło się kilkudziesięciu wykonawców m.in. z Burundi, Chile, Korei Południowej, czy Syberii.

- **Prowadzenie kompleksowej edukacji kulturalnej dla dzieci, młodzieży i pracowników młodzieżowych pn. "Laboratorium wrażliwości estetycznej i społecznej" w latach 2009 – 2011**

Celem zadania jest kompleksowa edukacja kulturalna dzieci i młodzieży, doskonalenie metod edukacji nieformalnej, promocja twórczości dziecięcej i budowanie współpracy międzypokoleniowej. Uczenie najmłodszych twórczych postaw, wzmacnianie wrażliwości estetycznej przez teatr, ruch, muzykę, plastykę kształtowanie kreatywnych osobowości i rozwijanie zainteresowań twórczych. Organizatorzy z sukcesem zagospodarowują nieformalne obszary kształcenia w dziedzinie kultury, uwzględniając koncepcję rozwoju jednostkowego i używając narzędzi i metod stosownych dla młodych ludzi, kładąc nacisk na wymianę rówieśniczą oraz formy eksperymentalne, w których sam proces kształcenia jest ważniejszy od jego rezultatów.

- **„Prowadzenie autorskich grup teatralnych oraz teatrów alternatywnych”**

W konkursie z 2009 roku wyłonione zostały dwie oferty:

1) Stowarzyszenia Kultury Teatralnej „Pieśń Kozła”, które brało udział w licznych festiwalach teatralnych m.in. podczas Dni Teatru Studio w Warszawie, Brno Festival Divadelni Svet w Brnie.

Brytyjskie tournée zespołu Teatru Pieśń Kozła obejmowało 31 spektakli w 6 miastach, w prestiżowych teatrach: „The Point” /Eastleigh/, „Mac” /Birmingham/, „The Junction” /Cambridge/, „Capitol Theatre” /Manchester/, „Barbican Centre / The Pit” /Londyn/, „Corn Exchange” /Brighton/.

2) Grupy Artystycznej Ad Spectatores pod wezwaniem Calderona:

Do najważniejszych osiągnięć Grupy w 2010 roku zaliczyć można udział w Festiwalach: Bruno Schulza w Drohobyczu, Sztuk Społecznych i Politycznych MURY, 7 kultur, TeAtru Ósmego Dnia, 14 Międzynarodowym Festiwalu Teatralnym MASKI, Wrocławskich Spotkania Teatrów Jednego Aktora "WROSTJA", V Międzynarodowym Festiwalu Teatru Lalek i Animacji Filmowych dla Dorosłych. Grupa otrzymała ponadto następujące nagrody: Grand Prix za wyrażenie teatru lalką, Nagrodę Jury Studenckiego Studentów Wiedzy o Teatrze Warszawskiej Akademii Teatralnej, Nagrodę Cudnej Chwili Unii Teatr Niemożliwy

Wyróżnienie za muzykę do spektaklu (Sambor Dudziński). Zespół otrzymał również Dyplom Honorowy Polskiego Ośrodka Łalkarskiego POLUMINA za muzykę do spektaklu (Sambor Dudziński).

- **„Prowadzenie Centrum Sztuki WRO we Wrocławiu wraz z działaniami programowymi w zakresie sztuki współczesnej, realizowanego w okresie 2009 – 2013”**

Prowadzenie działalności Ośrodka edukacyjno-artystycznego Nowych Mediów. Wspieranie działalności artystycznej, kulturalnej i edukacyjnej. Prowadzenie cyklu programowego dla młodych widzów „Przedszkole mediów”, „Warsztaty twórcze”, „Niedzielne poranki filmowe”. Międzynarodowa wymiana kulturalna i intelektualna w dziedzinie nowych mediów i komunikacji. Pokazy wybranych prac kolejnych edycji Biennale WRO w galeriach, muzeach i instytucjach kulturalnych w Polsce i za granicą. Ponadto Centrum Sztuki WRO przygotowało międzynarodowy projekt „Chopiniano Hommage à Chopin”, odnoszący się do interpretacji wiecznie nieuchwytnego, ponadczasowego dzieła Fryderyka Chopina. Autorem strony wizualnej jest wybitny francuski klasyk sztuki wideo, Robert Cahen, kompozytorem muzyki Jarosław Kapuściński. Projekt został uznany za jedno z najciekawszych wydarzeń towarzyszących obchodom Roku Chopinowskiego. W 2010 roku Centrum Sztuki WRO zostało jedyną polską instytucją w konsorcjum zrzeszającym 25 partnerów z 10 państw członkowskich UE oraz dwóch krajów stowarzyszonych, rozpoczynającym digitalizację europejskich kolekcji sztuki współczesnej.

- **„Organizacja Gabinetu Kultury Współczesnej Wrocławia”**

Projekt dotyczy gromadzenia materiałów o współczesnym życiu kulturalnym Wrocławia. Obejmuje archiwizację wydawnictw, programów, plakatów, zaproszeń.

- **„Prowadzenie działalności wydawniczej w latach 2009-2011 polegającej na wydawaniu pisma kulturalno-artystycznego pt. „Rita Baum” oraz książek z zakresu literatury i sztuki”**
- **„Organizacja Międzynarodowego Festiwalu Filmowego Era Nowe Horyzonty w latach 2008-2012”**

Era Nowe Horyzonty to największy i najważniejszy festiwal filmowy w Polsce. W ramach konkursów, retrospektyw, panoram i pokazów specjalnych, w 2010 roku zaprezentowano 507 filmów. Odkryto się **41** imprez towarzyszących, a liczba widzów wyniosła **126.698** osób. Głównym założeniem festiwalu jest prezentacja kina artystycznego i niekonwencjonalnego. Program układany jest z myślą o publiczności wymagającej, oczekującej od twórców oryginalnego języka. Co roku do Wrocławia przyjeżdża ponad 450 reżyserów filmowych, aktorów, producentów i dystrybutorów filmowych z Polski i z zagranicy m.in.: Agnes Varda, Peter Greenaway, Ivan Wyrypajew, Wim Wenders, Guy Maddin, Bracia Quay i wielu innych.

Łącznie w 2010 roku powierzono lub wsparto organizację **60** projektów.

IV.2.3. Inne projekty i wydarzenia w sferze kultury

- **Projekt pn. „Platforma Edukacji Kulturalnej”**

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi pośredniczono w nawiązaniu międzynarodowych kontaktów kulturalnych oraz angażowano organizacje pozarządowych do wymiany doświadczeń. Do najciekawszych tego rodzaju wydarzeń należy zaliczyć projekt „Platforma Edukacji Kulturalnej” (PEK) podczas festiwalu Avant Art. PEK zaplanowany został jako międzynarodowy projekt edukacyjny dla młodych kuratorów i producentów, twórców i współpracowników festiwalu, osób odpowiedzialnych za program centrów artystycznych, ośrodków kulturalnych, fundacji i stowarzyszeń. Podczas dwudniowych warsztatów pokazano możliwości twórczych działań programowych i kuratorskich w dziedzinie sztuk performatywnych (tańca, teatru, muzyki) na przykładzie dwóch znakomicie działających centrów artystycznych w Polsce i Norwegii (Art Stations Foundation w Poznaniu i BIT Teatergarasjen w Bergen). Oba ośrodki są doskonale rozpoznawane na świecie i uczestniczą w najważniejszych międzynarodowych festiwalach oraz sieciach. Pokazano rozmaite możliwości i modele międzynarodowej współpracy między NGO, niezależnymi ośrodkami jak i instytucjami miejskimi. Warsztaty i dyskusje prowadzili m.in.: Joanna Leśniewska (Art Stations Foundation), Roman Gutek (Prezes Stowarzyszenia i Dyrektor festiwalu MFF Era Nowe Horyzonty), Urszula Kropiwek (dyrektor Fundacji Pro Helvetia), Marta Keil (Instytut Adama Mickiewicza), Christian Pauli (Dampfzentrale Bern), Anna Wołek (dyrektor CS Impart), Jon Refsdal Moe (Black Box Theatre, Oslo), Per Idar Ananiassen (Teaterhuset Avant Garden, Trondheim), Marek Puchała (dyrektor Galerii BWA), oraz przedstawiciele Miasta.

- **Edukacja kulturalna dzieci i młodzieży Festiwal Poezji śpiewanej „Mimoza 2010”**

Liczba umów: 1

Cel: propagowanie kultury muzycznej i literatury wśród młodzieży, budzenie zainteresowań literaturą, teatrem, muzyką i piosenką, edukacja w sferze muzycznej, upowszechnianie i promocja imprez muzycznych.

„Mimoza” to cykliczne przedsięwzięcie muzyczne w formie Festiwalu Poezji Śpiewanej, w którym dzieci miały możliwość uczestniczenia w zmaganiach wokalnych.

W festiwalu wzięło udział 48 podmiotów wykonawczych (zespoły i soliści). Festiwal trwał 2 dni, odwiedziło ok. **250** osób.

- **Projekt kulturalny adresowany do dzieci, młodzieży pn. „Klub pod brzożami”**

Liczba umów: 1

Klubowe zajęcia cykliczne: warsztaty plastyczne, warsztaty muzyczno-wokalne, zajęcia integracyjne, warsztaty informatyczno-dziennikarskie, konkursy realizowane w trakcie warsztatów.

Zadanie realizowane od 19.10.2010 – 31.12.2010

Uczestników : **31** dzieci i młodzieży, zajęcia odbywały się w dni powszednie od poniedziałku do piątku w godzinach pomiędzy 11.30 – 17.30

Łączna ilość warsztatów **235 h**:

w Październiku **45h**

- warsztaty plastyczne 22,5 h
- warsztaty informatyczno – dziennikarskie 15 h
- warsztaty muzyczno-wokalne 6 h
- warsztaty integracyjne 1,5 h

w Listopadzie **100 h**

- warsztaty plastyczne 50 h
- warsztaty informatyczno-dziennikarskie 32,5 h
- warsztaty muzyczno-wokalne 14 h
- warsztaty integracyjne 3,5 h

w Grudniu **90 h**

- warsztaty plastyczne 45 h
- warsztaty informatyczno-dziennikarskie 27,5 h
- warsztaty muzyczno-wokalne 14 h
- warsztaty integracyjne 3,5 h

3 warsztaty pokonkursowe.

- **Konferencja pn.: „Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”**

W dniu 25 listopada 2010 roku zorganizowano konferencję pn. „Wybitni Wrocławianie z wielokulturowej historii miasta”, której celem było przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców sylwetek wybitnych Wrocławian, stanowiących część kulturowego dziedzictwa Dolnego Śląska. Konferencja miała charakter sesji popularnonaukowej, w której udział wzięło **160** osób.

- **Organizacja konferencji pn. „Społeczne i polityczne funkcje nauki oraz Uniwersytetu”**

Realizacja zadania miała na celu umocnienie pozycji miasta Wrocławia jako silnego ośrodka intelektualno - kulturalnego w Polsce, zainicjowanie dyskusji na temat społecznej funkcji uniwersytetu w kontekście europejskiej integracji procesu nauki oraz szkolnictwa wyższego, a także wszczęcie debaty nad rolą i pozycją uniwersytetu oraz ośrodków akademickich w społeczeństwie polskim. W debacie na temat roli i funkcji nauki w XXI wieku wzięli udział wybitni krajowi specjaliści w obszarze edukacji i socjologii wiedzy (min. prof. Józef Niżnik, prof. Tomasz Szkudlarek przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Filozofii i Socjologii PAN) oraz przedstawiciele najważniejszych ośrodków naukowych Polsce. W czasie konferencji, która odbyła się w dniach 16 – 17 kwietnia 2010 roku wygłoszono **16** referatów, w wydarzeniu udział wzięło około **100** osób. Aby promować konferencję przygotowano około **500** pakietów informacyjnych. Planuje się wydanie publikacji pokonferencyjnej, a także opublikowanie wygłoszonych referatów w Internecie.

- **Upamiętnianie historii wrocławskich kombatantów i osób represjonowanych**

Cele programu to podtrzymywanie tradycji narodowej, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, integracja międzypokoleniowa, edukacja społeczna i historyczna, budowanie tożsamości mieszkańców Wrocławia, popularyzowanie wiedzy o mniej znanej historii Polski i miasta Wrocławia z czasów II wojny światowej oraz okresu powojennego.

W ramach projektu „Historia mówiona” – mającego na celu upowszechnienie wiedzy o żołnierzach AK, pozyskano i przeszkolono wolontariuszy, zapewniono im niezbędny sprzęt oraz dostęp do świadków historii. Rezultaty ich pracy w postaci wywiadów umieszczono w odpowiednim archiwum.

Przy udziale wrocławskich kombatantów, Instytutu Historycznego UW, IPN, Ośrodka Pamięć i Przyszłość, Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli przeprowadzono warsztaty dla nauczycieli historii.

Wydano dwa numery „Biuletynu Informacyjnego” poświęconego byłym żołnierzom AK.

• **Czytelnia kombatanta**

Zadanie miało na celu wsparcie aktywności społecznej i integrację środowiska Sybiraków, kombatantów i osób represjonowanych, a także prowadzenie działalności propagującej wiedzę historyczną m.in. w formie otwartych spotkań.

W ramach zadania opracowano koncepcję funkcjonowania **czytelni kombatanta**, opracowano zbiory należące do czytelní, przekazane lub udostępnione nieodpłatnie przez Sybiraków, kombatantów i osoby represjonowane, prowadzono dyżury w czytelní oraz organizowano spotkania tematyczne (omawianie książek, spotkania z autorami itd.). Zadanie wymagało współpracy z innymi organizacjami Sybiraków, kombatantów i osób represjonowanych oraz kontaktów z mediami dla rozpropagowania czytelní. Czytelnia promowana była na portalach internetowych: www.wroclaw.pl, www.cirs.wroclaw.pl, www.mlodzi.wroclaw.pl, cirs.nazwa.pl/senior, free.ngo.pl, www.tuwroclaw.com. Informację o jej działaniu przekazano do wrocławskich Rad Osiedli, szkół ponadpodstawowych i uczelni wyższych.

• **Wolontariat dla kombatantów**

Dla wrocławskich kombatantów – żołnierzy Armii Krajowej stworzono projekt **Wolontariat dla kombatantów**, który ma na celu zapewnienie pomocy w wykonywaniu codziennych czynności samotnym i chorym kombatantom Wrocławia – zadanie jest realizowane bezkosztowo.

Prace wchodzące w zakres pomocy udzielanej przez wolontariuszy to wolontariat bezpośredni (czyli drobne sprzątanie, porządki, zakupy, załatwienie sprawunków, pomoc w dotarciu do lekarza, pomoc w wyjściu na spacer, dotrzymanie towarzystwa, rozmowa, inne - według ustaleń kombatanta z wolontariuszem), nauka obsługi komputera, pomoc w siedzibie Związku przy spotkaniach, odczytach, przeprowadzanie wywiadów z kombatantami w ramach „Historii mówionej”. Liczba kombatantów, z którymi nawiązano kontakt – **17**. Liczba osób objętych pomocą od września (ogólnie) – **14**. Nagłe potrzeby (kontakt z pracownikiem socjalnym, pomoc doraźna w sytuacji wypadku, choroby itp.) – 3. Wolontariusze w większości to studenci wrocławskich uczelni, w dużej mierze osoby zaangażowane w działalność duszpasterstw akademickich Wrocławia (Redemptor, Maciejówka, Wawrzyny, Stygmatyk, Przyszań, Most, Antoni) oraz Domowe Hospicjum „Samarytanin” Spośród siedmiu wrocławskich obwodów ŚZZAK najwięcej kombatantów i zarazem wolontariuszy zgłosiło się z Obwodu Śródmieście (przede wszystkim Biskupin, Sępolno). Coraz większe zapotrzebowanie na pomoc wolontariuszy powstaje natomiast w obwodach: Fabryczna-Grabiszyn, Krzyki i Psie Pole.

IV.2.4. Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane w obiektach zabytkowych

W roku 2010 zawarto 48 umów z organizacjami pozarządowymi i podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych w obiektach zabytkowych położonych na terenie Wrocławia. Zakres zadań został zrealizowany zgodnie z zawartymi umowami.

Wykonywane w 2010 roku prace konserwatorskie:

- Przebudowa i rozbudowa - rekompozycja budynku klasztoru Sióstr Szkolnych De Notre Dame - roboty konserwatorskie i naprawcze ścian i sklepień ceglanych w pomieszczeniach piwnic zamkowych w podziemiach budynku klasztoru - I i II etap.
- Remont wnętrza kościoła p.w. św. Michała Archaniola przy ul. B. Prusa 78 we Wrocławiu.
- Konserwacja i restauracja ołtarza głównego w kościele parafialnym na Muchoborze Wielkim we Wrocławiu - skrzydła boczne: I etap.
- Kontynuacja restauracji zabytkowej plebanii w konstrukcji szachulcowej z XVII wieku umożliwiająca uruchomienie obiektu dla celów społecznych.
- Renowacja zabytkowej ambony i rekonstrukcja stolarki drzwiowej w kościele pw. św. Anny we Wrocławiu na Praczach Odrzańskich.
- Projekt na prace konserwatorskie przy elementach barokowej balustrady chóru (4 kolumny, fryz pod parapetem, 5 obrazów z historii św. Jadwigi w złożonych ramach) z kościoła p.w. św. Jadwigi we Wrocławiu.
- Rewitalizacja Kościoła św. Marcina - roboty remontowo- ogólnobudowlane- posadzki, drzwi, schody wejściowe do Kościoła.
- Remont i przebudowa budynku przy ul. Katedralnej 4, róg pl. Kościelnego 4.
- Kontynuacja prac remontowo- konserwatorskich w kaplicy Hochberga przy kościele św. Wincentego i św. Jakuba we Wrocławiu.
- Nadbudowa wieży kościoła Pamiątkowego Króla Gustawa Adolfa.
- Przebudowa poddasza budynku plebanii Parafii Ewangelicko- Augsburgskiej św. Krzysztofa we Wrocławiu etap I - roboty ogólnobudowlane.
- Remont Kaplicy pw. "Miłosierdzia Bożego" upamiętniającej działalność podziemnego państwa polskiego w Kościele Garnizonowym pw. św. Elżbiety we Wrocławiu.
- Remont zabytkowych kamieniczek przy ul. Kazimierza Wielkiego 9,11,13,15.
- Remont kapitalny zabytkowego statku "Złota Kaczka"- kontynuacja II etapu.
- Remont kapitalny autobusu Fredruś wpisanego do rejestru zabytków nr 696/20.
- Prace konserwatorskie w kamienicy "Pod Złotym Słońcem"- Rynek 6.
- Prace osuszeniowe budynku-Zakładu Opiekuńczo Leczniczego we Wrocławiu, ul Traugutta 54.
- Remont hełmu wieży kościoła św. Maurycego we Wrocławiu.
- Remont wnętrza kościoła p.w. św. Michała Archaniola przy ul. B. Prusa 78 we Wrocławiu.
- Renowacja ambony w kościele p.w. św. Macieja we Wrocławiu - etap III- klejenie i konserwacja balustrady.

- Renowacja portalu głównego wraz z drzwiami i okuciami drzwi, renowacja nawy głównej dwóch naw bocznych, przedsionka oraz dwóch zakrystii, a także renowacja obrazu Matki Boskiej Nieustającej Pomocy w Kościele p.w. Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych we Wrocławiu- Książu Małym.
- Renowacja ambony w kościele p.w. św. Macieja we Wrocławiu- etap II.
- Prace konserwatorskie Kolumny Maryjnej przy Kościele św. Wincentego we Wrocławiu.
- Prace konserwatorskie przy płaskorzeźbionym przedstawieniu Chrystus ukrzyżowany w asyście Marii i św. Jana Ewangelisty z pocz. XVI w.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Magdalena Herrmann (powst. około 1721 r.).
- Prace konserwatorskie przy obrazie zesłanie duch św. etap III prac.
- Prace konserwatorskie przy obrazie Ukrzyżowanie z pocz. XVII w.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Hansa Siegmunda Bergera i jego żony /czas powstania około 1744 r./.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Christopha Schellera (+ok. 1593).
- Prace konserwatorskie przy epitafium kamiennym burmistrza Nicolausa Młodszeo von Uthmann (+1550) - etap II prac.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Alexandra Starszego von Egkh i jego żony (+1577) - etap III prac.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Heinricha Stefana.
- Prace konserwatorskie przy tablicy inskrypcyjnej Johanna Georga von Wolff (Kaplica Katyńska w Bazylice Mniejszej Kościoła p/w św. Elżbiety) epitafium Johanna Georga Ulbera.
- Prace konserwatorskie przy herbie Johanna Chrystiana starszego von Wolff (Kaplica Katyńska w Bazylice Mniejszej p/w św. Elżbiety) rodu Saurna (1).
- Prace konserwatorskie przy epitafium Johanna Georga von Wolff (Kaplica Katyńska w Bazylice Mniejszej Kościoła p/w św. Elżbiety).
- Prace konserwatorskie przy epitafium Hansa Siegmunda Bergera i jego żony (czas powstania około 1744 r.)- etap II prac.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Heinricha Steffan- etap II prac.
- Prace konserwatorskie przy epitafium Christopha Schellera (+ OK. 1593)- etap II prac.
- Prace konserwatorskie rzeźb figuralnych św. Anny i św. Jadwigi.
- Prace konserwatorskie malowideł II przeszła emporia południowej "Znalezienie Pana Jezusa w świątyni" - I etap.
- Wymiana pokrycia dachu nad skrzydłem centralnym i północnym w zespole klasztornym Sióstr Urszulanek przy Placu Nankiera 16 we Wrocławiu.
- Remont i wzmocnienie więźby dachowej oraz wymiana pokrycia dachowego na budynku dawnego gotyckiego kościoła pw. św. Anny z XIV wieku, obecnie budynek klasztorny Zgromadzenia Sióstr Maryi Wspomożycielki we Wrocławiu- remont dachu Prezbiterium II etap.
- Remont i przebudowa dachu Klasztoru Karmelitów Bosych we Wrocławiu przy ul. Ołbińskiej.
- Wymiana pokrycia dachowego nad kościołem św. Jadwigi we Wrocławiu przy ul. Jerzmanowskiej 87.
- Remont dachu kościoła p.w. św. Wawrzyńca we Wrocławiu. - I etap.
- Remont dachu i przebudowa poddasza budynku głównego Ewangelikanej Wyższej Szkoły Teologicznej Unii Ewangelikalnej w Rzeczypospolitej Polskiej.

- Wymiana pokrycia dachowego w części północno- zachodniej z zespole klasztornym Sióstr Urszulanek przy pl. Nankiera 16 we Wrocławiu- etap II.
- Rewaloryzacja elewacji dawnego gotyckiego kościoła pw. św. Anny z XIV wieku, obecnie budynek klasztorny Zgromadzenia Córek Maryi Wspomożycielki we Wrocławiu- rewaloryzacja elewacji prezbiterium etap I.
- Remont elewacji kościoła p.w. św. Michała Archanioła we Wrocławiu.
- Rewaloryzacja elewacji kościoła pw. św. Stanisława, Doroty i Wacława we Wrocławiu- kontynuacja prac.
- Remont elewacji frontowej kościoła p.w. św. Antoniego we Wrocławiu.
- Rewaloryzacja północnej elewacji wraz z wieżyczką Kościoła św. Piotra i Pawła we Wrocławiu.
- Renowacja epitafia A , epitafia B i epitafia C na elewacji siedzibie Prawosławnego Arcybiskupa Wrocławskiego i Szczecińskiego przy ul. Św. Mikołaja 40 we Wrocławiu.
- Remont elewacji północnej (od ul. Kazimierza Wielkiego), elewacji południowej i zachodniej (od strony hotelu The Granary przy ul. Menniczej) budynku siedziby Polskiego Związku Wędkarskiego, Okręg we Wrocławiu 50-077 Wrocław, ul. Kazimierza Wielkiego 65.
- Remont elewacji świetlika wewnętrznego zabytkowego budynku siedziby Dolnośląskiej Izby Rzemieślniczej we Wrocławiu- II etap.
- Remont części wschodniej ściany elewacyjnej zabytkowego kościoła parafialnego-część I - Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Świętej Elżbiety.
- Stolarka okienna budynku klasztornym Sióstr Franciszkanek MNP i kompleksu klasztoru przy al. J. Kasprówicza 26.
- Remont instalacji odgromowej kościoła p.w. Sw. Michała Archanioła.

IV.3. Ochrona i promocja zdrowia

IV.3.1. Popularyzowanie wiedzy o zachowaniach zdrowotnych oraz profilaktyce chorób, szczególnie zakaźnych i cywilizacyjnych

W 2010 roku rozpoczęto realizację innowacyjnego programu pn. „Miasto w formie” ukierunkowanego na promowanie zdrowego stylu życia oraz przeciwdziałania zagrożeniom zdrowotnym wśród mieszkańców Wrocławia z zastosowaniem nowoczesnych technik systemów lojalnościowych.

Cele programu to:

- wypromowanie wśród mieszkańców Wrocławia mody na zdrowy styl życia,
- zwiększenie poziomu wiedzy dotyczącej zdrowia i jego zagrożeń,
- motywowanie mieszkańców Wrocławia do zmiany postaw i zachowań warunkujących wzmacnianie zdrowia oraz przeciwdziałanie jego zagrożeniom,
- zwiększenie liczby mieszkańców w programach profilaktycznych,
- wspieranie działań podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki chorób,
- tworzenie sieci podmiotów współpracujących w realizacji ww zadań.

Program przygotowany został na bazie istniejących programów edukacyjnych i profilaktycznych, realizowanych przez NFZ i Gminę Wrocław, których uczestnicy za udział w programie będą zdobywać punkty.

Istotą programu jest motywowanie mieszkańców do zmiany postaw i zachowań warunkujących zdrowie poprzez zbierania tzw. „aktywności zdrowotnych” (tj. m.in. udział w badaniach profilaktycznych, zajęciach sportowo-rekreacyjnych, działaniach edukacyjnych, warsztatach, eventach itp.). Za aktywności uczestnicy programu otrzymają punkty, które mogą wymieniać na atrakcyjne nagrody oraz korzystać z dodatkowych uprawnień np. bonusów w sklepach.

W realizacji programu wykorzystano istniejący wielofunkcyjny system Wrocławskiej Karty Miejskiej – URBANCARD, za pośrednictwem którego zbierane są punkty.

Program, w pierwszym etapie jego realizacji, skierowany jest przede wszystkim do osób w wieku produkcyjnym, zagrożonych chorobami cywilizacyjnymi. W kolejnych etapach działania ukierunkowane będą na wzmacnianie zachowań prozdrowotnych oraz podnoszenie poziomu świadomości zdrowotnej jak najszerzej grupy Wrocławian, szczególnie dzieci, młodzieży i seniorów

W 2010 roku wykonane zostały zadania przygotowawcze, niezbędne do realizacji programu w kolejnych latach.

IV.3.2. Kluby Abstynenta

Liczba zawartych umów: 3

Cel programu: Ograniczanie szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z nadużywania alkoholu poprzez utrzymanie abstynencji i aktywizację społeczną. Zapewnienie dostępności do usług terapeutycznych dla osób nadużywających alkoholu i ich rodzin poprzez udzielanie informacji o możliwościach pomocy.

Zadanie realizowane było przez 3 organizacje pozarządowe. Z różnych form wsparcia prawnego, psychologicznego oraz grup wsparcia skorzystało ok. **3.700** osób nadużywających alkoholu i współuzależnionych.

IV.3. 3. Poradnictwo, psychoterapia, działania środowiskowe, punkty konsultacyjne, dla osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin

Liczba zawartych umów: 9

Cel programu: Zwiększenie dostępności do informacji i poradnictwa, terapii i readaptacji dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin.

Zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy realizują organizacje pozarządowe posiadające odpowiednie warunki lokalowe oraz dysponujące specjalistyczną kadrami, co zapewnia prawidłową i efektywną realizację powierzonych zadań. W roku 2010 zadanie realizowane było przez 9 organizacji pozarządowych. W punktach konsultacyjnych udzielono porad ok. **4.200** osobom. Z porad telefonicznych skorzystało **3.782** osób. Z edukacji prowadzonej w ramach street-workingu i programu klubowego skorzystało **741** osób. Udzielono także **1.642** porady przez Internet (komunikator Gadu-Gadu i e-mail). W różnych formach terapii uczestniczyło **335** osób.

IV.3. 4. Prowadzenie programu redukcji szkód narkotykowych w okolicy Dworca Głównego PKP

Liczba zawartych umów: 1

Cel programu: Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania środków psychoaktywnych.

W ramach programu udzielono **3.949** porad (edukacyjnych, pielęgniarских lekarskich). Wydano **14.450** igieł, **11.440** strzykawek, rozdano **3.000** prezerwatyw oraz ok. **200** pakietów opatrunkowych i środków higieny osobistej.

IV.3. 5. Program zapobiegania i zwalczania HIV/AIDS we Wrocławiu

Liczba zawartych umów: 1

Cel ogólny: Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażenia wirusem HIV

Działania :

- prowadzenie poradnictwa dla osób z problemem HIV/AIDS i ich rodzin,
- wsparcie psychologiczne dla osób z problemem HIV/AIDS i ich rodzin,
- działania edukacyjne.

W ramach realizacji programu udzielono **1.952** porad telefonicznych i osobistych. Wsparcia psychologicznego na terenie zakładów opieki zdrowotnej udzielono **203** osobom.

IV.3. 6. Program ochrony zdrowia psychicznego oraz wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego i osób z doświadczeniem choroby psychicznej

Liczba zawartych umów: 7

Program realizowany jest we współpracy z organizacjami pozarządowymi i stanowi uzupełnienie świadczeń zdrowotnych finansowanych z NFZ ukierunkowanych na terapię oraz poprawę jakości życia osób z problemami dotyczącymi zdrowia psychicznego.

Cel programu: Wzmacnianie zdrowia psychicznego u osób z grup wysokiego ryzyka, przeciwdziałanie kryzysom psychicznym oraz wykluczeniu społecznemu osób z doświadczeniem choroby psychicznej, a także poprawa jakości życia osób z doświadczeniem choroby psychicznej oraz wsparcie dla ich rodzin i opiekunów. Zakres realizowanych zadań to:

- organizowanie wsparcia środowiskowego – alternatywnego i/lub uzupełniającego w stosunku do psychiatrycznego leczenia stacjonarnego i ambulatoryjnego,
- udzielanie indywidualnego i grupowego wsparcia psychologicznego osobom z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzinom i opiekunom,
- zorganizowanie różnych form zajęć klubowych nakierowanych na rozwój osobisty i aktywizację społeczną (np. arteterapia, choreoterapia, muzykoterapia itp.),
- organizowanie działań integrujących społecznie,
- prowadzenie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego dla osób z problemami zdrowia psychicznego i ich rodzin,

- prowadzenie grup wsparcia dla osób z problemami zdrowia psychicznego oraz ich rodzin i opiekunów,
- prowadzenie edukacji i wsparcia dla rodzin osób z doświadczeniem choroby psychicznej (np. psychoedukacja na temat radzenia sobie z chorobą psychiczną w rodzinie),
- poprawa funkcji poznawczych u osób z doświadczeniem choroby psychicznej i u osób starszych,
- prowadzenie stałej rekrutacji wolontariuszy zainteresowanych współpracą przy programach pomocowych skierowanych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz organizowanie szkoleń dla wolontariuszy,
- organizacja wsparcia psychologicznego dla osób przewlekle i nieuleczalnie chorych (działania prowadzone przez wolontariuszy i psychologa/psychoterapeutę na terenie Kliniki Hematologii Dorosłych i Dolnośląskiego Centrum Onkologii).

W 2010 roku z różnych form pomocy skorzystało ok. **538** osób z zaburzeniami psychicznymi. Większość prowadzonych działań miała charakter kompleksowego i długofalowego wsparcia, z którego beneficjenci programu korzystają w sposób systematyczny.

Dodatkowo w ramach programu wsparciem i opieką wolontariuszy objętych zostało ok. **4500** pacjentów Kliniki Hematologii Dorosłych Akademii Medycznej oraz Dolnośląskiego Centrum Onkologii we Wrocławiu, w tym ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego (psycholog/psychoterapeuta) skorzystało ok. **180** osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego związanego z długotrwałą lub nieuleczalną chorobą.

IV.3.7. Program wsparcia dla osób z problemami psychogeriatrycznymi

Liczba zawartych umów: 1

Cel programu: Poprawa jakości życia osób starszych z zaburzeniami pamięci i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie działań ukierunkowanych na usprawnianie sfery psychofizycznej i aktywizację społeczną odbiorców programu.

Zakres realizowanych zadań:

- organizowanie zajęć edukacyjno-korekcyjnych i integracyjnych dla osób starszych z zaburzeniami pamięci,
- prowadzenie terapii zajęciowej (manualnej, plastycznej, muzycznej),
- prowadzenie ćwiczeń ruchowych ogólnie usprawniających,
- prowadzenie ćwiczeń pamięci w ramach zajęć edukacyjnych,
- organizowanie spacerów i wyjść rekreacyjnych oraz wycieczek,
- umożliwianie osobom starszym branie udziału w imprezach kulturalno-rozrywkowych,
- udzielanie porad socjalnych opiekunom osób z zaburzeniami pamięci.

W 2010r. z pomocy skorzystało **269** osób z zaburzeniami pamięci. Wsparciem objęto również ich rodziny i opiekunów. Program zawiera bogatą ofertę zajęć terapeutycznych dla osób starszych. Rodziny i opiekunowie osób z chorobą Alzheimera, Parkinsona i innymi zaburzeniami związanymi z procesem starzenia są informowani o możliwościach pomocy i wsparcia dla ich podopiecznych.

IV.3.8. Prowadzenie punktu informacyjno – konsultacyjnego oraz udzielanie wsparcia psychiatrycznego osobom doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, ich rodzinom i opiekunom

Liczba zawartych umów: 1

Cel programu: Zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańcom Wrocławia zagrożonym kryzysem lub doświadczającym kryzysu zdrowia psychicznego, poprzez zorganizowanie i udzielanie wsparcia psychologicznego oraz informację i edukację zdrowotną.

Zakres realizowanych zadań to:

- zorganizowanie i prowadzenie ogólnodostępnego punktu informacyjno-konsultacyjnego na terenie placówki medycznej świadczącej usługi z zakresu opieki psychiatrycznej oraz leczenia uzależnień i współuzależnienia,
- udzielanie informacji i specjalistycznych konsultacji o charakterze psychologicznym, terapeutycznym, medycznym i socjalnym, osobom doświadczającym kryzysu (osobistego, rodzinnego, małżeńskiego), w tym: osobom z zaburzeniami psychicznymi, ofiarom przemocy, osobom z problemem uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzinom,
- objęcie osób doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego wsparciem niezbędnym do przezwyciężenia kryzysu i/lub uzyskania motywacji do podjęcia leczenia w specjalistycznej placówce medycznej w ramach ubezpieczenia zdrowotnego,
- udzielanie pomocy w formie:
 - a. działań informacyjno-interwencyjnych prowadzonych w ramach dyżuru specjalistów w punkcie,
 - b. indywidualnych konsultacji psychologicznych, psychiatrycznych, socjalnych, prawnych,
 - c. krótkoterminowych działań terapeutycznych, indywidualnych i grupowych (grupy wsparcia, terapia krótkoterminowa),
- zapobieganie bezpośrednim (np. zaburzenia psychiczne, rozwój uzależnienia od substancji psychoaktywnych) i pośrednim (np. zaburzenia funkcjonowania społecznego, w szczególności rodzinnego) negatywnym skutkom kryzysu zdrowia psychicznego poprzez udzielanie wsparcia psychologicznego i prowadzenie psychoedukacji,
- współpraca z publicznymi i niepublicznymi placówkami opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi, polegająca na wymianie informacji oraz tworzenie i systematyczne uaktualnianie bazy danych dotyczącej oferty pomocy dla mieszkańców Wrocławia doświadczających kryzysu zdrowia psychicznego.

W 2010r. specjaliści przeprowadzili ok. **877** interwencji (bezpośrednio w Punkcie i telefonicznych). Dodatkowo udzielono **36** konsultacji psychiatrycznych, **57** w zakresie spraw socjalnych i **98** w zakresie spraw prawnych. Zorganizowano grupę wsparcia dla kobiet ofiar przemocy domowej, w której aktywnie uczestniczyło **9** kobiet.

Utworzono również bazę danych z informacjami o formach i miejscach pomocy dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, w formie strony internetowej.

W pracach zespołu merytorycznego ds. zdrowia psychicznego uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych, lekarze psychiatry i pracownik MOPS. Podczas 2 spotkań uczestnicy wymieniali doświadczenia i informacje na temat różnorodnych działań na rzecz osób z problemami zdrowia psychicznego oraz ustalano potrzeby mieszkańców Wrocławia na 2011r.

IV.3. 9. Opracowanie i realizacja programu szkoleń dla personelu medycznego oraz opiekunów formalnych i nieformalnych osób przewlekle i nieuleczalnie chorych

Liczba zawartych umów: 1

Cykl szkoleń i warsztatów dla opiekunów formalnych i nieformalnych osób starszych obejmował swym zakresem wybrane zagadnienia z wiedzy medycznej i psychologicznej.

Cele szkoleń:

- zwiększenie kompetencji osób sprawujących opiekę nad osobami w wieku podeszłym,
- bezpośrednie wsparcie merytoryczne opiekunów oraz pomoc w bieżących trudnościach w sprawowaniu opieki,
- poprawa jakości opieki nad osobami niesamodzielnymi,
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

W szkoleniach udział wzięło 20 pielęgniarek, specjalistek w zakresie opieki długoterminowej i 40 opiekunek środowiskowych, pracowników Miejskiego Centrum Usług Socjalnych.

IV.3.10. Wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia w ramach Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie

Wrocławską Sieć Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie tworzy 59 przedszkoli oraz 135 szkół ze wszystkich poziomów nauczania, w tym: 64 szkoły podstawowe, 32 gimnazja, 29 szkół ponadgimnazjalnych i 10 Ośrodków Szkolno - Wychowawczych.

Nadrzędnym celem przedszkoli i szkół promujących zdrowie jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i poprawy zdrowia społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej.

We wszystkich przedszkolach i szkołach należących do sieci powołani zostali koordynatorzy ds. promocji zdrowia. W celu efektywnej współpracy przedszkoli i szkół utworzono 9 zespołów, w pracach których aktywnie uczestniczy ponad 200 nauczycieli. Zespoły koordynatorów spotykają się raz w miesiącu celem omówienia bieżących problemów w realizacji programu. Każda grupa koordynatorów ma do wykonania określone zadania, wynikające z rozpoznanych problemów wychowawczych i zdrowotnych.

IV.3. 11. Koordynacja i monitorowanie działań Wrocławskiego Programu Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie w 2010 roku

Liczba zawartych umów: 1

Celem ogólny: Wychowywanie dla zdrowia poprzez propagowanie zdrowego stylu życia oraz kształtowanie postawy odpowiedzialności za zdrowie własne i innych.

Cele szczegółowe:

- podnoszenie poziomu wiedzy o zdrowiu i jego zagrożeniach,
- kreowanie postaw promujących zdrowy styl życia,
- kształtowanie umiejętności dokonywanie świadomych wyborów prozdrowotnych,
- poprawa jakości życia we wszystkich okresach rozwoju,
- kształtowanie środowiska na potrzeby własne z zachowaniem norm i wartości ekologicznych,
- rozpoznawanie i modyfikowanie czynników ryzyka zagrażających zdrowiu,
- wzmacnianie zdrowia na wszystkich płaszczyznach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej,
- zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia i zapobieganie chorobom.

Cele realizowano poprzez szkolenia, warsztaty umiejętności oraz inne działania, które przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela nr 6

Zrealizowane zadania:	Liczba uczestników
1. Konkursy międzyprzedszkolne i międzyszkolne: - Festiwal Zdrowia, - Międzyprzedszkolny konkurs dla nauczycieli na projekt działań edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia "Tydzień dla zdrowia w moim przedszkolu", - Międzyszkolny Konkurs Wiedzy Ekologicznej, - Międzyszkolny Konkurs Pierwszej Pomocy - Międzyszkolny Konkurs "Bezpieczeństwo na drodze", - Międzyszkolny Konkurs Plastyczny „Radosny Uśmiech, Radosna Przyszłość”, - Międzyszkolny Konkurs „Zawsze zdrowi”, - Turniej wiedzy o AIDS, - Międzyszkolny Konkurs wiedzy o zdrowiu „Zdrowie szansą na sukces”, - Konkurs dla nauczycieli na scenariusz lub grę edukacyjną nt. aktywności ruchowej. - Turniej gier edukacyjnych "Wygraj z AIDS", - Międzyszkolny konkurs plastyczny „Papierosy, alkohol, narkotyki – utracone możliwości”, - Międzyszkolny Konkurs „Czy znasz swoje prawa?”, - Olimpiada wiedzy o AIDS/HIV, - Międzyszkolny konkurs literacki dotyczący problematyki HIV/AIDS, - Konkurs na prezentację komputerowa dotycząca HIV/AIDS.	5 150 uczniów 364 nauczycieli 348 rodziców
2. Imprezy integracyjne: Warsztaty dla uczniów: „Bądź przyjacielem swojego zdrowia”, „Wyścigi na Smoczych Łodziach”; Impreza integracyjno-edukacyjna „Sportowe Mikołajki” „Kraina mlekiem płynąca” Festyny przedszkolne Festyn sportowo-rekreacyjny – gimnazja	635 uczniów 129 nauczycieli 290 rodziców
3. Spotkania, szkolenia dla przedszkolnych i szkolnych koordynatorów ds. promocji zdrowia	320 nauczycieli
RAZEM	5785 uczniów 813 nauczycieli 638 rodziców

IV.3.12. Realizacja we wrocławskich szkołach programów profilaktyki uzależnień, rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Liczba zawartych umów: 1

Cel ogólny: Kształtowanie umiejętności psychospołecznych i postaw zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

- obniżenie skłonności do podejmowania ryzykownych zachowań związanych ze środkami psychoaktywnymi,
- odkłamanie stereotypowych przekonań i mitów wynikających z nadużywania alkoholu,
- ułatwienie identyfikacji problemu wynikającego z życia w rodzinie z problemem alkoholowym,
- kształtowanie postawy asertywnych zachowań wobec osób nakłaniających do zażywania środków psychoaktywnych,
- umacnianie systemu wartości społecznych,
- dostarczenie wiedzy na temat szkód wynikających z używania alkoholu i środków psychoaktywnych.

Tabela nr 7

Zrealizowane programy profilaktyczne i szkolenia	Liczba uczestników
„DEBATA”	1702 uczniów
„NOE”	3169 uczniów
„KOREKTA”	1759 uczniów
„SPÓJRZ INACZEJ”	689 uczniów
Szkolenie dla nauczycieli do realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego „Cukierki”	17 nauczycieli
RAZEM	7 319 uczniów
	17 nauczycieli

IV.3.13. Program szkoleń dla społeczności przedszkolnej i szkolnej z zakresu promocji zdrowia, profilaktyki chorób i uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy i agresji

Liczba zawartych umów: 2

Cel ogólny: pogłębianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień i kształtowanie umiejętności dokonywania zdrowych wyborów.

Cele szczegółowe:

- motywowanie społeczności szkolnej do świadomego wyboru zdrowego stylu życia poprzez działania edukacyjne i informacyjne,

- pomoc psychologiczna i pedagogiczna dla rodziców oraz dla młodzieży, ukierunkowana na kształtowanie umiejętności dokonywania zdrowych wyborów oraz kształtowanie prawidłowych relacji interpersonalnych,
- kształtowanie zachowań prozdrowotnych ukierunkowanych na wszechstronny rozwój ucznia (emocjonalny, intelektualny i fizyczny),
- kształtowanie umiejętności życiowych uczniów potrzebnych do rozwiązywania sytuacji problemowych, radzenia sobie z agresją oraz presją rówieśniczą,
- pogłębianie psychologicznej wiedzy nauczycieli, rozwijanie ich umiejętności wychowawczych oraz potencjału twórczego, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

Tabela nr 8

Zrealizowano zadania	Liczba uczestników
Szkolenia, spotkania, warsztaty dla nauczycieli :	
▪ Szkolenia dla nauczycieli „Metody Ułatwiające diagnozowanie problemów w klasie wychowawczej i konstruowanie programu profilaktyczno-naprawczego”	32
▪ Szkolenie przygotowujące nauczycieli i pedagogów szkolnych do realizacji programu „Domowych detektywów” oraz „Fantastyczne możliwości”	15
▪ Szkolenie dla nauczycieli „Komunikacja interpersonalna w pracy wychowawczej”	50
▪ Szkolenie dla nauczycieli „Godność ucznia, godność nauczyciela. Warsztat zachowań asertywnych dla nauczycieli”	31
▪ Szkolenie dla nauczycieli „Gry i zabawy na lekcje wychowawcze”	28
▪ Szkolenie dla nauczycieli „Konstruktywne rozwiązywanie konfliktów”	48
▪ Szkolenie dla nauczycieli „Ziemniaczki. Warsztaty wspierania rozwoju zdolności twórczych dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym”	15
▪ Warsztaty psychoedukacyjne „Szkoła dla rodziców i wychowawców”	12
▪ Szkolenia dla nauczycieli „Wykorzystywanie seksualne dzieci. Profilaktyka przemocy”	44
▪ Szkolenia dla nauczycieli „Agresja i przemoc w szkole”,	28
▪ Opracowanie scenariuszy zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień.	25
▪ Szkolenia dla nauczycieli z zakresu profilaktyki uzależnień	28
▪ Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji dla kadry pedagogicznej	129
▪ Warsztaty choreoterapii	115
▪ Spotkania dotyczące zagadnień z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki chorób	119
Szkolenia, warsztaty, spotkania, zajęcia, program dla dzieci i młodzieży	
▪ Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji dla młodzieży ze szkół ponadpodstawowych	2600
▪ Zajęcia dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z zakresu profilaktyki uzależnień	809
▪ Zajęcia dla młodzieży „Moje ciało – sterydy i odżywianie”	2371
▪ Program „STOPA”, czyli stop agresji dla młodzieży szkół gimnazjalnych	423
▪ Program edukacyjno-informacyjny dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem od środków odurzających	1847
▪ Program profilaktyczny z zakresu HIV/AIDS, na podstawie warsztatów „Bez ryzyka” dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych	251

▪ Program „Narkotekom mówię NIE” – warsztaty dla uczniów	1151
▪ Program „Gdy odchudzanie staje się chorobą” – warsztaty dla uczniów	1138
▪ Program profilaktyczny „Krasnale”	96
Cykl spotkań z uczniami, rodzicami i nauczycielami pt. „I Ty możesz zostać Mistrzem”	659 uczniów 49 nauczycieli 40 rodziców
Spotkania edukacyjne dla rodziców z zakresu profilaktyki uzależnień	435 rodziców
Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci, nauczycieli i rodziców	13 uczniów 16 nauczycieli 29 rodziców
RAZEM	11 358 uczniów, 784 nauczycieli, 504 rodziców

IV.3.14. Opracowanie i realizacja programu szkoleń z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz przeciwdziałania zagrożeniom zdrowotnym w środowisku nauczania i wychowania

Liczba zawartych umów: 1

Cel programu: Popularyzacja idei niesienia pomocy drugiemu człowiekowi oraz podnoszenie umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Cele szczegółowe:

- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności dzieci, młodzieży i nauczycieli z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,
- podniesienie świadomości środowiska szkolnego i przedszkolnego w tematyce promocji zdrowia i udzielania pierwszej pomocy,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez pracę w kołach zainteresowań z zakresu pierwszej pomocy oraz uczestnictwo w konkursach z pierwszej pomocy,
- kształtowanie postaw odpowiedzialności za zdrowie własne i innych,
- przyjęcie przez dzieci i młodzież idei niesienia bezinteresownej pomocy.

Tabela nr 9

Zrealizowane zadania	Liczba uczestników
Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i bezpiecznych zachowań dla uczniów	535 uczniów
Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i bezpiecznych zachowań dla nauczycieli	410 nauczycieli
Szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy i bezpiecznych zachowań dla personelu opiekuńczego żłobków.	199 nauczycieli/opiekunów
Pokazy z zasad zachowania bezpieczeństwa dla przedszkolaków i uczniów klas I-III	637 dzieci
Międzyszkolne konkursy dla uczniów wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	400 uczniów
Konsultacje merytoryczne z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej	160 nauczycieli
Razem	1572 przedszkolaków / uczniów 769 nauczycieli /opiekunów

IV.3.15. Program edukacji zdrowotnej dla społeczności przedszkolnych i szkolnych, dotyczący zdrowego odżywiania „Smak zdrowia”

Liczba zawartych umów: 1

Cel programu: poprawa zdrowia społeczności przedszkolnych i szkolnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności z zakresu zdrowego odżywiania

Cele szczegółowe:

- profilaktyka chorób cywilizacyjnych oraz zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia, wynikających z niewłaściwego odżywiania,
- podnoszenie jakości oddziaływań wychowawczych oraz prozdrowotnych poprzez wyposażenie nauczycieli i rodziców w podstawową wiedzę nt. zdrowego odżywiania,
- podniesienie poziomu wiedzy uczniów, rodziców i nauczycieli, nt. zdrowego odżywiania i jego roli w profilaktyce chorób cywilizacyjnych,
- ograniczenie dynamicznego wzrostu otyłości i nadwagi u dzieci i młodzieży,
- inicjowanie i wspieranie działań na rzecz zdrowego żywienia,
- rozwijania współpracy między społecznością przedszkolną, szkolną i lokalną w zakresie kształtowania prawidłowych nawyków żywieniowych.

Tabela nr 10

Zrealizowane zadania	Liczba uczestników
Szkolenia z zakresu zdrowego odżywiania dla nauczycieli i wychowawców.	975 nauczycieli
Szkolenia z zakresu zdrowego odżywiania dla uczniów.	3179 uczniów
Szkolenia z zakresu zdrowego odżywiania dla rodziców.	540 rodziców
Przygotowanie i przeprowadzenie konkursu na grę edukacyjną	17 nauczycieli
Pikniki szkolne (wykład specjalisty ds. żywienia, degustacja zdrowej żywności, wystawa „Health Expo”)	750 uczniów
Konkurs na realizację szkolnego programu promocji zdrowia w zakresie zbilansowanej diety i aktywności fizycznej, spełniający założenia ogólnopolskiego programu „Trzymaj formę!”	20 nauczycieli
Zorganizowanie i przeprowadzenie konferencji rozpoczynającej i kończącej program „Smak Zdrowia”	380 nauczycieli
Wsparcie merytoryczne szkolnych kampanii zdrowotnych nt. zdrowego odżywiania	3855 uczniów
Współpraca z agentami sklepików.	44 agentów
Razem	7 784 uczniów 1 392 nauczycieli 540 rodziców 44 agentów

Program Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie realizowany w roku 2010 wniósł istotny wkład w funkcjonowanie i rozwój społeczności przedszkolnych oraz szkolnych. W roku 2010 w działaniach realizowanych w ramach programu, prowadzonych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, łącznie wzięło udział **39 319** osób.

Prowadzone działania:

- umożliwiły wszechstronną edukację prozdrowotną dzieci i młodzieży,
- motywowały dzieci, młodzież i dorosłych do zdrowego stylu życia oraz pozwoliły stworzyć realne i atrakcyjne możliwości dokonywania zdrowych wyborów,
- wyposażyły uczestników w wiedzę i umiejętności, niezbędne do podejmowania wyborów dla poprawy własnego zdrowia oraz poprawy i ochrony środowiska fizycznego,
- przyczyniły się do rozwoju potencjału fizycznego, psychicznego i społecznego uczniów oraz wzmocnienia ich poczucia własnej wartości,
- umożliwiły przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy i agresji oraz antyspołecznym zachowaniom dzieci i młodzieży,
- podniosły jakość oddziaływań wychowawczych dzięki wyposażeniu nauczycieli i rodziców w podstawowe umiejętności interpersonalne oraz wiedzę psychologiczną.

Wspieranie działań w zakresie ochrony zdrowia w ramach Programu Wrocławskiej Sieci Przedszkoli i Szkół Promujących Zdrowie przyczyniło się do budowania społeczeństwa dokonującego świadomych i odpowiedzialnych wyborów w zakresie własnego zdrowia i bezpieczeństwa społecznego.

IV.3.16. Stacjonarna opieka hospicyjna dla dorosłych

Liczba zawartych umów: 1

Rozpoczęta w 2008 r. rozbudowa obiektu Konwentu OO. Bonifratrów we Wrocławiu przy ul. Poświęckiej 8, w którym prowadzone jest Hospicjum dla Dorosłych przyczyniła się do zwiększenia liczby miejsc w hospicyjnej opiece stacjonarnej.

W roku 2010 zakontraktowano z NFZ **14** łóżek. Utworzono ośrodek szkoleniowy przygotowany do realizacji zadań dydaktycznych.

IV.3.17. „Realizacja działań profilaktycznych zachowań ryzykownych (uzależnień, żebractwa, prostytucji nieletnich) w ramach realizacji Programu zapobiegania zachowaniom ryzykownym dzieci i młodzieży FALOCHRON”

Celem głównym zadania było przeciwdziałanie ryzykownym działaniom dzieci i młodzieży (m.in. uzależnień, żebractwa, prostytucji nieletnich) poprzez kształtowanie umiejętności psychospołecznych.

Celami szczegółowymi zadania były:

- pilotażowe wdrożenie modelu działań profilaktycznych zachowań ryzykownych FALOCHRON, dostosowanych do możliwości i potrzeb młodzieży gimnazjalnej, ponadgimnazjalnej i przeprowadzenie we współpracy z wybranymi placówkami oświatowymi działań:
- przeprowadzenie warsztatu „Miłość, seks, pornografia... i co dalej?”, którego celem było pokazanie konsekwencji utożsamiania seksu z miłością, przekazanie wiedzy dotyczącej zasad budowania trwałego związku, zapoznanie uczestników warsztatów ze skutkami manipulacji, stosowanej przez media i grupy przestępcze w związku z seksualnością, skutkami

przemocy seksualnej, przedstawienie zagrożeń związanych z oglądaniem pornografii; przeprowadzono **30** sesji tego warsztatu - łącznie **90** godzin lekcyjnych; w warsztacie wzięło udział **598** osób;

- warsztaty „Rodzina cooltowy falochron”, których celem było pokazanie wartości rodziny, kształtowanie dojrzałych postaw wobec rodziny, zwiększenie kompetencji do budowania zdrowej rodziny, zapoznanie z zasadami budowania trwałego związku, ukazanie warunków skutecznej komunikacji w rodzinie; przeprowadzono 12 sesji tego warsztatu - łącznie **36** godzin lekcyjnych; w warsztacie wzięło udział **237** osób;
- **105** osób wzięło udział w obu warsztatach: „Miłość, seks, pornografia... i co dalej?” oraz „Rodzina – cooltowy falochron”;

Cel długofalowym projektu było upowszechnienie wypracowanego modelu wśród rodziców i opiekunów oraz instytucji i organizacji zajmujących się nauką i wychowaniem młodzieży.

Zadanie realizowane było od 10.09.2010 r. do 22.12.2010 r.

IV.3.18. Pozostałe projekty

- **Zabezpieczenie sanitarne dla wrocławian, uczestników pieszej pielgrzymki na trasie Wrocław – Częstochowa**

Liczba zawartych umów: 1

Celem zadania było zpieczenie podstawowych potrzeb sanitarnych mieszkańców Wrocławia, uczestników XXX Pieszej Pielgrzymki Wrocławskiej na Jasną Górę. Z realizacją zadania wiąże się kształtowanie pozytywnego obrazu pielgrzymki, ochrona mijanych miejscowości i terenów zielonych przed zanieczyszczeniem. Działania obejmowały rozstawianie podczas postoi oraz w miejscach noclegu urządzeń sanitarnych, przejazd samochodu serwisowego przez całą trasę pielgrzymki, zorganizowanie zabezpieczenia medycznego.

- **Rozwiązywanie problemów uzależnień poprzez formy mające działanie terapeutyczne**

Liczba zawartych umów: 1

W 2010 roku realizowano zadanie dotyczące zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem uzależnień, poprzez formy mające działanie terapeutyczne, gry, zabawy, czytanie i inscenizowanie bajek, śmiech, słuchanie muzyki relaksacyjnej.

Udział wzięło **1000** uczestników, zadania były przeprowadzane na wrocławskich podwórkach.

- **Profilaktyka uzależnień w spektaklach teatralnych**

Liczba zawartych umów: 3

Cel programu :

Zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży poprzez działania artystyczne umożliwiające aktywizację, samorealizację, rozwój osobisty oraz kształtowanie postaw prospołecznych.

W realizacji programu bezpośrednio wzięło udział **186** dzieci i młodzieży. Spektakle obejrzało **2600** uczniów z wrocławskich szkół wszystkich poziomów nauczania.

- **Organizacja i przeprowadzenie finału konkursu Tato Roku 2010 – V edycji ogólnopolskiej**

Finał konkursu TATO ROKU 2010 ma na celu pogłębienie w społeczeństwie świadomości roli ojca w rodzinie, promowanie dobrych wzorców i ideałów dla młodzieży, a samym ojcom dostarcza motywacji do tworzenia własnego wizerunku dobrego męża i opiekuńczego rodzica. Wydarzenie przyczynia się do budowania pozytywnych relacji rodzinnych i małżeńskich oraz promuje akcję zapobiegania konfliktom, promowania postaw prozdrowotnych i abstynencyjnych.

W ramach zadania zorganizowano koncert finałowy 19.06.2010r. we wrocławskim Ogrodzie Botanicznym, podczas którego zostały wręczone nagrody ojcom, reprezentującym wzorcową postawę w środowisku rodzinnym i społecznym, będącym autorytetami oraz przedstawiającym świat wartości, na którym może się wzorować młody człowiek. Wydarzenie miało około **2000** odbiorców.

IV.4. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem

Centrum Integracji Społecznej współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Przeciętnie raz na kwartał Centrum organizowało spotkania w ramach nieformalnej inicjatywy "Partnerstwo dla zatrudnienia", której celem jest dostosowanie szkoleń osób bezrobotnych do potrzeb pracodawców. W 2010 roku zorganizowano spotkanie dn. 21 maja, poświęcone rozwojowi idei spółdzielczości socjalnej we Wrocławiu. Jego osią była prezentacja wniosków płynących ze zorganizowanego przez Centrum Integracji Społecznej seminarium szkoleniowego „Źródła finansowania podmiotów ekonomii społecznej”, które odbyło się w dniach 6-7 maja 2010.

Z Stowarzyszeniami Abstynenckimi podjęto współpracę w zakresie rekrutacji do projektów osób uzależnionych od alkoholu, po terapii odwykowej. Stowarzyszenia Abstynenckie korzystały w 2010 r. dwukrotnie z dostępu do sal Centrum, organizując czas wolny dla uczestników Centrum oraz podopiecznych Klubów Abstynenta.

Kontynuowano również nieformalną współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji i rekrutacji do projektów „Droga do zatrudnienia”, „Praca na własny rachunek”, „Moda na pracę”, „Wrocławski Klub Kompetencji” – przekazano materiały informacyjno-promocyjne dotyczące ww. projektów.

Z kilkoma organizacjami pozarządowymi podpisano porozumienia na wykonywanie prac społecznie użytecznych osób skazanych, kierowanych przez Sądy Rejonowe we Wrocławiu.

IV.5. Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i krajoznawstwa

IV.5.1. Działania na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu mieszkańców Miasta, w tym osób niepełnosprawnych oraz ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży

- W 2010 roku odbyły się 18 Otwarte Mistrzostwa Wrocławia jako całoroczny cykl zawodów w 25 dyscyplinach sportowych, dla około **40.000** mieszkańców Wrocławia i okolic. Najbardziej popularne dyscypliny to siatkówka i siatkówka plażowa, koszykówka, biegi długie oraz piłka nożna.
- Sport osób niepełnosprawnych – zajęcia szkoleniowo-treningowe i imprezy sportowe realizowane w formie wspierania finansowego organizacji pozarządowych. W 2010 roku wsparto 4 kluby prowadzące zajęcia i 6 imprez dla osób niepełnosprawnych.
- Wsparto działanie na rzecz osób ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zlecenie realizacji programu Trener Osiedlowy. Program polega na organizacji imprez oraz zajęć sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży spędzających czas wolny na szkolnych i osiedlowych boiskach oraz terenach zielonych. Poprzez obecność Trenera Osiedlowego dbano o bezpieczeństwo uczestników czego efektem był brak zagrożeń patologicznych w miejscach gdzie działał trener. W 2010 roku na wytypowanych boiskach zajęcia prowadziło **47** trenerów osiedlowych. Co roku program przyciąga około **200 tysięcy** dzieci i młodzieży biorących czynny udział w zajęciach i imprezach sportowo-rekreacyjnych.

IV.5.2. Działania w zakresie tworzenia i doskonalenia systemu szkolenia sportowego w różnych dyscyplinach sportu, ze szczególnym uwzględnieniem zespołowych gier sportowych

Basketmania i Footballmania – to nazwy miejskich programów sportowych, które zostały stworzone na potrzeby wykorzystania sprzyjających okoliczności rozwoju koszykówki i piłki nożnej we Wrocławiu (przyznanie Polsce organizacji Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn „Eurobasket 2009” oraz Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Mężczyzn „Euro 2012™”). Programy realizowane były na przestrzeni roku szkolnego (od września do czerwca), gdzie głównym podmiotem zainteresowania była wrocławska młodzież szkolna. Realizatorami zadania były wrocławskie kluby koszykarskie oraz piłkarskie.

IV.5.3. Działania mające na celu równomierny rozwój sportu, na obszarze Miasta Wrocławia

Wspierano działania mające na celu równomierny rozwój sportu na obszarze miasta Wrocławia – głównie poprzez dofinansowanie działań sportowo-rekreacyjnych na peryferiach Wrocławia prowadzonych przez Zrzeszenie Młodzieżowych Organizacji i Związków Sportowych Wrocław im. Ryszarda Ignatowicza. Ma temu służyć również kontynuacja ubiegłorocznego wrocławskiego programu Parafialnego Animatora Sportu.

IV.5.4. Tworzenie warunków pozwalających na osiągnięcie wysokiego poziomu sportowego, zwłaszcza w rywalizacji sportowej dzieci i młodzieży

- Młodzieżowe Centra Sportu (MCS) – program był realizowany w formie wspierania finansowego szkolenia sportowego dzieci i młodzieży uzdolnionej (w kategoriach; żak, orlik, młodzik, junior młodszy, junior i młodzieżowiec) w ramach sekcji sportowych w różnych dyscyplinach, które osiągnęły punktowane wyniki w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego (minimum 10 pkt. – średnia z ostatnich trzech lat. Dofinansowanie otrzymało 45 Centrów, prowadzonych przez 22 kluby sportowe.
- Grupy Szkolenia Podstawowego (GSP) – program realizowany w formie wspierania finansowego obejmującego przede wszystkim kluby sportowe osiągające wyniki od 1 do 9 punktów w Ogólnopolskim Systemie Sportu Młodzieżowego, jak również te które nie osiągają punktowanych wyników sportowych oraz nie uczestniczą w zawodach w Ogólnopolskim Systemie Współzawodnictwa dzieci i młodzieży. Dofinansowywano szkolenia w klubach, programy uaktywnienia sportowego. Wsparciem objęto kilka tysięcy dzieci i młodzieży z 34 wrocławskich klubów sportowych.

IV.5.5. Młodzieżowe Centra Sportu

- Młodzieżowe Centrum Sportu Wrocław stworzyło Bank Informacji Sportowej oraz Internetowy System Rezerwacji Obiektów. Dzięki opracowanym bazom danych możemy znaleźć zarówno informacje dotyczące możliwości uprawiania sportu we Wrocławiu w 47 dyscyplinach oraz ofertę szkoleniową 257 wrocławskich klubów sportowych jak i dostępność bazy sportowej będącej w gestii Młodzieżowego Centrum Sportu Wrocław.
- Zorganizowano we współpracy z WTWK Partynice piknik rodzinny pod nazwą Wielka Majówka oraz wsparto organizację IV Otwartych Mistrzostw Dolnego Śląska oraz Międzynarodowych Zawodów Kwalifikacyjnych do Mistrzostw Polski w jeździe w stylu western (na terenie WTWK Partynice).

IV.5.6. Wspieranie organizacji imprez i widowisk sportowych

- Imprezy sportowe – zadanie było realizowane w formie udzielania dotacji organizacjom pozarządowym, które przeprowadzały zawody i imprezy sportowe, sportowo-rekreacyjne. Dofinansowano około **100** projektów o zróżnicowanym poziomie sportowym i organizacyjnym (od małych imprez sportowo-rekreacyjnych do Mistrzostw Polski, Europy, Świata i wielkich imprez masowych krajowych i międzynarodowych) np. Międzynarodowy Turniej Szermierczy „Challenge Wratislavia”, Maraton Pływacki o Puchar Wrocławia, Międzynarodowe Zawody Pływackie „Memoriał Marka Petruszewicza”.
- Imprezy systemowe - realizowane w formie wsparcia finansowego konkretnych przedsięwzięć, przeprowadzanych przez organizacje pozarządowe, o charakterze systemowym i całorocznym np. Kalendarza Imprez Wrocławskiego Szkolnego Związku Sportowego dla wrocławskiej

młodzieży szkolnej tj. Igrzyska, Gimnazjada i Licealiada oraz Akademickich Mistrzostw Wrocławia – Liga Międzyuczelniana. Realizatorami zadania byli Wrocławski Szkolny Związek Sportowy i Klub Środowiskowy Akademickiego Związku Sportowego.

- Prestiżowe imprezy sportowe o zasięgu międzynarodowym:
 - Dwu-mecz Ligi Światowej w siatkówce mężczyzn Polska-Argentyna,
 - Mistrzostwa Świata w Akrobatyce Sportowej „Wrocław 2010”,
 - Puchar Świata w Skokach na Trampolinie i Ścieżce „Wrocław 2010”.

IV.5.7. Działania związane z poprawą bezpieczeństwa mieszkańców Miasta w trakcie imprez sportowych i na obiektach sportowych

Zgodnie z zapisami w umowach zapewnienie bezpieczeństwa w trakcie imprez sportowych i na obiektach sportowych leży pod stroną organizacji pozarządowych realizujących zadania. Miasto sprawowało nadzór nad prawidłową realizacją szczególnie tych imprez, bądź zajęć, w których udział brała duża liczba uczestników.

IV.5.8. Wykorzystanie walorów sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i krajoznawczych rzeki Odry

Zorganizowano otwarcie i zamknięcie sezonu wodniackiego na Odrze oraz zamknięcie sezonu na Szlaku Gondoli. Współorganizowano Dni Odry. Ponadto wsparto organizację regat żeglarskich w klasie Optimist.

IV.5.9. Wspieranie organizacji imprez krajoznawczych i rekreacyjnych na terenie Miasta

- Zadanie realizowane poprzez wsparcie organizacji pozarządowych, które zorganizowały m. in. cykl imprez żeglarskich sportowo-rekreacyjnych, wycieczki integracyjne i zajęcia treningowo-rekreacyjne dla niepełnosprawnych, zajęcia bowningowe.
- Ponad to przez cały rok funkcjonowała Zabytkowa Linia Tramwajowa (na trasie pl. Teatralny – Hala Stulecia), grany był hejnał miasta Wrocławia z wieży Ratusza, rozbudowano serwis internetowy www.rekreacja.wroc.pl.

IV.5. 10. Peleton rowerowy - „od stadionu do stadionu” w ramach kampanii IV Wrocławskie Dni Promocji Zdrowia

Celem zadania było propagowanie turystyki rowerowej i aktywnego spędzania wolnego czasu wśród Wrocławian, ze szczególnym uwzględnieniem osób z istniejącym czynnikiem ryzyka chorób sercowo-naczyniowych oraz promocja Wrocławia jako miejsca rozrywek EURO 2012.

W ramach zadania zorganizowano peleton rowerowy na trasie: Stadion Lekkoatletyczny AWF-Stadion na Maślicach oraz przygotowano piknik na zakończenie wyścigu, na terenie przylegającym do nowo budowanego stadionu

na Maślicach. W peletonie wzięło udział **172** rowerzystów, natomiast liczba uczestników pikniku powiększyła się do **232** osób, o dzieci występujące w części artystycznej oraz ich opiekunów. Podczas imprezy uczestnicy mieli możliwość skorzystania ze znakowania swoich rowerów przeprowadzonego przez Komisariat Policji Wrocław-Fabryczna oraz oglądnąć pokaz jazdy ekstremalnej na rowerach. Ponadto dla uczestników peletonu zorganizowano zwiedzanie budowy stadionu oraz terenów przyległych. W ramach pikniku uczestnikom zapewniono gorący posiłek regeneracyjny oraz zorganizowano występy artystyczne dzieci z zaprzyjaźnionych szkół i przedszkola.

IV.5. 11. Wrocławianie na polanie

W ramach projektu współpracowano z dwiema organizacjami pozarządowymi. W ramach współpracy stowarzyszenia włączyły się w utrzymywanie czystości „polan rekreacyjnych” oraz w organizację akcji na terenie parku Tołpy, co wiązało się z wspieraniem rozwoju społeczności lokalnej na osiedlu z największą we Wrocławiu gęstością zaludnienia – Ołbinie.

IV.5. 12. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie ferii letnich i zimowych

Wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży wraz z programem zachowań prozdrowotnych dot. m.in. profilaktyki uzależnień – ZIMA W MIEŚCIE 2010

Zadanie adresowane było do dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponad gimnazjalnych uczęszczających do wrocławskich szkół, lub mieszkających we Wrocławiu. Z wypoczynku skorzystało ogółem **875** uczestników.

Udzielono dotacji **17** – stu organizacjom pozarządowym w kwocie **137.620 zł**. Średni koszt na jednego uczestnika wyniósł ok. **227,09 zł**, zaś średni koszt dotacji na jednego uczestnika wynosił ok. **157,28 zł**.

Organizacja wypoczynku zimowego dla dzieci i młodzieży ZIMA W MIEŚCIE pozwoliła zagospodarować czas wolny od szkoły dzieciom i młodzieży zapewniając im bezpieczne i atrakcyjne półkolonie we Wrocławiu. Umożliwiono uczestnikom poznanie atrakcyjnych form spędzenia czasu wolnego poprzez wspólne zajęcia, wyjścia i wycieczki po Wrocławiu i okolicach. Poprzez organizowane w ramach półkolonii zajęcia dzieci i młodzież mogły poznać atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu, rozwinąć swoje zainteresowania i zdolności. Wspólne spotkania pozwoliły na zawieranie przyjaźni i budowanie relacji interpersonalnych.

Ponadto dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach promujących zachowania prozdrowotne, dotyczące m.in. profilaktyki uzależnień.

LATO W MIEŚCIE 2010 - Wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży wraz z programem zachowań prozdrowotnych dot. m.in. profilaktyki uzależnień.

Kwota dotacji ogółem – **213.325,00 zł**.

Do konkursu przystąpiły 24 organizacje pozarządowe, w efekcie wypoczynek letni w mieście w roku 2010 zorganizowało **12** organizacji.

Z półkolonii dofinansowanych przez Gminę Wrocław skorzystało **1.144** dzieci i młodzieży z wrocławskich szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, mieszkających we Wrocławiu.

Koszt całkowity przypadający na 1- go uczestnika wyniósł **256,80 zł.**

Dotacja (średnie dofinansowanie na 1 os.) : **186,47** na osobę.

Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży LATO W MIEŚCIE pozwoliła zagospodarować czas wolny od szkoły dzieciom i młodzieży zapewniając im bezpieczne i atrakcyjne półkolonie we Wrocławiu. Umożliwiono uczestnikom poznanie atrakcyjnych form spędzenia czasu wolnego poprzez wspólne zajęcia, wyjscia i wycieczki po Wrocławiu i okolicach. Organizowane w ramach półkolonii zajęcia pomagały dzieciom i młodzieży rozwijać swoje zainteresowania i zdolności, wspólne spotkania pozwoliły na zawieranie przyjaźni i budowanie relacji interpersonalnych.

Ponadto dzieci i młodzież uczestniczyły w zajęciach promujących zachowania prozdrowotne, dotyczące m.in. profilaktyki uzależnień oraz sportowo – rekreacyjne, plastyczne, muzyczne, literackie, gry i zabawy dydaktyczne, konkursy, wycieczki rowerowe i kajakowe, działalność twórcza, grafika, ceramika, warsztaty taneczne, spacer po Wrocławiu, zwiedzanie muzeów, parków rozrywki.

WYJAZDOWE LATO 2010 - Wyjazdowy wypoczynek dzieci i młodzieży.

Do dwóch konkursów zostało złożonych łącznie 91 ofert, natomiast podpisanych zostało **48** umów

Kwota dotacji - **820.681 zł.**

Ilość dzieci biorących udział w wypoczynku – **4.998 osób.**

Średnia kwota dofinansowania na 1 dziecko – **164,20 zł.**

Koszt całkowity przypadający na 1- go uczestnika wyniósł **890,70 zł.**

Kolonie i obozy miały miejsce w miejscowościach nadmorskich oraz w górach.

W ramach wypoczynku były zaplanowane m.in. następujące zajęcia: edukacyjne proekologiczne i prozdrowotne, zdrowego odżywiania, profilaktyki antyalkoholowej, zajęcia koszykarskie, lekkoatletyczne, taneczne, na siłowni, gry bilardowe, tenis stołowy, wycieczki statkiem wodnym i tramwajem wodnym, obozy żeglarskie, windsurfingowe i wędrówne.

IV.5. 13. Zadania związane z realizacją przygotowań do EURO 2012

W 2010 roku przy współpracy z Convention Bureau Wrocław realizowano następujące zadania związane z realizacją zadań związanych z EURO 2012:

- Występowanie ze strony Miasta Wrocławia w roli eksperta lokalnego ds. zakwaterowania na UEFA EURO 2012™ oraz udział w spotkaniach z ekspertami UEFA, przedstawicielami spółki EURO 2012 Polska i PL.2012;
- Stały monitoring istniejącej bazy noclegowej we Wrocławiu i na terenie regionu w odległości do 2 godzin jazdy od stadionu do danego obiektu hotelowego poprzez cykl wizytacji i spotkań w obiektach noclegowych, kontakt telefoniczny, kontakt mailowy;
- Bieżąca weryfikacja i aktualizacja dokumentacji dotyczącej nowych inwestycji hotelowych we Wrocławiu i regionie pod kątem potrzeb kibiców i UEFA Family

podczas Turnieju poprzez ujęcie w tabele sumaryczne i szczegółowe najważniejszych informacji dot. poszczególnych obiektów;

- Stały kontakt z przedstawicielami UEFA, EURO 2012 Polska oraz PL.2012 oraz przygotowywanie raportów, dokumentów i prezentacji na potrzeby tych instytucji. Wsparcie agencji TUI w procesie kontraktowania pokoi na potrzeby UEFA Family;
- Zorganizowano cykl spotkań z przedstawicielami branży hotelarskiej z Wrocławia i regionu (luty, październik, grudzień 2010r.);
- Kontakt z dziennikarzami i innymi podmiotami zainteresowanymi bazą noclegową na potrzeby Turnieju, m.in. poprzez konferencje prasowe, przekazywanie informacji drogą telefoniczną, mailową;
- Wizyty i utrzymywanie stałego kontaktu z przedstawicielami nowych inwestycji oraz nowopowstających jak i modernizowanych obiektów hotelowych we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku;
- Kontynuacja procesu kontraktowania pokoi dla UEFA Family podczas Turnieju (współpraca oraz wsparcie dla Agencji ds. Zakwaterowania TUI)
- Bieżąca aktualizacja bazy obiektów niekategoryzowanych, tzw. zakwaterowanie alternatywne, np. akademiki i hostele) pod kątem potrzeb kibiców odwiedzających Wrocław i region;
- Opracowanie dokumentu opisującego potencjał hotelowy Wrocławia i Dolnego Śląska pod kątem UEFA EURO 2012™ (w formie drukowanej i elektronicznej);
- Przygotowanie broszury (w polskiej i angielskiej wersji językowej) zawierającej opis istniejących i nowopowstałych inwestycji hotelowych;
- Przygotowanie prezentacji multimedialnych o potencjale noclegowym pod kątem kibiców i UEFA Family na potrzeby Turnieju.

Współpraca z Convention Bureau Wrocław w 2010r. doprowadziła do zakontraktowania 100% pokoi wymaganych na potrzeby UEFA Family co realizuje nasze zobowiązania i gwarancje w tym obszarze.

IV.6. Bezpieczeństwo i porządek publiczny

IV.6.1. Realizacja Programu poprawy bezpieczeństwa we Wrocławiu

- Z zakresu profilaktyki i informacji o destrukcyjnej działalności sekt, niektórych ruchów religijnych i pseudoreligijnych. W ramach realizacji podpisano umowy z jednym wykonawcą. Celem działań było prowadzenie ośrodka informacji o nowych ruchach religijnych i sektach, który miał za zadanie gromadzić, udzielać, analizować informacje o działalności sekt oraz udzielać pomoc psychologiczną i pedagogiczną wraz z profilaktyką w przedmiotowym temacie. Zadanie to zostało zrealizowane bardzo dobrze. Swoim przedsięwzięciem, realizator zadania dotarł do **ok. 750** osób.
- Z zakresu zorganizowania i prowadzenia cyklicznych zajęć sportowych, kulturalnych i artystycznych dla dzieci i młodzieży. W ramach realizacji

podpisano umowy z kilkoma organizacjami. Celem zadania było przeprowadzenie działań, które pozwolą na zapewnienie dzieci i młodzieży z terenu Wrocławia spędzenia czasu wolnego w sposób zorganizowany oraz nauczą dzieci i młodzież zachowań społecznych i bezpiecznych. Realizatorzy zapewnili dzieciom i młodzieży zajęcia pozalekcyjne o różnym charakterze: zajęcia sportowe, dydaktyczne, artystyczne oraz wycieczki a także zajęcia z pierwszej pomocy przedmedycznej. W zajęciach brało udział ponad **1200** dzieci i młodzieży.

- Z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenach nadodrzańskich oraz na terenie pozostałych akwenów Gminy Wrocław. Realizatorem zadania zostało Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Polegało na zorganizowaniu patroli wodnych, prewencyjnych na terenie wrocławskiego odcinka Odry w okresie wakacji oraz w okresach korzystania przez mieszkańców z terenów przyrzecznych w pozostałych miesiącach. Zadanie zostało w pełni zrealizowane.

IV.6.2. Realizacja zadania „Kobieta bezpieczna”

W ramach zadania przeprowadzone zostały zajęcia ruchowe z elementami samoobrony, wykłady oraz spotkania dyskusyjne, warsztaty z nauki asertywności, szkolenia psychologiczne oraz z udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej. Skutkiem była poprawa bezpieczeństwa kobiet ze szczególnym uwzględnieniem kobiet doświadczonych przemocą w rodzinie. Podniesienie sprawności fizycznej oraz nauka podstawowych technik samoobrony, podniesienie poziomu samooceny kobiet, poprawa pewności siebie, poszerzenie wiedzy z zakresu przysługujących praw osobom zagrożonym przemocą, nabycie umiejętności stosowania technik asertywnych, edukacja społeczeństwa w zakresie postawy obywatelskiej świadków przestępstw. Zadanie objęło swoim zasięgiem **90** osób.

IV.7. Edukacja

W 2010 roku średni koszt dofinansowania Gminy Wrocław przy realizacji zadań z zakresu edukacji wyniósł **37,60 zł/uczestnika**.

IV.7.1. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży

Kontynuacja zadań rozpoczętych w roku 2009:

Cel realizacji zadania - wspieranie projektów edukacyjnych, wykraczających poza statutowe zadania szkoły (w tym podnoszenie aspiracji edukacyjnych dzieci i młodzieży, edukacja europejska, wzmacnianie postaw pro-obywatelskich, kształtowanie kreatywności i umiejętności interaktywnych, promowanie liderów młodzieżowych podejmujących inicjatywy na rzecz społeczności lokalnych, kształcenie wolontariuszy na liderów młodzieżowych grup rówieśniczych, promocja aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - wolontariatu, wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów zaniedbanych edukacyjnie).

12 umów na realizację projektów w okresie 01.01.2010 – 30.06.2010, w tym:

1. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Zajęcia Pozalekcyjne Dla Dzieci I Młodzieży W Stowarzyszeniu Przyjaciół Szkoły Przy SP Nr 19" – realizacja zajęć artystyczno - plastycznych, logopedycznych, komputerowych, teatralnych, zajęć zespołu wokalnoinstrumentalnego, gier i zabaw sportowych.
2. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży - PRIMO LOCO - zajęcia pozalekcyjne według programu innowacyjnego Małgorzaty Włodarczyk „Stymulowanie wszechstronnego rozwoju dziecka w klasach młodszych” dla uczniów klas I-III w Szkole Podstawowej Nr 63 we Wrocławiu.
3. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży - Forum Młodych Liderów 4 – warsztaty dla młodzieży - liderów społecznych.
4. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży. WARSZTATY EMSA Moja Natura Moja Architektura 2009/2010 – projekt skierowany do podopiecznych świetlic środowiskowych.
5. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży (Kontynuacja Programu Zajęcia Popularyzujące Polskie Tradycje I Obyczaje Dolnego Śląska "Dom Polski I Rok Polski"- V Edycja).
6. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Na Harcerskich Ścieżkach" – kontynuacja projektu z roku 2008/2009.
7. PRZECIW SZAROŚCI 2009/2010 – projekt adresowany do liderów-harcerzy - kontynuacja projektu z roku 2008/2009.
8. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Odnaleźć Siebie. Tutoring W Gimnazjum Nr 8" - Tutoring to projekt mający na celu pomoc uczniom w odkryciu i określeniu własnych możliwości w zakresie uzdolnień, potencjału, uwarunkowań psychofizycznych i społecznych przy użyciu metody tutoringu (metoda indywidualnej pracy z uczniem opierająca się na regule mistrz - uczeń); Tutoring to m.in. zbudowanie mocnych relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami, opartych na zaufaniu; pomoc uczniom wrocławskich gimnazjów w adaptacji szkolnej, wzmocnienie motywacji do nauki.
9. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Dialogi Na Cztery Nogi" - zajęcia dla osób niepełnosprawnych, podopiecznych HANDICAP Stowarzyszenia Na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych Dziecka O Obniżonej Sprawności, w formie aktywnych zajęć warsztatowych.
10. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży Odyseja Umysłu we Wrocławiu – projekt realizowany w ramach międzynarodowego programu edukacyjnego Odyseja Umysłu.
11. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Wyroby Rodzinne" – zajęcia edukacyjno – warsztatowe oraz plenerowe realizowane w muzeach i kościołach wrocławskich dla uczniów szkół podstawowych.
12. Edukacja Alternatywna Dzieci i Młodzieży "Pogotowie Uczniowskie" – projekt skierowany do dzieci zagrożonych wykluczeniem z systemu edukacji a tym samym zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Łączna liczba uczestników zadania – **3.716.**

Zadania rozpoczęte w 2010 roku:

Wsparcie tutoringu opiekuńczego we wrocławskich gimnazjach w roku szkolnym 2010-2011

Cel realizacji zadania - przygotowanie wybranych nauczycieli do nowatorskiej pracy z młodzieżą oraz do zmiany relacji pomiędzy uczniem i nauczycielem w ramach tutoringu opiekuńczego we wrocławskich gimnazjach.

Umowa zawarta z Towarzystwem Edukacji Otwartej z siedzibą we Wrocławiu przy ul. Robotniczej 36-38 - w ramach realizacji zadania dofinansowaniem objęto wspomaganie **106** nauczycieli tutorów (szkolenia oraz konsultacje) zatrudnionych w 18 wrocławskich gimnazjach prowadzonych przez Miasto Wrocław. Tutorzy objęli opieką ok. **1.000** uczniów. Tutoring to projekt mający na celu pomoc uczniom wrocławskich gimnazjów w odkryciu i określeniu własnych możliwości w zakresie uzdolnień, potencjału, uwarunkowań psychofizycznych i społecznych przy użyciu metody tutoringu (metoda indywidualnej pracy z uczniem opierająca się na regule mistrz - uczeń). Tutoring to m.in. zbudowanie mocnych relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami, opartych na zaufaniu; pomoc uczniom wrocławskich gimnazjów w adaptacji szkolnej, wzmocnienie motywacji do nauki.

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

Cel realizacji zadania - organizacja zajęć rozwijających zainteresowania i wyrównujących szanse edukacyjne oraz zaspokajających potrzebę aktywnego spędzania wolnego czasu dzieci i młodzieży z zakresu edukacji alternatywnej ze szczególnym uwzględnieniem zajęć rozwijających zdolności z przedmiotów ścisłych.

Adresatami zadania były dzieci i młodzież w wieku szkolnym (do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, z wyłączeniem szkół policealnych), mieszkająca lub ucząca się we Wrocławiu. Realizacja zadań odbywała się w czasie wolnym jako cykliczne zajęcia dodatkowe (pozaekcyjne) wykorzystujące aktywne formy i metody pracy.

6 umów na realizację projektów w okresie 01.10.2010 – 22.12.2010, w tym:

1. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. „Z matematyką za pan brat” - cykl otwartych imprez popularnonaukowych (jedna miesięcznie) dla wszystkich typów szkół miasta Wrocławia stanowiących inspirację dla działalności kółek matematycznych w szkołach i stanowiących platformę nawiązania współzawodnictwa i wymiany wiedzy między uczniami oraz współpracy i wymiany doświadczeń między nauczycielami matematyki.
2. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży- Zajęcia pozaekcyjne dla dzieci i młodzieży - realizacja zajęć artystyczno - plastycznych, logopedycznych, komputerowych, teatralnych, zajęć zespołu wokalnoinstrumentalnego, gier i zabaw sportowych skierowanych do uczniów Szkoły Podstawowej Nr 19 we Wrocławiu.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży - Forum Młodych Liderów 5 - warsztaty dla młodzieży - liderów społecznych.
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. MATRIX 3. - zajęcia pozaekcyjne rozwijające pamięć, sprawność umysłową i wyobraźnię przestrzenną skierowane do dzieci w wieku 10-13 lat z osiedla Gaj w Szkole Podstawowej Nr 90 we Wrocławiu.

5. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży „Pogotowie Uczniowskie” - projekt skierowany do dzieci zagrożonych wykluczeniem z systemu edukacji, a tym samym zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży MIEJSCE SPOTKAŃ „AK-ED-AL” - AKTYWNEJ EDUKACJI ALTERNATYWNEJ – warsztaty dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej mentalnie oraz ich rówieśników w wieku szkolnym (teatralne z choreoterapią, z logorytmiki, z arteterapii, warsztaty z pedagogiem).

Łączna liczba uczestników zadania – **44.990.**

IV.7.2. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży

Kontynuacja zadań rozpoczętych w roku 2009:

Celem zadania było wspieranie artystycznych projektów edukacyjnych, wykraczających poza statutowe zadania szkoły, adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym (do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, z wyłączeniem szkół policealnych), mieszkającej lub uczącej się we Wrocławiu. Realizacja zadań odbywała się w czasie wolnym dzieci i młodzieży jako cykliczne zajęcia dodatkowe (pozaekscyplinarne) wykorzystujące aktywne formy i metody pracy.

10 umów na realizację projektów w okresie od 01.01.2010 r. do 30.06.2010 r.:

1. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży (kontynuacja programu Warsztaty Twórcze Ekspresji Głosowej "W poszukiwaniu Głosu"- X edycja) – projekt skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych w formie warsztatów i koncertów.
2. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. Warsztaty teatralne dla dzieci w wieku 9-12 lat – projekt realizowany w „ARKA” Chrześcijańskiej Szkole Podstawowej i Gimnazjum.
3. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży – zajęcia muzyczno-taneczne realizowane przez Reprezentacyjny Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca „WROCŁAW”.
4. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży "WARSZTATY FILMOWE - MAŁY FILMOWIEC" – projekt realizowany w Szkole Podstawowej Nr 47 we Wrocławiu.
5. "Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży" "Przygody w krainie perkusji" – cykl muzycznych zajęć skierowany do dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjów.
6. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży "Młody twórca" - zajęcia teatralne, plastyczne i taneczne skierowane do dzieci i młodzieży rekrutujących się spośród uczniów w wieku 10-16 lat zamieszkałych w okolicach osiedla Nowy Dwór.
7. Edukacja artystyczna dzieci i młodzieży- Świetlica kreatywna – warsztaty z zakresu: Dj`ing – nauka miksowania muzyki, tworzenie muzyki na komputerze, grafiki komputerowej, warsztaty plastyczne.

8. Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. SIĘGNAĆ GWIAZD – warsztaty taneczne realizowane w Szkole Podstawowej Nr 90 we Wrocławiu.
 9. "Edukacja Artystyczna Dzieci i Młodzieży. Warsztaty muzyczne dla dzieci i młodzieży. Przygody muzyczne w krainie instrumentów etnicznych" – warsztaty skierowane do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych - nauka podstaw gry na instrumentach oraz obcowania ze sprzętem perkusyjnym.
 10. WROCLAW- MIASTEM MŁODYCH ARTYSTÓW- kontynuacja – zajęcia artystyczne w dziedzinach: malarstwo, rysunek, ceramika, szkło artystyczne, zajęcia muzyczne w siedzibie Wrocławskiej Galerii Młodych.
- Łączna liczba uczestników zadania – **1.440.**

IV.7.3. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży

Kontynuacja zadań rozpoczętych w roku 2009:

4 umowy (kontynuacja zadań z roku 2009) na realizację projektów w okresie 01.01.2010 – 30.06.2010:

1. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży "Z matematyką za pan brat" - całoroczny cykl imprez popularnonaukowych (jedna miesięcznie) dla wszystkich typów wrocławskich szkół inspirujących działalność kółek matematycznych w szkołach.
2. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży - Primo Loco - zajęcia pozalekcyjne wg programu innowacyjnego Małgorzaty Włodarczyk „Stymulowanie wielostronnego rozwoju dziecka” dla uczniów klas I-III w Szkole Podstawowej nr 63 we Wrocławiu.
3. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży Gimnastyka umysłu poprzez ATARI Go i inne gry logiczne - zajęcia w Szkole Podstawowej nr 64 im. Władysława Broniewskiego we Wrocławiu - nauka abstrakcyjnych gier logicznych typu ATARI-GO, warcaby, Othello, Abalone i wiele innych, turnieje Atari-Go.
4. Edukacja Matematyczna Dzieci i Młodzieży. MATI - gry i zabawy, pozwalające w niekonwencjonalny sposób przekazać wiedzę matematyczną uczniom Szkoły Podstawowej nr 90 i Terapeutycznej Szkoły Podstawowej nr 119 we Wrocławiu.

Łączna liczba uczestników zadania – **7.101.**

IV.7.4. Prowadzenie szkoły międzynarodowej oraz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów tej szkoły w latach 2006-2011

Kontynuacja zadań rozpoczętych w roku 2006:

Wspomaganie działań związanych z zaspokajaniem potrzeb edukacyjnych uczniów obcojęzycznych uczęszczających do szkół międzynarodowych we Wrocławiu oraz zapewnienie opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym będących

pod opieką tych szkół realizowane było w ramach dwóch wieloletnich umów dotacyjnych.

1 umowa na realizację zadania publicznego na Wrocławską Szkołę Międzynarodową w dwóch budynkach: przy ul. Zielińskiego 38 (gimnazjum – dzieci w wieku 12-16 lat) oraz przy ul. Beyzyma 17 (dzieci młodsze w wieku 4 – 11 lat).

Liczba uczestników zadania - **100** uczniów w wieku od 4 do 16 lat.

IV.7.5. Rozszerzenie oferty edukacyjnej przedszkoli

Kontynuacja zadań rozpoczętych w latach 2006 – 2009

- W ramach umowy wieloletniej, zakończono w dniu 31.08.2009r. I etap zadania polegającego na przygotowaniu miejsca do uruchomienia i prowadzenia przedszkola integracyjnego, natomiast z dniem 01.09.2009r. rozpoczęła II etap zadania - prowadzenie przedszkola integracyjnego w okresie od 01.09.2009 r. do 31.08.2018 r. (liczba adresatów zadania średnio **129** dzieci).
- W roku 2009 organizacje pozarządowe przeprowadzały adaptację i modernizację pomieszczeń na prowadzenie punktów przedszkolnych. Uruchomienie punktów nastąpiło w okresie styczeń – marzec 2010 roku:
 1. Klub Pod Dzwonnicą – Domowe Przedszkole „DUSZEK”. W Domowym Przedszkolu utworzono trzy grupy dzieci: dwie poranne dla 3 i 4-latków oraz 5 i 6-latków, jedna grupa popołudniowa. Opieką objęto średnio 36 dzieci.
 2. Punkt Przedszkolny prowadzony w części pomieszczeń budynku przy ul. Św. Józefa 1/3 we Wrocławiu. Opieką objęto średnio **23** dzieci w wieku 3-5 lat.
 3. Punkt Przedszkolny prowadzony w części pomieszczeń budynku przy ul. Kamieńskiego 10 B. Opieką objęto średnio **15** dzieci w wieku 3-5 lat.

Łączna liczba uczestników **74**.

Ponadto w celu rozszerzenia oferty edukacyjnej przedszkoli w 2010 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego pn.: Wsparcie techniczne, adaptacja i wyposażenie pomieszczeń na prowadzenie różnych form wychowania przedszkolnego, o których mowa w ustawie o systemie oświaty.

Celem zadania była adaptacja i wyposażenie pomieszczeń będących w zasobach Ewangelickiego Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra oraz prowadzenie przedszkola w okresie 01.09.2010r. – 30.06.2012 r. dla ok. 100 dzieci, w tym dla ok. 80 dzieci w przedszkolu przy ul. Wejherowskiej 28 i ok. 20 dzieci w przedszkolu przy ul. Łaciarskiej 8.

Łączna liczba uczestników zadania **100**.

IV.7.6. Program zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci: „Young Dj Project”

Liczba umów: 1

Cele:

- zaoferowanie alternatywnej rozrywki w formie warsztatów DJ-skich i zajęć edukacyjno-ruchowych z zakresu tańca, rapu oraz plastyki,
- nauka pracy w grupie dzięki stworzeniu wspólnego przedsięwzięcia muzycznego, w którym brały udział dzieci z różnych środowisk, szkół podstawowych i rejonów miasta Wrocław,
- rozwijanie kreatywności poprzez naukę tworzenia muzyki i wszystkie ćwiczenia edukacyjne z nią związane (min. obsługa sprzętu DJ-skiego, nauczanie rozpoznawania gatunków muzycznych, taniec, rapowanie, nauka technik DJ-skich, zajęcia plastyczne),
- występ na koncercie finałowym w klubie Vis a Vis,
- zapoznanie grupy z funkcjonowaniem Akademickiego Radia LUZ.

Zorganizowano warsztaty DJ-skich dla grupy **13** dzieci w wieku bardziej zróżnicowanym niż planowo zakładany (przedział wiekowy ostatecznej grupy warsztatowej: 6-13 lat).

Uczestnicy warsztatów nagrali utwory i stworzyli okładki do płyt. Każde z dzieci otrzymało po 3 płyty z muzyką i materiałami powstałymi podczas trwania warsztatów.

Odbyły się :

Warsztaty w Radiu - wycieczka grupy warsztatowej do Akademickiego Radia LUZ, przeprowadzenie warsztatów radiowych z udziałem wolontariuszy i prowadzących zajęcia. Brało udział **11** uczestników.

koncert III edycji - zorganizowanie koncertu III edycji przez uczestników warsztatów oraz osoby prowadzące zajęcia i wolontariuszy. Uczestnicy warsztatów zaprezentowali swoje umiejętności przed publicznością składającą się z rodzin dzieci biorących udział w projekcie, znajomych przyprowadzonych przez uczestników oraz zainteresowanej projektem publiki

Wernisaż - zorganizowanie wernisażu i dużego koncertu dzieci z wszystkich trzech edycji projektu Young DJ Project. Poinformowanie o wernisażu przedstawicieli placówek kulturalnych i oświatowych, oraz przedstawicieli urzędu miejskiego Wrocławia.

Przeprowadzenie przy pomocy wolontariuszy koncertu i wystawy zdjęć oraz prac uczestników warsztatów, dla publiki składającej się z rodzin dzieci, ich znajomych oraz osób zainteresowanych całością projektu. Stworzenie kącika plastyczno-edukacyjnego dla uczestników biorących udział w projekcie i osób zainteresowanych. Uroczyste zamknięcie całości projektu, oraz otwarcie wystawy zdjęć z warsztatów. Brało udział **26** uczniów.

IV.7.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie nie ujętym w uchwale (poza trybem otwartych konkursów ofert)

1. **Fundacja „Świat na Tak”** (zgodnie z uchwałą Nr XLIV/1425/02 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 31.01.2002 r. w sprawie Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych” i tworzenia Klubów Ośmiu – młodzieżowego wolontariatu we wrocławskich placówkach oświatowych) zorganizowano w 2010 r. wrocławską XVI edycję

Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”. W Konkursie udział wzięło 51 osób, w kategorii *zgłoszenia indywidualne* 43 osoby, oraz 7 grup w kategorii *zgłoszenia grupowe*.

2. **Towarzystwo Edukacji Otwartej (TEO)** – w roku 2010 kontynuowano współpracę z TEO w ramach projektu pn. *Tutoring opiekuńczy w gimnazjach*. Do września 2010 projekt był realizowany w trzech Gimnazjach nr 3, 6, 25. Tutoring to projekt mający na celu pomoc uczniom wrocławskich gimnazjów w odkryciu i określeniu własnych możliwości w zakresie uzdolnień, potencjału, uwarunkowań psychofizycznych i społecznych przy użyciu metody tutoringu (metoda indywidualnej pracy z uczniem opierająca się na regule mistrz - uczeń); Tutoring to m. in. zbudowanie mocnych relacji pomiędzy uczniami i nauczycielami, opartych na zaufaniu; pomoc uczniom wrocławskich gimnazjów w adaptacji szkolnej, wzmocnienie motywacji do nauki.
3. **Demokratyczna Unia Kobiet - Klub Wrocławski** – Lider w Projekcie „Oddział wczesnego wspomagania rozwoju dziecka przy Przedszkolu nr 30 BAJLANDIA we Wrocławiu miejscem wyrównywania szans edukacyjnych” realizowany w Partnerstwie z Gminą Wrocław, która jest organem prowadzącym Przedszkola nr 30. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Priorytet IX. Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Poddziałanie 9.1.1. Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Ogólnym celem projektu jest zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych i z różnymi dysfunkcjami rozwojowymi z Gminy Wrocław i okolic. Termin realizacji projektu to 02.11.2010 - 31.10.2012.
4. **Fundacja „Promyk Słońca”** przy projekcie „Kursy przygotowujące nauczycieli oraz pracowników oświatowych do pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi”. Jest to projekt partnerski realizowany przez gminę Wrocław i Fundację Promyk Słońca, w którym liderem jest fundacja. Głównym celem jest przeprowadzenie kursów kwalifikacyjnych z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach, dla których miasto Wrocław jest organem prowadzącym. Przeprowadzone zostaną dwie edycje kursów kwalifikacyjnych : terapia pedagogiczna, tyflopedagogika, przygotowanie pedagogiczne. Zostanie on zrealizowany w terminie od 01.02.2009 r. do 31.03.2011 r.
5. Kontynuowano działania z zakresu bezpieczeństwa w placówkach oświatowych na rok szkolny 2009/2010 przystąpiono do IV edycji programu społecznego „Szkoła bez przemocy”. W ramach IV edycji Samorząd Wrocławia zrealizował działania w zakresie szkolenia nauczycieli i uczniów przez:
 - **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Integracji Środowisk Szkolnych „Bliżej Dziecka”**. Trening pewności siebie. Program wsparcia dla dzieci ofiar przemocy rówieśniczej (warsztat 2-dniowy).
 - **Stowarzyszenie Psychoprofilaktyki „Spójrz inaczej”**. Jak sobie radzić z agresją i przemocą w szkole (warsztat 3-dniowy), Praca z dziećmi z rodzin dysfunkcyjnych (warsztat 3-dniowy), Interwencja i postępowanie wobec sprawców agresji i przemocy (warsztat 2-dniowy).

- **Fundację KARAN.** Warsztat zastępowania agresji (warsztat 2-dniowy), Warsztat kontroli złości (warsztat 1-dniowy).
 - **Polskie Centrum Mediacji.** Mediacje - program dla szkół podstawowych (warsztat 3-dniowy), Mediacje - program dla szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych (warsztat 3-dniowy dla nauczycieli i 3-dniowy dla uczniów gimnazjum).
6. **Dolnośląskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Zespołem Downa „Razem”** - kontynuacja programu pilotażowego dla dzieci z Zespołem Downa – w 3 przedszkolach (Przedszkole nr 8, Przedszkole nr 29, Przedszkole nr 109).
 7. **Dolnośląskie Stowarzyszenie na rzecz Autyzmu** – kontynuacja współpracy w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z autyzmem. Zespół Placówek Oświatowych nr 2 udostępnia pomieszczenia w swojej siedzibie przy ul. Głogowskiej na potrzeby Klubu Osób z Autyzmem.
 8. **Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży z MPDZ „Ostoja”** - kontynuacja współpracy w zakresie organizowania kształcenia, rewalidacji i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych oraz organizowania dowozu dzieci niepełnosprawnych do Ośrodka Rewalidacyjno – Edukacyjnego przy ul. Górnickiego, prowadzonego przez „Ostoję”. W maju wspólnie zorganizowano na terenie Ośrodka konferencję dla Komisji Edukacji i Młodzieży Rady Miejskiej na temat „Zabezpieczenie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych do lat 10 w publicznych i niepublicznych placówkach oświatowych”.
 9. **Stowarzyszenie Semper Avanti** - przygotowano wnioski i zgłoszono udział w I edycji dolnośląskiego konkursu organizowanego przez Stowarzyszenie „Gmina przyjazna młodzieży”. Gmina Wrocław zajęła w tym konkursie I miejsce.

Gmina Wrocław udzieliła w 2010 roku dotacji podmiotowych szkołom i placówkom oświatowym prowadzonym przez organizacje pozarządowe (dotacje podmiotowe udzielane na podstawie art. 80 i art. 90 ustawy z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty) zgodnie z tabelą nr 11.

Tabela nr 11

Lp.	Organizacja pozarządowa	Adres organizacji	Liczba szkół prowadzonych przez podmiot i dotowanych przez Miasto Wrocław	Nazwa szkoły prowadzonej przez organizację	Liczba uczniów, na których przekazano dotację podmiotową	Kwota otrzymanej dotacji w 2010 roku
1	Fundacja Wolne Inicjatywy Edukacyjne	ul. Skwierzyńska 34a, 53-522 Wrocław	2	Przedszkole Wolne Inicjatywy Edukacyjne Wrocławska Szkoła Przyszłości	397	179.020,48
2	„Handicap” Stowarzyszenie na Rzecz Wyrównywania Szans Rozwojowych	ul. Stawowa 1a, 50-015 Wrocław	3	Spółeczna Specjalna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia „Handicap”	568	1.049.013,92

	Dziecka o Obniżonej Sprawności			Społeczna Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Stowarzyszenia „Handicap”		
				Społeczne Gimnazjum Specjalne Stowarzyszenia „Handicap”		
3	Dolnośląskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym	ul. Krowia 1, 50-149 Wrocław	1	Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjny dla Dzieci Niepełnosprawnych	2.301	3.270.983,22
4	Fundacja „Optimum”	ul. Rybacka 17, 53-656 Wrocław	2	Społeczna Szkoła Podstawowa „Optimum”	1.244	444.615,84
				Społeczne Gimnazjum „Optimum”		
5	Stowarzyszenie Edukacyjne Chrześcijan „ARKA”	ul. Stalowowolska 24/26, 53-404 Wrocław	2	Chrześcijańska Szkoła Podstawowa	1.627	588.223,67
				Gimnazjum Stowarzyszenia Edukacyjnego Chrześcijan „Arka”		
6	Stowarzyszenie Rozwoju Osiedla Świniary	ul. Pęgowska 34, 51-180 Wrocław	2	Niepubliczna Szkoła Podstawowa	527	193.326,99
				Niepubliczne Przedszkole Stowarzyszenia Rozwoju Osiedla Świniary		
7	Zakrzowskie Stowarzyszenie Edukacyjne „Rodzina”	ul. Zatorska 11, 51-213 Wrocław	2	Społeczna Szkoła Podstawowa Zakrzowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego	585	192.425,14
				Społeczne Gimnazjum Zakrzowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego		
8	Stowarzyszenie Wspierania Burs i Internatów „Adept”	ul. Jemiołowa 48/48, 53-426 Wrocław	2	Bursa Szkolna	2.334	1.821.066,01
				Niepubliczny Specjalny Ośrodek Wychowawczy dla Młodzieży		
9	Stowarzyszenie Edukacji Integracyjnej	ul. Żelazna 36, 53-428 Wrocław	2	Społeczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi „Amigo”	1.420	1.338.245,58
				Społeczne Integracyjne Liceum Ogólnokształcące „AMIGO”		
10	Fundacja „Promyk Słońca”	ul. 1 sierpnia 25, 02-134 Warszawa	2	Publiczne Przedszkole Integracyjne „Promyk Słońca”	2.873	2.431.464,70
				Niepubliczna Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Promyk Słońca”		

11	Stowarzyszenie Centrum Współpracy Europejskiej	ul. E. Orzeszkowej 80a, 50-311 Wrocław	1	Przedszkole Językowe eNTe	851	445.090,02
12	Fundacja Oświatowa „EKOLA”	ul. Zielińskiego 56, 53-534 Wrocław	3	Gimnazjum „EKOLA”	1.704	629.466,91
				Liceum Ogólnokształcące „EKOLA”		
				Szkoła Podstawowa „EKOLA”		
13	Fundacja Integracji Dzieci i Młodzieży Dolnego Śląska „PRIMUS”	ul. Matejki 16a, 50-333 Wrocław	2	Gimnazjum „PRIMUS”	2.444	868.310,70
				Szkoła Podstawowa „PRIMUS”		
14	Fundacja Edukacji Międzynarodowej	ul. Zielińskiego 38, 53-534 Wrocław	2	Dwujęzyczne Gimnazjum „ATUT” Fundacji Edukacji Międzynarodowej	3.861	1.386.133,54
				Dwujęzyczna Szkoła Podstawowa „ATUT” Fundacji Edukacji Międzynarodowej		
15	Spółeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze „STOPKA”	ul. J. Piłsudskiego 83, 18-403 Łomża	1	Policealne Studium Farmaceutyczne we Wrocławiu	1.226	386.962,38
16	Wrocławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Bajka	ul. Kłodnicka 22, 54-218 Wrocław	1	Przedszkole Niepubliczne „Bajka”	1.144	598.334,88
17	Fundacja Kultury i Edukacji Żydowskiej „Gesher”	ul. Żelazna 57, 53-429 Wrocław	2	Gimnazjum Lauder-Etz Chaim	1 118	864.770,84
				Szkoła Podstawowa Lauder-Etz Chaim		
18	Towarzystwo Działań dla Samorozwoju	ul. Długa 61, 53-633 Wrocław	2	Autorskie Gimnazjum Samorozwoju GASSA	1.683	643.862,92
				Spółeczne Liceum Ogólnokształcące Autorska Szkoła Samorozwoju ASSA		
19	Międzynarodowa Federacja Modern Ju-Jitsu	ul. Królewska 12, 67-200 Głogów	2	Gimnazjum Sportowe WRO-BASKETBALL	1.096	231.230,72
				Policealna Szkoła Edukacji Europejskiej		
20	Towarzystwo Edukacji Otwartej	ul. Różana 4/6, 53-226 Wrocław	1	Spółeczne Liceum Ogólnokształcące ALA	2.178	892.906,56

21	Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Salvator”	ul. Armii Krajowej 4, 58-302 Wałbrzych	1	Integracyjny Punkt Przedszkolny „Romano drompe fedyr dzipen” we Wrocławiu	17	4.741,98
22	Stowarzyszenie „Dolnośląska Akademia Wyobraźni”	Al. Armii Krajowej 32/3, 50-329 Wrocław	1	Akademia Wyobraźni	121	33.685,18
23	Stowarzyszenie „Życ Inaczej”	ul. Kamieńskiego 10 b, 51-124 Wrocław	1	Klub Przedszkolaka	69	19.246,86
24	Stowarzyszenie na rzecz Edukacji i Rodziny „Nurt”	ul. Bujwida 22/18, 50-368 Wrocław	1	Punkt Przedszkolny „Zdrój”	36	10.041,84
25	Stowarzyszenie Ogród Wyobraźni	ul. Młodych Techników 58, 53-645 Wrocław	1	Leonardo da Vinci Niepubliczna Szkoła Podstwowa	550	194.524,00
26	Fundacja „Strachota”	ul. Swojczycka 118, 51-501 Wrocław	1	Ekologiczne Przedszkole Niepubliczne	1 492	820.875,00
27	Fundacja „Familijny Poznań”	ul. Staszica 15, 60-526 Poznań	14	„Mała Biedronka”- publiczny punkt przedszkolny	3.359	1.117.216,12
				„Pluszowy Miś”- publiczny punkt przedszkolny		
				„Stokrotka”- publiczny punkt przedszkolny		
				„u Krecika”- publiczny punkt przedszkolny		
				„Zielona Żabka”- publiczny punkt przedszkolny		
				„Złota Rybka”- publiczny punkt przedszkolny		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Małe Skrzaty”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Mały Żeglarz”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Słoneczny Domek”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Tęczowy Zakątek”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny „Jacek i Agatka”		

				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Jaś i Małgosia”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Wesoła Ciuchcia”		
				Publiczny Punkt Przedszkolny Fundacji Familijny Poznań „Wesoła Pszczółka”		
28	Diecezja Wrocławska Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP- Ewangelickie Centrum Diakonii i Edukacji im. Ks. Marcina Lutra	ul. Wejherowska 28, 54-239 Wrocław	9	Gimnazjum Integracyjne	6.218	9.693.205,75
				Liceum Ogólnokształcące Specjalne		
				Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne we Wrocławiu		
				Polsko-Niemiecka Szkoła Podstawowa		
				Przedszkole Niepubliczne Wesołe Nutki		
				Technikum Ekonomiczne Specjalne		
				Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna		
				Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy		
				Niepubliczny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Specjalny		
29	Inspektorat Towarzystwa Salezjańskiego Św. Jana Bosko	Plac Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław	2	Prywatne Gimnazjum Salezjańskie im. Św. Edyty Stein	4.153	1.552.262,33
				Prywatne Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące im. Św. Dominika Savio we Wrocławiu		
30	Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Ducha Świętego	ul. Bardzka 2/4, 50-517 Wrocław	1	Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Ducha Świętego – Domowe Przedszkole „Duszek”	213	65.576,22
31	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej we Wrocławiu (Urszulanki Czarne)	pl. Nankiera 16, 50-140 Wrocław	3	Publiczne Gimnazjum Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej we Wrocławiu	3.955	1.943.038,14
				Prywatne Żeńskie Liceum Ogólnokształcące Sióstr Urszulanek we Wrocławiu		

				Internat Przyszkolny przy Prywatnym Żeńskim Liceum Ogólnokształcącym Sióstr Urszulanek UR		
32	Zgromadzenie Sióstr Służebniczek N.M.P.	ul. Klasztorna 2, 47-150 Wrocław	1	Katolickie Przedszkole Niepubliczne „Ochronka” im. Bł. E.Bojanowskiego	584	305.443,68
33	Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety	ul. Św. Józefa 1/3, 50-329 Wrocław	1	Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety	3.245	1.697.199,90
34	Zgromadzenie Sióstr Św. Jadwigi (Siostry Jadwiżanki)	ul. Sępa Szarzyńskiego 29, 50-351 Wrocław	1	Przedszkole Sióstr Jadwiżanek	2.283	1.194.054,66
35	Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa	ul. Prusa 28/II/b, 50-319 Wrocław	1	Przedszkole Sióstr Św. Józefa	1.244	650.636,88
36	Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycielki (Siostry Salezjanki)	ul. Św. Jadwigi 11, 50-266 Wrocław	3	Niepubliczne Przedszkole Sióstr Salezjanek	4.717	1.942.537,46
				Niepubliczna Szkoła Podstawowa Sióstr Salezjanek im. Jana Pawła II we Wrocławiu		
				Niepubliczne Gimnazjum Sióstr Salezjanek im. Jana Pawła II we Wrocławiu		
37	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia	ul. Żytnia 3/9, 01-014 Warszawa	4	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt Niedostosowanych Społecznie-Szkoła Podstawowa	680	1.623.452,70
				Publiczne Gimnazjum Specjalne dla dziewcząt niedostosowanych społecznie w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym		
				Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia		
				Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy dla Dziewcząt Niedostosowanych Społecznie		
			83		64.117	41.323.193,72

IV. 8. Działalność wspomagająca organizacje pozarządowe

IV. 8.1. Pozarządowy Ośrodek Kariery

Podstawowym zadaniem w ramach projektu było prowadzenie biura pośrednictwa pracy i wolontariatu dla organizacji pozarządowych. Biuro było czynne w okresie trwania projektu w dni robocze 5 godzin dziennie. Rozplanowano pracę tak aby było to godziny zarówno poranne, jak i popołudniowe, co pozwoliło na pełną elastyczność w zapraszaniu kandydatów zainteresowanych pracą, praktykami czy wolontariatem we wrocławskich organizacjach pozarządowych.

Zrealizowano zaplanowane szkolenia, zarówno dla klientów indywidualnych POK, jak i dla przedstawicieli organizacji pozarządowych. Do realizacji szkoleń udało się zaprosić dodatkowych specjalistów, tak aby lepiej przygotować kandydatów do pracy w organizacjach.

Szkolenia cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem. Dla wielu uczestników była to pierwsza szansa poznania tematyki związanej z działalnością społeczną.

Zadania związane z pośrednictwem pracy i wolontariatu: w większości założone wskaźniki zostały zrealizowane a niektóre, nawet znacząco przekroczone względem planowanych. Trudności dotyczyły kwestii pośrednictwa pracy. Organizacje prezentowały znacznie mniej otwartych ofert, niż to działo się w latach ubiegłych. Może to mieć związek z trudniejszą sytuacją na rynku pracy w ogóle, ale też ilością realizowanych projektów.

Efektywność działania Pozarządowego Ośrodka Kariery zmalała proporcjonalnie do możliwości finansowych i czasowych. Względem poprzedniego projektu, kiedy to ośrodek działał nawet do 40 godzin tygodniowo.

Działania, które były podejmowane i wykonywane przez POK to:

- organizacja i prowadzenie szkoleń przygotowujących do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz szkoleń podnoszących kompetencje dla osób już współpracujących z organizacjami,
- organizacja i prowadzenie szkoleń dla młodzieży szkolnej prezentujących możliwości zaangażowania się w działania społeczne we Wrocławiu,
- prowadzenie rozmów informacyjnych i poradnictwa zawodowego,
- pomoc organizacjom w formułowaniu ofert pracy, wolontariatu, staży, praktyk,
- przygotowywanie i publikowanie informacji o ofertach na stronie internetowej,
- preselekcja kandydatów do pracy w organizacjach (na podstawie bazy POK),
- rozsyłanie informacji o ofertach pracy i wolontariatu do klientów zarejestrowanych w bazie POK,
- przyjmowanie zgłoszeń kandydatów do pracy w ngo,
- zawieranie i utrzymywanie kontaktów z innymi instytucjami rynku pracy oraz wrocławskimi uczelniami (poprzez np. udział w targach pracy),
- prowadzenie biblioteczki zawierającej publikacje dotyczące trzeciego sektora (publikacje są udostępniane na miejscu w biurze i mogą z nich skorzystać wszystkie osoby zainteresowane poszerzeniem lub zdobyciem wiedzy na temat pracy w III sektorze),
- ocena kompetencyjna kandydatów do pracy i wolontariatu w organizacjach (metodą wywiadu behawioralnego selekcji ukierunkowanej),
- kontakty z organizacjami pozarządowymi w celu uzyskania ofert pracy (np. składanie ofert pośrednictwa organizacjom, które wygrały konkursy

grantowe, utrzymywanie kontaktów z organizacjami parasolowymi takimi jak np.: Sektor 3),

- tworzenie możliwości odbycia wolontariatu zorganizowanym grupom (np. młodzież gimnazjalna).

Udzielano niezbędnych informacji oraz porad zawodowych osobom, które zainteresowane były pracą w organizacjach pozarządowych. W trakcie realizacji zadania przeprowadzono 25 szkoleń (80 godzin w różnych modułach godzinowych), ich odbiorcami były osoby zainteresowane pracą (zarówno płatną, jak i wolontariacką) w organizacjach, studenci oraz uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Szczegółowa tematyka i liczba szkoleń wygląda następująco:

- podstawy pracy w NGO (5 szkoleń),
- pisanie projektów dla początkujących (5 szkoleń),
- działalność w organizacjach pozarządowych (5 szkoleń),
- pracuj z pasją (1 szkolenie),
- współpraca międzynarodowa w organizacjach pozarządowych (1 szkolenie),
- serwis internetowy organizacji pozarządowych ((1 szkolenie),
- podstawy tworzenia stron internetowych (1 szkolenie),
- podstawy komunikacji (1 szkolenie),
- podstawy PR, czyli o komunikacji twojej organizacji (1 szkolenie),
- porozumienie bez przemocy (1 szkolenie),
- planowanie rozwoju (2 szkolenia),
- warsztat rozwoju osobistego (1 szkolenie).

W trakcie realizacji zadania prowadzona była strona internetowa www.pok.org.pl, na której prezentowane były oferty praktyk, pracy, wolontariatu oraz informacje o realizowanych szkoleniach.

Dodatkowo informacje te przekazywane były za pomocą newslettera do osób, które zdecydowały się na subskrypcję. Pod koniec grudnia 2010 r. z informacji tych korzystało ponad **1.000** osób.

Liczba świadczeń udzielonych w trakcie realizacji projektu:

- liczba ofert pracy, wolontariatu, staży, praktyk zgłoszonych do POK – 26,
- liczba kandydatów do pracy w organizacjach, którzy zgłosili do POK (baza kandydatów) – 212,
- liczba osób, która regularnie otrzymuje newsletter (informacje o ofertach i szkoleniach) – ponad 1000 osób,
- liczba osób zatrudnionych w organizacjach – 10,
- liczba osób, które podjęły wolontariat, staż lub praktykę zawodową w org. pozarządowych – ok. 67,
- liczba przeprowadzonych rozmów doradczych i informacyjnych – 65,
- liczba przeprowadzonych szkoleń dla klientów POK oraz młodzieży szkolnej i studentów – około 25, liczba uczestników – 327 osób.

IV. 8.2. Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 prowadzone było Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3, które poprzez świadczone usługi przyczyniało się do usamodzielniania nowo powstałych organizacji oraz doskonalenia pracy organizacji już działających. Ofertą pomocy w roku 2010 objętych zostało w sformalizowany sposób nowych **26** organizacji

(w sumie **52** organizacji) , kilkadziesiąt organizacji i inicjatyw korzystało ze wsparcia doraźnie.

Realizowane były wszystkie zaplanowane cele krótkofalowe:

- zapewnienie warunków do realizacji i rozwoju inicjatyw obywatelskich, w tym do tworzenia nowych organizacji o charakterze społecznym,
- udzielanie kompleksowego wsparcia organizacjom pozarządowym odpowiadającego ich potrzebom,
- podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych w działalność obywatelską,
- budowanie i podtrzymywanie stałej platformy wymiany informacji i współpracy w zakresie współpracy między organizacjami pozarządowymi, współpracy między sektorem pozarządowym i publicznym oraz prywatnym, współpracy międzynarodowej, współpracy między inkubatorami organizacji pozarządowych i innych podmiotów wspierających inicjatywy społeczne,
- popularyzowanie aktywności obywatelskiej.

Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3 było czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00 – 20:00. Niektóre wydarzenia organizowane przez Centrum lub inne podmioty wymagały dostępności również w weekendy.

Do podstawowych usług oferowanych organizacjom i grupom inicjatywnym należało:

- udostępnianie adresu siedziby, korespondencyjnego i odbiór poczty,
- udostępnianie stanowiska pracy na godziny z dostępem do komputera, Internetu, telefonu, faxu, drukarki i ksera,
- udostępnianie sal: konferencyjnej, konsultacyjnej, komputerowej, dwóch sal szkoleniowych i innych pomieszczeń w celu prowadzenia spotkań organizacyjnych i szkoleniowych, konferencji, seminariów, wystaw, etc.,
- doradztwo bieżące pracowników merytorycznych i doradztwo konsultantów w zakresie prawa, księgowości, pozyskiwania środków na działalność statutową, informatyki,
- wymiana informacji i doświadczeń między organizacjami i instytucjami poprzez m.in. spotkania, newsletter, tablice prezentacyjne, stronę internetową (pełniącą funkcję portalu społecznościowego dla NGO i wyposażoną w aktualizowaną na bieżąco wyszukiwarkę funduszy ze źródeł publicznych i prywatnych),
- udostępnianie publikacji w ramach biblioteki,
- miejsce na serwerze w celu przechowywania dokumentów w formie elektronicznej, wdrażania stron www, etc.,
- spotkania integrujące, prezentacyjne i służące wymianie doświadczeń między organizacjami,
- opieka opiekuna pomagającego w wytyczeniu ścieżki rozwoju organizacji i monitorującego rozwój organizacji,
- pakiet szkoleń – w cyklu otwartym i cyklu zamkniętym.

Szkolenia organizowane przez Wrocławskie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3 prezentuje tabela nr 12.

Tabela nr 12

L.p.	temat	termin i liczba godzin	Liczba uczestników
1	Spotkanie informacyjne dotyczące sprawozdawczości	27.01 5h	10
2	Tworzenie i zarządzanie projektem	12.02 10h	20
3	Motywacja	18.02 10h	17
4	Pozyskiwanie środków ze źródeł prywatnych	12.03 10h	19
5	Działalność gospodarcza w ngo	16.03 10h	13
6	Jak oczarować innych- autoprezentacja	26.03 10h	11
7	Budowanie partnerstw	12.04 10h	12
8	Zarządzanie finansami i rozliczanie projektów	14.05 10h	20
9	Public Relations w organizacji pozarządowej	20.05 10h	14
10	Spotkanie informacyjne dotyczące zasad aplikowania w Programie Młodzież w Działaniu	7.06 4h	13
11	Nowelizacja Ustawy O Wolontariacie i Działalności Pożytku Publicznego	09.06 5h	9
12	Tworzenie prezentacji w programie Power Point	22.06 5h	8
13	Zarządzanie kryzysem i zmianą	18.06 10h	13
14	Rozwijanie kreatywności- od problemów do rozwiązań	8-9.07 16h	17
15	Spotkanie informacyjne dotyczące prawnych uwarunkowań zakładania ngo	Raz w mc od 10.03 2,5h-5 spotkań	60
16	Spotkanie informacyjne dotyczące prowadzenia księgowości w ngo	Raz w mc od 17.03 2,5h- 5 spotkań	48
17	Word Excel- praktyczne narzędzia pracy	08.09.2010 8 h	11
18	Asertywność jako narzędzie obrony	24.09.2010 9h	11
19	Zarządzanie projektem nadrzecznym	15,16,17.10.2010 21h	13
20	Excel dla początkujących- kurs	5,12,26.10.2010 16h	10
21	Pozyskiwanie krajowych środków publicznych na realizację zadań publicznych	26.10.2010 9h	16
22	Nowelizacja ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz zmiany innych ustaw dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych.	24.11.2010 5h	29
23	Przegląd źródeł finansowania ngo w 2011	23.11.2010 9h	20
24	Warsztat improwizacji	5.11.2010 4h	5
L.p.	temat	termin i liczba godzin	Liczba uczestników
1	Kreatywność	12-13.03 14h	16
2	Tworzenie projektu i zarządzanie projektem	26-27.03 14h	15
3	Przegląd źródeł finansowania działalności NGO	09.04 5h	14
4	Działalność gospodarcza w NGO	16.04 9h	10
5	Pozyskiwanie środków z krajowych źródeł publicznych	23.04 5h	9
6	Pozyskiwanie środków ze źródeł prywatnych	24.04 9h	10
7	Praca na wniosku	22.05 9h	10
8	Zarządzanie finansami i rozliczanie projektów	28-29.05 14h	13
L.p.	temat	termin i liczba godzin	Liczba uczestników
1	Trening kreatywności	16.09.2010	20
2	Trening kreatywności	18.09.2010	19

3	Organizacja w oczach darczyńców – budowanie wizerunku	17.09.2010	19
4	Organizacja w oczach darczyńców – budowanie wizerunku	19.09.2010	20
5	Tworzenie projektów	30.09.2010	20
6	Tworzenie projektów	2.10.2010	20
7	Przegląd źródeł finansowania działalności organizacji	1.10.2010	18
8	Przegląd źródeł finansowania działalności organizacji	3.10.2010	19
9	Podstawy fundraisingu	14.10.2010	17
10	Podstawy fundraisingu	16.10.2010	20
11	Współpraca z biznesem	15.10.2010	15
12	Współpraca z biznesem	17.10.2010	19
13	Pozyskiwanie krajowych środków publicznych na realizację zadań publicznych	28.10.2010	19
14	Pozyskiwanie krajowych środków publicznych na realizację zadań publicznych	31.10.2010	15
15	Współpraca z darczyńcami indywidualnymi	29.10.2010	18
16	Współpraca z darczyńcami indywidualnymi	30.10.2010	20
17	Pozyskiwanie funduszy unijnych	18.11.2010	16
18	Pozyskiwanie funduszy unijnych	20.11.2010	18
19	Prowadzenie działalności gospodarczej	19.11.2010	18
20	Prowadzenie działalności gospodarczej	21.11.2010	18
21	Zarządzanie finansami w organizacji z elementami rachunkowości i księgowości	25.11.2010	16
22	Zarządzanie finansami w organizacji z elementami rachunkowości i księgowości	28.11.2010	15
23	Planowanie strategii fundraisingowej organizacji	26.11.2010	13
24	Planowanie strategii fundraisingowej organizacji	27.11.2010	16

W kwietniu odbyła się konferencja podsumowująca projekt „Prowadzenie Wrocławskiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych Centrum Sektor 3 w latach 2007-2009”.

Podczas konferencji zaprezentowano osiągnięcia i wydarzenia, które udało się zrealizować na przestrzeni trzech ostatnich lat. Dodatkowo swoimi sukcesami mogły pochwalić się trzy wybrane organizacje, które korzystają ze wsparcia Centrum Sektor 3.

IV. 8.3. Wzmocnienie potencjału i profesjonalizacja wrocławskich organizacji pozarządowych

- Liczba umów: 1

W 2010 roku realizowane było zadanie, którego nadrzędnym celem było wzmocnienie potencjału i profesjonalizacja wrocławskich organizacji pozarządowych poprzez przybliżenie metody PCM (Zarządzanie cyklem projektu w organizacjach pozarządowych). Uczestnicy projektu mieli okazję wziąć udział w warsztatach, wykładach, a także spróbować swoich sił, wcielając się w różne role (tj. pracownik, sekretarz, kierownik), podczas pracy w grupach. Na szkoleniu uczestnicy opanowali sztukę czytania strategii UE i jej realizacji. Dowiedzieli się czym jest projekt i jak dzielić go na działania. Posiedli wiedzę jak określić cele żeby były zgodne z systemem „SMART”. Nauczyli się jak tworzyć matrycę

logiczną, wykres Ganta i harmonogram sieciowy. Wiedzą jak wytyczać krytyczną ścieżkę projektu i tworzyć jego budżet.

Projekt ten stanowił istotne wzmocnienie dzięki pracy i zaangażowaniu osób wykształconych do działań o charakterze społecznym dla wrocławskich organizacji pozarządowych zapewniające subsydiowanego staże. W wymiarze ekonomii społecznej rynek pracy organizacji pozarządowych zyskał grono przeszkolonych uczestników projektu z teoretyczną i praktyczną wiedzą, jak i korzystających z kompleksowej sieci kontaktów pomiędzy różnymi podmiotami sfery socjalnej.

W całości osiągnięto zakładane cele edukacyjne. Przeszkolone zostały 2 grupy osób w wymiarze łącznym 60 godzin szkoleniowych. Jedna z grup liczyła 17 osób, a druga 15. Z ankiet wynika, iż szkolenie spełniło oczekiwania wszystkich uczestników.

Ilość uczestników szkolenia: **32** (grupa I – 15 osób, grupa II – 17 osób)

Ilość godzin szkoleniowych - **60**

- Liczba umów: 1

Kontynuacja zadania, którego nadrzędnym celem było wzmocnienie potencjału i profesjonalizacja wrocławskich organizacji pozarządowych poprzez przybliżenie metody PCM (Zarządzanie cyklem projektu w organizacjach pozarządowych) połączonego z metodami budowania zespołu i pracy z grupą docelową. Uczestnicy projektu mieli okazję wziąć udział w warsztatach, wykładach, a także wypróbować swoje nowo nabyte umiejętności podczas pracy w małych grupach roboczych. Na części szkolenia poświęconej zarządzaniu cyklem projektu zostały poruszone i przećwiczone następujące zagadnienia: czytanie strategii UE i jej realizacja, definicja projektu i podział na działania, określanie celów projektu, tak aby były zgodne z systemem „SMART”, tworzenie matrycy logicznej, wykresu Ganta i harmonogramu sieciowego, wytyczanie krytycznej ścieżki projektu i tworzenie jego budżetu.

Druga część szkolenia miała za zadanie przybliżyć uczestnikom pracę w samym zespole projektowym. Nauczyli się w jaki sposób taki zespół tworzyć, na co zwracać uwagę podczas dobierania współpracowników, jakie cechy osobowościowe mogą być przydatne, a jakie stanowią potencjalne zagrożenie podczas pracy w zespole. Poznali zasady moderacji i motywacji podczas działań zespołowych, a także zapoznali się z metodami rozwiązywania konfliktów zarówno w zespole prowadzącym jak i podczas działań z grupą docelową. Praca odbywała się podobnie jak podczas pierwszej części szkolenia przeważnie w małych grupach przy pomocy ćwiczeń i ich refleksjonowania na plenum i dyskusowania możliwych strategii rozwiązań w całej grupie.

Cykl szkoleń umożliwił uczestnikom gruntowne zapoznanie się ze strukturami wrocławskich NGO oraz wskazał możliwości działań w zakresie tworzenia projektów. Dodatkowo zyskali wiedzę niezbędną do kooperacji w zespole projektowym oraz umiejętność reagowania sytuacyjnego na sytuacje konfliktogenne. W wymiarze ekonomii społecznej rynek pracy organizacji pozarządowych zyskał grono przeszkolonych uczestników projektu z teoretyczną i praktyczną wiedzą, jak i korzystających z kompleksowej sieci kontaktów pomiędzy różnymi podmiotami sfery socjalnej.

Dodatkowym elementem były trwające przez cały okres projektu konsultacje informatyczne dla uczestników szkoleń w zakresie:

- pracy z aplikacją generatora wniosków,
- pomocy w edycji dokumentów MS Word/Open Office Write,
- arkusza kalkulacyjnego w praktyce prowadzenia projektów,

- praktycznego wykorzystania narzędzi dostępnych w internecie,
- narzędzi dostępnych na polskim rynku dedykowanych dla projektów, prowadzonych metodą PCM na przykładzie Victoria PM.

Przeszkolono 2 grupy osób, każda grupa otrzymała pakiet szkoleniowy w wymiarze **60** godzinnym. (razem **120h**)

Obie grupy liczyły po **16** osób. Z ankiet wynika, iż szkolenie spełniło oczekiwania wszystkich uczestników.

- Liczba umów: 1

Realizacja zadania „Cyber Ręka Lidera”, którego nadrzędnym celem było wsparcie rozwoju III sektora na terenie Gminy Wrocław oraz wsparcie młodych ludzi poszukujących dla siebie zatrudnienia w organizacjach pozarządowych. Dla uczestników projektu oznaczało to udział w szkoleniach na temat zasad działania struktury państwa, w szczególności działania organizacji pozarządowych oraz realizacji zleceń publicznych (wiedza teoretyczna), podjęcie stażu (wiedza praktyczna) oraz subsydiowanego zatrudnienia (dla wybranych) w funkcjonujących już wrocławskich organizacjach. Dla wrocławskich NGO, do których trafili absolwenci szkolenia Cyber Ręka Lidera w ramach subsydiowanego zatrudnienia projekt stanowił istotne wzmocnienie dzięki pracy i zaangażowaniu osób odpowiednio przeszkolonych do wykonywania działań o charakterze społecznym. W wymiarze ekonomii społecznej, rynek pracy organizacji pozarządowych zyskał grupę aktywnych animatorów, dysponujących zarówno teoretyczną i praktyczną wiedzą, jak i korzystających z kompleksowej sieci kontaktów pomiędzy różnymi podmiotami sfery socjalnej. Zgodnie z raportami z subsydiowanego zatrudnienia 1 osoba przedłużyła umowę z pracodawcą, 3 osoby działają aktywnie we własnych stowarzyszeniach.

W roku 2010 pojawił się nowy element w cyklu szkoleń Cyber-ręka Lidera. W związku z nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zorganizowano szkolenia z zakresu nowelizacji ustawy dla **52** osób w Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych SEKTOR 3.

Dodatkowo uczestnicy zarówno podczas trwania szkolenia jak i później mieli okazję korzystać z profesjonalnych konsultacji w zakresie przygotowywania oraz rozliczania „Oferty gminnej”. Pomocą służyli doświadczeni specjaliści. Pomagali zarówno podczas pisania przez uczestników ofert konkursowych wymaganych na zaliczenie szkolenia jak i później, kiedy uczestnicy pisali oferty dla własnych stowarzyszeń.

W ramach projektu dokonano remontu pomieszczenia w użyczanym przez Gminę Wrocław stowarzyszeniu Tratwa budynku przy ul. Legnickiej 65. Powstaje tam ośrodek pracy z młodzieżą Pracownia Projektów Międzykulturowych „Zajezdnia”. Jedno z pomieszczeń wyremontowano i przeznaczono na „Klub Cyber-Ręki”. Z pomieszczenia tego mogą korzystać zarówno uczestnicy projektu jak i inne osoby działające w organizacjach pozarządowych. Jest to miejsce spotkań i wymiany doświadczeń. Pomieszczenie jest również udostępniane bezpłatnie na potrzeby spotkań organizacji pozarządowych nie posiadających jeszcze własnego lokalu.

W pracach na terenie całego budynku Pracowni Międzykulturowej Zajezdnia w okresie wakacji brały udział grupy wolontariuszy z Europy w ramach workcampów.

Rezultaty:

Szkolenie oparto na sprawdzonym modelu aktywizującym, wspomagającym elementy ekonomii społecznej, który został wypracowany podczas realizacji projektu „Cyber-Ręka Lidera. Wspieranie Liderów Społecznych Przemian w Polsce”, prowadzonym przez stowarzyszenie TRATWA w Partnerstwie na Rzecz Rozwoju w latach 2004-2008 (współfinansowanym ze środków Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL). Przez cztery miesiące przeprowadzono **180** godzin szkoleń merytorycznych z zakresu: projekty gminne, źródła finansowania, struktura państwa, partnerstwa, zarządzanie projektem, POKL, współpraca z mediami, szkolenie finansowe, nowelizacja ustawy pożytku publicznym, budowanie zespołu i praca z grupą docelową, dynamiki grupowej oraz komunikacji i rozwiązywania konfliktów oraz **120** godzin szkoleń komputerowych (na poziomie podstawowym i zaawansowanym). Wybrani uczestnicy otrzymali możliwość 6-miesięcznego sprawdzenia swoich umiejętności we wrocławskich organizacjach pozarządowych. Niektórzy założyli własne stowarzyszenia lub fundacje.

„Szkolenie wprowadzające” Na pierwszym spotkaniu prowadzący zadbali o wzajemne zapoznanie wszystkich uczestników i integrację grup (integracja odbywała się metodą warsztatową przy pomocy ćwiczeń animacyjnych). Istotne było poznanie oczekiwań uczestników odnośnie szkolenia oraz wspólne ustalenie kolejności omawianych zagadnień. Prowadzący każdorazowo kładli duży nacisk na partycypację uczestników.

„Struktura państwa, usług socjalnych i działalności NGO. Jak założyć organizację pozarządową.” Szkolenie miało na celu zapoznanie uczestników z miejscem, jakie zajmują organizacje pozarządowe w strukturze państwa: ich prawa, obowiązki i możliwości pozyskiwania funduszy. Przedstawiona została charakterystyka administracyjna, ekonomiczna i prawna oraz struktury finansowania państwa. Istotne było każdorazowo zaznajomienie uczestników projektu z zasadniczą tematyką NGO oraz przekazanie podstawowych informacji dotyczących działalności 3 sektora.

„Szkolenie w zakresie nowelizacji ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz zmiany innych ustaw dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych, formy prawne sektora społecznego.” Na szkoleniu przedstawiona została nowa definicja organizacji pozarządowych. Omówiono odpłatną i nieodpłatną działalność pożytku publicznego, a także działalność gospodarczą organizacji pozarządowych. Ponadto poruszony został temat zasad współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, wymogi odnośnie uzyskania statusu pożytku publicznego, inicjatywy lokalne jako forma współpracy jednostek samorządu terytorialnego z mieszkańcami. Dodatkowo omówiona została procedura przekazywania 1% podatku oraz zagadnienie tworzenia i funkcjonowania rad działalności pożytku publicznego.

„Zarządzanie finansami i rozliczenia. Wymogi formalne przy aplikowaniu do poszczególnych źródeł finansowania. Podstawy księgowości w NGO.”

Uczestnicy projektu zapoznali się z systemem księgowym oraz procedurami rozliczeniowymi, a także specyfiką prowadzenia rachunkowości organizacji pożytku publicznego, rozliczania delegacji, opisywania faktur, wystawiania rachunków itd.

„Źródła finansowania”. Szkolenie miało na celu przedstawienie różnych form pozyskiwania funduszy na działania organizacji pozarządowych. Przedstawione zostały metody pozyskiwania funduszy zarówno gminnych, ministerialnych jak i europejskich.

„Oferta gminna. Przygotowanie wniosków beneficjenta o płatność oraz sprawozdawczość merytoryczna i finansowa.” Zasadniczym celem warsztatów było przekazanie informacji na temat zadań publicznych i konkursów. Uczestnicy zapoznali się z wzorem oferty (wniosek i przygotowanie dokumentów) oraz zasadami sprawozdawczości merytorycznej i finansowej.

„Budowanie partnerstw i współpraca z mediami. Kierowanie działaniami partnerstwa, określanie zadań w tym planowanie i organizowanie działań międzynarodowych.” Przedstawione zostały formalno-prawne zagadnienia związane z budowaniem partnerstw. Uczestnicy uzyskali wiedzę na temat tworzenia i kierowania działaniami partnerstwa oraz określenia zadań podmiotów realizujących projekt (partnerstwa krajowe i międzynarodowe).

„Zarządzanie projektem metodą PCM. Wykorzystanie narzędzi cyklu zarządzania projektem: układ budżetu, harmonogram, program działania, analiza problemów i celów”. Blok szkoleniowy, który obejmował między innymi specyfikę projektu, formułowanie celu, proces i narzędzia planowania, narzędzia zarządzania, budżet projektu, zespół i proces realizacji projektu oraz zamknięcie projektu. Uczestnicy podczas tego szkolenia w dużej mierze pracowali samodzielnie lub w małych grupach warsztatowych.

„Dynamika grupy, budowanie zespołu”. Program szkolenia obejmował zarówno zagadnienia teoretyczne, jak: style pedagogiczne, modele kulturowe, fazy spotkania, model TCI jak i ćwiczenia praktyczne ilustrujące poszczególne zagadnienia i stanowiące materiał do dyskusji oraz pozwalające uczestnikom wyciągnąć wnioski na temat kooperacji, komunikacji, integracji, motywacji, budowania zespołu oraz ról w zespole.

„Rozwiązywanie konfliktów i motywacja w pracy grupowej”. Temat stanowił istotny element dla uczestników nie tylko jako grupy szkoleniowej, ale też dla ich przyszłego działania w organizacjach pozarządowych. Prowadzący oprócz zagadnień teoretycznych przeprowadzili z uczestnikami wiele ćwiczeń praktycznych z zakresu rozwiązywania konfliktów i komunikacji, mediacji, moderacji oraz aktywizacji grupy.

„Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Metodologia pisania projektu przy wykorzystaniu generatora wniosku.” Podczas szkolenia poruszone zostały zagadnienia takie, jak: Metodologia pisania projektu i pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych przy wykorzystaniu generatora wniosku oraz narzędzi cyklu zarządzania projektem: układ budżetu ogólnego i szczegółowego, harmonogram, program działania, analiza problemów i celów. Wymogi formalne przy aplikowaniu do poszczególnych źródeł finansowania projektów. Następnie uczestnicy otrzymali zadanie samodzielnego napisania wniosku do POKL.

„Szkolenie podsumowujące i uzupełniające. Ewaluacja”. Szkolenie miało na celu podsumowanie zajęć, zweryfikowanie wiedzy uczestników oraz ewentualne uzupełnienie brakujących wiadomości. Ponadto omówione zostały każdorazowo zadania zaliczeniowe - napisanie oferty realizacji zadania publicznego. W drugiej grupie prowadzący poruszył dodatkowo zagadnienie dotyczące budowania partnerstw i współpracy z mediami.

„Szkolenie komputerowe”. Dla potrzeb szkolenia, na bazie zdobytych wcześniej doświadczeń jak również ze względu na komfort uczestników grupy zostały każdorazowo podzielone na dwie mniejsze. Każdorazowo powstała grupa początkująca i zaawansowana. Referent podczas zajęć zapoznał uczestników grupy początkującej z podstawowymi zagadnieniami z zakresu obsługi komputera.

Konsultacje „Oferta gminna. Przygotowanie wniosków beneficjenta o płatność oraz sprawozdawczość merytoryczna i finansowa.”. Konsultacje

skierowane były zarówno do uczestników projektu Cyber-Ręka Lidera jak i do osób związanych z wrocławskimi organizacjami pozarządowymi, które potrzebowały pomocy lub porady w związku z pisaną ofertą konkursową. Konsultacje prowadzone były przez cały okres trwania projektu w każdy wtorek. Ponadto jeśli uczestnicy potrzebowali dodatkowych konsultacji odbywały się one w ustalonych indywidualnie terminach. Zasadniczym celem tych konsultacji było dokładne zapoznanie zarówno uczestników projektu jak i innych zainteresowanych z zasadami wypełniania oferty gminnej oraz jej rozliczania. Specjaliści pomagali podczas tworzenia ofert, służyli wsparciem i wskazówkami też przy pisaniu przez uczestników sprawozdań końcowych.

Staż - wszyscy uczestnicy szkolenia zobowiązani byli do odbycia bezpłatnego stażu w dowolnej organizacji pozarządowej. Zadaniem ich było sprawdzenie swoich nowych wiadomości i umiejętności z zakresu działań III sektora. Każdy uczestnik samodzielnie wybierał sobie miejsce stażu. W trakcie odbywania stażu uczestnicy mieli za zadanie napisanie przykładowej oferty gminnej oraz wniosku do POKL – stanowiło to niezbędny warunek w przypadku osób, które zamierzały ubiegać się o subsydiowane zatrudnienie. Oferty były sprawdzane i oceniane przez prowadzących dane szkolenie.

Subsydiowane zatrudnienie - po zakończeniu szkoleń dla obu grup w czerwcu 2010 dano uczestnikom czas na napisanie oferty gminnej i wniosku do POKL. Następnie oddane przez uczestników wnioski zostały sprawdzone i ocenione i na tej podstawie wytypowano 5 osób do subsydiowanego zatrudnienia. Osoby zatrudnione w ciągu pierwszych 2 tygodni były zobowiązane do dopełnienia formalności związanych z podpisaniem własnej umowy z pracodawcą. Każdy z uczestników po zakończeniu zatrudnienia zobowiązany był do napisania krótkiego raportu.

- Liczba umów: 1

Wsparcie merytoryczne i organizacyjne organizacji pozarządowych zagospodarowujących czas wolny dzieci i młodzieży w formie klubów środowiskowych.

Celem było: organizowanie merytorycznych szkoleń dla liderów zagospodarowujących czas wolny dzieci i młodzieży z klubów środowiskowych, organizacja cyklicznych imprez dla dzieci i młodzieży. W działaniach uczestniczyło 15 klubów środowiskowych. W warsztatach i szkoleniach wzięło udział **105 osób**. Zrealizowano 2 festyny, na których bawiło się ok. **300** osób.

IV.9. Działania proekologiczne

IV.9. 1. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży

W 2010 roku średni koszt dofinansowania Gminy Wrocław przy realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej wyniósł **101,50 zł/uczestnika**.

W ramach ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację zadania pn.: Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży dofinansowano przedsięwzięcia/akcje z zakresu edukacji ekologicznej skierowane do dzieci i młodzieży z przedszkoli, ze szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Wrocławia dotyczące m.in. segregacji i zasad postępowania z odpadami, oszczędzania wody i energii, odnawialnych źródeł energii, ochrony środowiska naturalnego, kształtowania nawyków ekologicznego życia we własnym domu.

Zawarto 2 umowy na realizację projektów w okresie od 15.09.2010 r. do 24.06.2011 r.:

1. Edukacja Ekologiczna Dzieci i Młodzieży „Oszczędzaj Energię – To się opłaca” – projekt realizowany w 8 przedszkolach, 7 szkołach podstawowych i 3 gimnazjach – zwiększenie wiedzy na temat m.in. obciążenia środowiska poprzez spalanie paliw kopalnych oraz przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł, wody, sposobów oszczędzania oraz wykorzystywania alternatywnych źródeł energii – liczba uczestników ok. **180**.
2. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży – GRA O WODĘ – projekt realizowany w szkołach podstawowych i gimnazjalnych Wrocławia – zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży o źródłach wody dla miasta, metodach przygotowania i oczyszczania wody, kulturowo-architektonicznych atrakcjach związanych z infrastrukturą wodociagową oraz o unikatowych walorach przyrodniczych terenów wodonośnych (obszar Natura 2000 „Grądy Odrzańskie”) – liczba uczestników ok. **209**.

IV.9.2. Schronisko dla Bezdomnych Zwierząt

Prowadzenie Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w Polsce odbywało się według zasad zawartych w umowie z dnia 31 grudnia 2008 roku.

Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami w ramach przyznanej dotacji zapewniało opiekę psom, kotom i sporadycznie innym zwierzętom (świnia, kaczki, gęsi, sowy, łabędzie, gołębie, koszatniczki, fretki, lisy, szynszyle, grubodziób, zające, sarny itd.) przebywającym w Schronisku.

Opieka polegała głównie na:

- zapewnieniu schronienia przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi,
- karmieniu i pojeniu stosownie do potrzeb,
- szczepieniach profilaktycznych,
- ochronie przed pasożytami wewnętrznymi i zewnętrznymi,
- sterylizacji chirurgicznej części zwierząt,
- leczeniu zwierząt chorych,
- codziennej pielęgnacji.

Na przełomie sierpnia i września 2010 r. miała miejsce przeprowadzka schroniska z ulicy Skarbowców, do nowego obiektu przy ul. Ślazowej 2. Przeprowadzka wymagała wsparcia logistycznego i organizacyjnego Gminy oraz skutecznej koordynacji prac przy planowaniu rozwiązań w ramach prowadzonej inwestycji.

Od 6 września 2010 r. schronisko działa w nowej lokalizacji przy ul. Ślazowej 2.

Zapewniano odpowiednie warunki bytowe dla zwierząt poprzez wydzielanie pomieszczeń dla zwierząt chorych, młodych, matek z młodymi, zwierząt wrażliwych psychicznie lub agresywnych, a także poprzez rozdzielanie samic od samców oraz dbałość o stan sanitarno - higieniczny całego obiektu – sprzątaniu i dezynfekcji pomieszczeń dla zwierząt.

Podczas miesięcy zimowych w przypadku wystąpienia mrozów praca rozszerzana była o dodatkowe dyżury pracowników w nocy, mające na celu zapewnienie optymalnej ochrony przed zimą.

Zgodnie z zawartą umową, pracownicy schroniska przyjmowali zwierzęta i prowadzili dozór w placówce przez całą dobę. Schronisko było udostępniane w dni powszednie, w godzinach od 8:00 do 16:30, a w soboty i niedziele od 9:00 do 15:00 dla osób chcących adoptować zwierzęta i innych interesantów. Pozwoliło to na uzyskanie bardzo dobrych efektów przy adopcjach zwierząt. W roku 2010 przyjęto 2140 psów, a 1974 wydano nowym opiekunom. Do tak dobrego wyniku (blisko 91%) przyczyniły się również akcje promocyjne oraz edukacyjne, prowadzone przez organizację, mające na celu zachęcanie do przyjmowania zwierząt ze schroniska.

Lekarze weterynarii zatrudnieni do pracy w schronisku byli dyspozycyjni przez całą dobę w razie wystąpienia nagłych sytuacji, dotyczyło to okresu do września 2010.

Realizowano program zapobiegający bezdomności zwierząt obejmujący w szczególności: sterylizację zwierząt, poszukiwanie dla nich nowych właścicieli oraz usypianie ślepych miotów.

TOZ współpracowało z administratorami terenów, na których przebywają zwierzęta bezdomne, z Policją, Strażą Miejską i Strażą Pożarną w przypadku konieczności niesienia pomocy zwierzętom lub pomocy ludziom poszkodowanym przez zwierzęta oraz prowadziło akcje edukacyjne.

Zwierzęta bezdomne wyłapywane były w sposób humanitarny z zastosowaniem przepisów o ochronie zwierząt.

Prowadzone było znakowanie zwierząt przetrzymywanych w schronisku przy pomocy elektronicznych mikroprocesorów.

TOZ prowadziło szczegółową ewidencję zwierząt, prowadziło dokumentację finansową i merytoryczną placówki.

W okresie objętym sprawozdaniem:

Stan początkowy psów 01.01.2010 - 262

stan końcowy psów 31.12.2010 – 319

Stan początkowy kotów 01.01.2010 - 81

stan końcowy kotów 31.12.2010 – 164

sterylizacja kotów razem - 2214, w tym w schronisku - 316, na talony – 1898

sterylizacja psów w schronisku - 295

szczepienia profilaktyczne 90% zwierząt przyjętych

odrobaczanie - 90 % zwierząt przyjmowanych

odpchnięcie – 100 % zwierząt przyjmowanych

elektroniczne znakowanie psów – 1145,

interwencje wyjazdowe – 1817.

Towarzystwo wykazało się bardzo dużym wkładem pracy własnych wolontariuszy, bez których wdrażanie programu przeciwdziałania bezdomności byłoby znacznie utrudnione.

IV.10. Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości

W 2010 roku kontynuowano realizację zadania pn. „Utworzenie i prowadzenie Wrocławskiego Inkubatora Przedsiębiorczości”.

W związku z realizacją tego zadania w ubiegłym roku do programu inkubacji przyjęto w sumie **41** podmiotów gospodarczych, z czego na dzień 31 grudnia 2010 r. w Inkubatorze pozostawały **34** podmioty.

Program inkubacji pozwala nowopowstałym podmiotom gospodarczym (funkcjonującym nie dłużej niż 6 miesięcy) na korzystanie z zasobów inkubatora

– tj. nowoczesnej przestrzeni biurowej i serwerów wraz z pakietem usług sekretarskich, księgowych, prawnych oraz doradztwa biznesowego przy zryczałtowanej opłacie wynoszącej 300 zł miesięcznie brutto. Częścią programu wsparcia są także szkolenia dla przedsiębiorców w zakresie prowadzenia firmy, rozwoju kompetencji biznesowych, marketingu i sprzedaży. W 2010 roku odbyło się w sumie **19** szkoleń. Poza wsparciem udzielanym uczestnikom programu Wrocławskiego Inkubatora Przedsiębiorczości, instytucja ta świadczy także usługi doradcze podmiotom zainteresowanym rozpoczęciem działalności gospodarczej. W 2010 r. udzielono im konsultacji prawnych (65 godz.), biznesowych (12 godz.), księgowych (33 godz.) i dotacyjnych (103 godz.).

IV.11. Współpraca międzynarodowa

IV.11.1. Organizacja przedsięwzięć i działań zmierzających do poszerzenia współpracy z Europą Wschodnią

Wymiana poglądów na temat polskiej polityki wschodniej, wydarzeń politycznych, społecznych, ekonomicznych i kulturalnych na terenie Europy Wschodniej poprzez wydawanie czasopisma NOWA EUROPA WSCHODNIA, realizacja w okresie od stycznia do grudnia 2010 r., wsparcie przy Organizacji Konferencji Polska Polityka Wschodnia przygotowywanej w okresie od września do 30 listopada 2010. z zakresu współpracy z Europą Wschodnią a zwłaszcza z Rosją ma to na celu nawiązywanie i kontynuowanie współpracy oraz szerzenie wśród Wrocławian i gości z całej Polski wiedzy o społeczeństwach Europy Wschodniej i prezentowanie kultury tych krajów, oraz wsparcie organizacji **Wschodniej Szkoły Zimowej** cyklu wykładów i seminariów poświęconych stosunkom międzynarodowym pomiędzy Europą Wschodnią Unią Europejską, pogłębianie wiedzy na temat krajów i narodów Europy Wschodniej oraz historii transformacji politycznej i gospodarczej tych krajów, projekt prowadzony będzie w okresie od lutego do 30 kwietnia 2010r.

IV.11.2. Działania w obszarze współpracy międzynarodowej realizowane w SEKTORZE 3

Od stycznia kontynuowany był międzynarodowy projekt **„Mentoring jako metoda szkolenia zawodowego dla organizacji non-profit”**, który stanowi wkład w niniejszy projekt. W ramach projektu powstaje konspekt szkolenia nt. metody mentoringu dla organizacji pozarządowych. W projekcie bierze udział 9 podmiotów z 7 krajów. Zrealizowane zostały następujące działania:

Styczeń – luty 2010 - Partnerstwo rozpoczęło przygotowanie propozycji planu działań upowszechniających - powstał plan upowszechniania, logo projektu, blog projektu.

9-10 marca 2010 – 3-cie spotkanie międzynarodowe w Lublaniu/Słowenia. Uzgodniono podstawową metodologię szkolenia informacyjnego, przedyskutowano i uzgodniono główne cele szkolenia informacyjnego, zdefiniowano główne moduły szkolenia, uzgodniono zawartość przewodnika po dobrych praktykach.

Kwiecień 2010 – opracowano wstępny zbiór dobrych praktyk.

4-5 maja 2010 – 4-te spotkanie międzynarodowe w Pavii/Włochy. Pracowano nad rozwojem przewodnika dot. metodologii prowadzenia szkoleń, uzgodniono ostateczną wersję modułów szkoleniowych, zawartości i metodologii.

Czerwiec – lipiec 2010 – opracowywano materiały szkoleniowe.

21-22 września 2010 - 5-te spotkanie międzynarodowe w Wilnie/Litwa.

W lutym odbyły się warsztaty prowadzone przez zagranicznych wolontariuszy w ramach projektu SENSOR. Ponad 50 studentów wrocławskich uczelni wzięło udział w warsztatach. Trenerzy pochodzący z 11 różnych krajów świata, takich jak Chiny, Meksyk, Australia, Gruzja, Nowa Zelandia czy Malezja przygotowali 5 interesujących szkoleń: negocjacje, zarządzanie zespołem, efektywne uczenie się, inteligencja emocjonalna, różnice kulturowe w biznesie.

Zajęcia były prowadzone w języku angielskim. Tematy szkoleń były dobrane specjalnie do potrzeb wrocławskich studentów. Projekt cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem i pozytywną opinią uczestników.

W marcu w Centrum Sektor 3 odbył się Wieczór Wschodni pt. „RAZEM. NOWE SPOJRZENIE NA WSCHÓD”. W czasie wieczoru została zaprezentowana kultura i tradycja państw Europy Wschodniej: Azerbejdżanu, Armenii, Gruzji, Kirgistanu oraz Ukrainy. Uczestnicy wieczoru „Razem. Nowe spojrzenie na Wschód” mieli okazję do wysłuchania krótkich prezentacji na temat poszczególnych krajów oraz do degustacji tradycyjnych potraw. Oprawę muzyczną wieczoru zapewnił zespół BalkanFolkAcoustik, zainicjowany przez Dimczo Angelowa- lidera międzynarodowego zespołu TERRA oraz Ewgenija Genewa- laureata festiwalu muzyki akordeonowej w Bułgarii.

W lutym, marcu i kwietniu odbyły się w Polsce i w Niemczech warsztaty „Kompetencje i komunikacja interkulturowa w projektach polsko-niemieckich” w następujących terminach:

Treningi w Niemczech (po niemiecku): 01-02.03.2010 i 26-27.03.2010 (Berlin)

Treningi w Polsce (po polsku): 25-26.02.2010 (Warszawa) 12-13.03.2010 (Wrocław)

Wspólny trening w Berline: 16.-17.04.2010 (Berlin).

Celem warsztatów było wprowadzenie w tematykę komunikacji międzykulturowej oraz ogólne uwrażliwienie na osobliwości, szanse i problemy interkulturowych działań. Uczestnicy mieli możliwość poznać podstawowe elementy kultury powszechnej Niemiec oraz zapoznać się z podobieństwami i różnicami występującymi w komunikacji polsko-niemieckiej, aby móc dokonać właściwej interpretacji najważniejszych niemieckich i własnych standardów kultury i zachowania.

W czerwcu miał miejsce projekt **Study Tours to Poland (STP)**. Od 12 do 19 czerwca 2010 gościliśmy grupę Rosjan z Riazania. Wśród uczestników byli przedstawiciele lokalnej administracji, dyrektorzy szkół, instytucji edukacyjnych i przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujący się młodzieżą i edukacją. Celem wizyty było poznanie i wymiana doświadczeń w dziedzinie edukacji oraz pogłębienie wzajemnej współpracy. Study Tours to Poland powstało w 2004 roku i jest częścią Programu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności „Przemiany w Regionie” – RITA realizowanego od 2000 roku przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Od 2007 roku koordynatorem STP jest Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego z Wrocławia.

IV.11.3. Realizacja programu "Europejski Dom Spotkań"

Celem zadania jest rozwój współpracy międzynarodowej, upowszechnianie wiedzy o korzyściach wynikających z kontaktów partnerskich Wrocławia z innymi miastami w kraju i poza jego granicami; propagowanie aktywnego kreowania tych kontaktów przez organizacje pozarządowe, tworzenie nowych i wspieranie istniejących partnerstw organizacji pozarządowych oraz promowanie współpracy przedstawicieli organów samorządowych, instytucji państwowych z Wrocławia i ze Lwowa. Promocja inicjatywy „Europejski Dom Spotkań we Lwowie” przyczyniła się do zintensyfikowania polsko – ukraińskiej wymiany kulturowej i społecznej, w szczególności rozwoju współpracy partnerskiej między przedstawicielami administracji samorządowej, świata kultury i sztuki, liderami lokalnymi, szkołami, organizacjami młodzieżowymi miast Wrocławia i Lwowa oraz pogłębienia współpracy polsko-ukraińskiej.

Zadanie polegało na zorganizowaniu **warsztatów** polsko-ukraińskich we Lwowie, zorganizowaniu **wizyty studyjnej** we Wrocławiu, przygotowaniu **ekspertyz** i tłumaczeń niezbędnych do powołania fundacji „Europejski Dom Spotkań”, promocji inicjatywy „Europejski Dom Spotkań we Lwowie”, min. poprzez założenie **strony www**. Prace nad realizacją zadania rozpoczęły się 01.06.2010r., i trwały do końca grudnia. W zadaniu aktywny udział wzięło 27 osób.

IV.11.4. Przygotowanie i budowa Pomnika upamiętniającego profesorów lwowskich zamordowanych w 1941 roku

Celem projektu jest doprowadzenie do powstania pomnika upamiętniającego profesorów lwowskich zamordowanych w 1941 roku.

Prace na Pomnikiem Pomordowanych Profesorów Lwowskich koncentrowały się w roku 2010 na przygotowaniu inwestycyjnym i projektowym pod budowę oraz na promocji projektu w mediach i środowiskach naukowych Polski i Ukrainy oraz zbiorce publicznej środków.

Zrealizowano większość zaplanowanych działań na rok 2010.

Zebrano kwotę ok. 150 tys. zł, która znajduje się na wydzielonym rachunku bankowym.

Wydrukowano ulotki i afisze promujące projekt budowy Pomnika.

Zrealizowano szereg akcji promocyjnych, w tym program telewizyjny na temat Pomnika Profesorów Lwowskich.

Powołano zespół roboczy do przygotowania projektu budowy Pomnika pod kierownictwem prof. Bohdana Czerkiesa we Lwowie, który odbył kilka spotkań roboczych Komitetu we Lwowie z udziałem delegacji wrocławskiej i prof. Aleksandra Śliwi z Krakowa.

Powołano Komitetu Honorowy Budowy Pomnika we Lwowie, który odbył jedno posiedzenie we Wrocławiu.

Wykonano również częściowo prace projektowe Pomnika, a jego realizacja została przesunięta na 2011 rok.

IV.12. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych

IV.12.1. Prowadzenie Punktu Informacji o Nadodrze - Infopunkt Łokietka 5

W 2010 r. kontynuowano umowę, której przedmiotem jest prowadzenie Punktu Informacji o Nadodrze, zwanego dalej Infopunktem Łokietka 5 (umowa obowiązuje do 31.12.2012). Podstawowym celem jest promocja obszaru rewitalizowanego oraz informowanie o działaniach podejmowanych przez Gminę Wrocław i jednostki współpracujące w ramach rewitalizacji Nadodrze. Przygotowano kwestie merytoryczne z tym związane, wyposażając Infopunkt Łokietka 5 w niezbędne materiały dotyczące projektów unijnych (w tym materiały zdjęciowe, mapy, dokumenty planistyczne, opisy programów rewitalizacyjnych, wykazy kamienic przeznaczonych do rewitalizacji).

Ważną rolę w działalności Infopunktu stanowiły debaty społeczne, realizowane w cyklu Habeas Lounge we współpracy z Dolnośląskim Towarzystwem Zachęty Sztuk Pięknych, w ramach tego cyklu została przeprowadzona m.in. debata na temat rewitalizacji Obszaru Wsparcia (29.05.2010).

Fundacja Dom Pokoju w ramach wsparcia powołała do życia „Fabrykę Firm” – jest to pomoc doradcza dla osób chcących otworzyć działalność gospodarczą na Nadodrze, komplementarna do prowadzonego przez Miasto programu rewitalizacji lokali użytkowych oddawanych w najem artystom i rzemieślnikom w trybie przetargów ofertowych.

W ramach wsparcia designu Fundacja zorganizowała szkolenia dla młodych projektantów, a przy wsparciu Miasta – spotkania dla przedsiębiorców z Nadodrze w ramach programu „Witryny Nadodrze – okna na świat”, dzięki czemu witryny sklepów i lokali użytkowych na Nadodrze zyskują nowy artystyczny wizerunek (praktyki studentów z Akademii Sztuk Pięknych).

Ponadto, wspólne inicjatywy Fundacji i Miasta doprowadziły do powstania grupy dyskusyjnej „Rewitalizacja Nadodrze” na portalu społecznościowym Facebook (obecnie 135 osób, które również biorą udział w debatach organizowanych w Infopunkcie).

Nawiązano intensywną współpracę z ważnymi podmiotami społecznymi, od lat znanymi i cenionymi przez, przykładem wspólnej inicjatywy było wydarzenie zorganizowane w dniu 15.11.2011 w Szkole Podstawowej nr 8 przy ul. Chrobrego 3 – „Perełki Nadodrze”. W ramach tego wydarzenia zaprezentowano wystawę „Ginące Zawody Śródmieścia” oraz program „Witryn Nadodrze – okna na świat”.

IV.12.2. Współorganizacja Europejskiego Dnia Sąsiada

Festyn rodzinny organizowany przez Radę Osiedla Nadodrze i Miasto odbył się już po raz trzeci w ramach projektu „Rewitalizacji społeczno-gospodarczej dawnych traktów handlowych” (29.05.2010). Miasto zorganizowało punkty konsultacji społecznych dotyczące rewitalizacji i programów realizowanych przez jednostki miejskie, udzielało też informacji na temat możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na Nadodrze (promocja rzemieślniczo-artystycznego charakteru dzielnicy). Podczas Dnia Sąsiada, korzystając z luźnej formuły festynu rodzinnego, mieszkańcy zapoznają się z programem rewitalizacji, co motywuje do podejmowania własnych inicjatyw przez różne środowiska działające na tym

obszarze. Przy współpracy Dolnośląskiej Szkoły Wyższej przeprowadzono także ankietę na temat efektywności kanałów komunikacji z mieszkańcami. Jednocześnie umożliwiono aktywny udział w wydarzeniu kilku lokalnym organizacjom. W wydarzeniu wzięło udział około **1.000** osób.

IV.12.3. Promocja działań wrocławskich społeczności lokalnych

Cele zadania to zwiększenie wiedzy oraz przekazywanie informacji mieszkańcom Wrocławia na temat możliwości i sposobów współpracy na rzecz swojego najbliższego otoczenia, wpływu na rozwiązywanie problemów lokalnych oraz rozwoju społeczeństwa lokalnego.

Wzrost wiedzy na temat funkcjonowania wrocławskich rad osiedli - jako elementu społeczności lokalnych, wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością i aktywnością wrocławskich społeczności sąsiedzkich i osiedlowych. Upowszechnienie modelowych rozwiązań stosowanych na terenie Wrocławia w zakresie angażowania społeczności lokalnej.

W ramach realizacji zadania powstała zakładka internetowa na stronie realizującej zadanie organizacji, w której pojawiają się bieżące informacje na temat działalności wrocławskich społeczeństw lokalnych, dystrybuowano materiały promocyjne, przeprowadzono kampanię bilbordową, publikowano informacje o działaniach społeczności lokalnych w serwisach www. Szacunkowa liczba odbiorców akcji to co najmniej **1.000** osób.

IV.12.4. Festyn Rodzinny w ramach marszu rodzin. Święto ulicy św. Antoniego

W dniu 12.06.2010r. odbył się Marsz dla Rodzin oraz Festyn rodzinny na nabrzeżu fosi miejskiej. Marsz rodzin promował wartości rodzinne z udziałem przedstawiciela Prezydenta oraz przedstawicieli Kościoła. W czasie festynu odbyły się koncerty zespołu: Arka Noego, One In Him, Zespołu Pospieszalskich. W czasie festynu przedstawiciele Miasta mówili i promowali programy prorodzinne oraz możliwości wsparcia i pomocy psychoterapeutycznego dla małżeństw i rodzin. Festyn zaangażował rodziny, a szczególnie dzieci przez konkursy, gry i zabawy i animację dla dzieci.

W marszu Rodzin uczestniczyło ok. **600** osób.

IV.13 Wsparcie techniczne

IV.13.1. Realizacja zadania na wsparcie techniczne polegające na budowie boiska piłkarskiego o sztucznej nawierzchni „Wychowanie przez sport”

W ramach projektu „Wychowanie przez sport” w 2010 roku przy Zespole Szkół Sióstr Salezjanek przy Pl. Franciszkańskim 1/3 zakończono budowę boiska poliuretanowo- kauczukowego o wymiarach 32x17 m oraz z bramki stalowe do piłki ręcznej, słupki wraz z siatką do siatkówki, tablice, kosze, słupki z siatką do tenisa ziemnego.

IV.13.2. Działania mające na celu rozbudowę i poprawę jakości posiadanej przez Miasto bazy sportowej i rekreacyjnej

W ramach otwartych konkursów ofert dofinansowano remont zaplecza technicznego i socjalnego UKS Żeglarz (przystań na zimowisku barek Osobowice I), remont i modernizację pomostów na przystani Las Pegaz, modernizacja przystania HOW Rancho.

Źródła danych:

1. Biuro ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego
2. Wydziały/Biura merytoryczne Urzędu Miejskiego
3. Wydział Księgowości Urzędu Miejskiego
4. Miejskie jednostki budżetowe